శ్రీకరమ్ములు - సద్భక్తసేవితములు
సచ్చిదానందయుతములై - శాంతినొసఁగు
వేంకటేశ్వర పాదారవిందములకు
మ్రొక్కుచు - నిరంతరమ్ము నమస్కరింతు.

అవధానుల పురుషోత్తమశర్మ బి.ఓ.ఎల్

తొలిపలుకు

సరసహృదయులు, రసజ్ఞులగు, పాఠకమహాశయులకు, భక్తవర్యులకొక విన్నపము

ఈ నాపురుషోత్తమరామాయణము, 1939 మార్చి నెలలో మొదలిడి. 1971 ఆగష్టు 31వ తేదీనాటికి, భగవత్కృపవలన పూర్తి చేసితిని. నేనుమిగులనకించనుఁడగుటచే ముద్రింపలేనైతిని. ఈ పురుషోత్తమరామాయణము ఖమ్మంజిల్లా మధిర గ్రామమున సుప్రతిష్ఠితుఁడైయున్న గంగాపార్వతీసహితుఁడగు, మృత్యుంజయస్వామివారి కంకితమీయఁబడినది.

శ్రీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారి ధనసహాయమున 1980వ సం॥ మే నెలలో నాచేరచింపఁబడిన "భక్తదీపిక" అను పద్యకావ్యము ముద్రింపబడి భక్తవర్యుల మన్ననపొందినది. ప్రస్తుతము శ్రీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారి ద్రవ్యసహాయమున, నాపురుషోత్తమ రామాయణాంతర్గతమగు, శ్రీమత్సుందరకాండ ముద్రింపబడి భక్తజనుల హస్తములంకరింపనున్నది. నా కావ్యముల ముద్రింపించుటకు, ధనసహాయ మొనరించుచున్న శ్రీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాధికారులకు, మరియు దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారియగు. మ॥ రా॥ శ్రీ॥ పి, వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్ ఐ. ఎ. యస్ గారికి, నా హృదయ పూర్వకవందనములర్పించుచూ, నా రామాయణమును, సంపూర్తిగా ముద్రించుటకు తగిన ద్రవ్యసాయ మొనరింపగలందులకు, నమస్కారములర్పించుచుంటిని.

నా దరిద్రావస్థ గమనించి శ్రీ తిరుమలతిరుపతి దేవస్థానము వారొసంగుద్రవ్యము చాలా తక్కువయైనను ప్రింటింగ్ చార్జీలు కాగితపుఖర్చు పెరిగినను, తనకు గలుగు నష్టమును లెక్కింపక నాయందాదరముతో నా యీపొత్తముల వ్యయమునకోర్చి ముద్రించు వైశ్యకులభూషణులు; నిరాడంబరులు, నిగర్వ చూడామణులు; వితరణశీలియగు. సత్తుపల్లి వెంకటేశ్వర ప్రింటింగ్ ప్రెస్ ప్రొప్రయిటరుగారునగు మ రా॥శ్రీ॥ కొత్తూరి ప్రభాకర రావుగారికిని, వారి కుటుంబ సభ్యులకు; కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవము, నిత్యకల్యాణాద్భుతగాత్రుడగు. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి దీర్ఘాయురారోగ్యసౌభాగ్య సంతతి నొసంగి రక్షింపకై మ్రొడ్పు ఘటించుచుంటిని ఈనా కావ్యము సర్వాంగ సుందరముగా తీర్చిదిద్దిన సత్తుపల్లి వెంకటేశ్వర ప్రింటింగ్ ప్రెస్ వర్కర్లకు, శ్రీ శ్రీనివాసమూర్తియైన, వేంకటరమణుడాయురారోగ్యైశ్వర్యములనిచ్చి, నిరంతరము రక్షించుగాక. తప్పులున్న క్షమింప సహృదయులకు నమస్సుమాంజలిఘటించెద.

సత్తుపల్లి
ఆగష్టు 1981

బుధజనవిధేయుఁడు
అవధానుల పురుషోత్తమశర్మ.

కవి. అవధానుల పురుషోత్తమశర్మ * కవిపత్ని. లక్ష్మీనరసమ్మ

జననము:- 4-9-1932 జననము:-15-9-1940

ఓం

పురుషోత్తమ రామాయణము

సుందరకాండ

(పద్యకావ్యము)

శ్రీ మత్సుందరవిగ్రహా
కామితఫలదాయకా సుఖంకరశౌర్యో
ద్దామా భవహర పరమా
త్మా మృడ మృత్యుంజయాఖ్యమధిరనివాసా.

గీ॥ అవధరింపుము ధర్మజ్ఞుడైతనర్చు
జాంబవంతుడు పురికొల్ప శాత్రవులను
రూపుమాపగజాలు మారుతతనయుడు
తనువు పులకింప సింహనాదమునొనర్చె.

సీ॥ తత్సమయంబునఁదగ రావణానీత యైన సీతను జూడనభిలషించి
శత్రుకర్శనుడగు సామీరి చారణుల్
చరియించునానభస్థానమందు.
ధీమంతుడై జనఁదివిరి శ్రీరాముని ముద్రికఁగైకొనిముదముతోడ
కడఁగి సముద్రలంఘనమొనరింపగా
సముదగ్రమైన శీర్షంబుమెడయు.

గీ॥ కలిగియొప్పె గవాంపతికరణి గొప్ప
బలము ధైర్యము విక్రమ ప్రభలఁజెలఁగి
వక్షమున వృక్షముల ద్రోసివాసి మీర
నెసయుమృగములజంపు మృగేంద్రుభాతి.

చం॥ తన భుజవిక్రమంబును నుదాత్త జవంబును సమ్మతింపనం
బునసకలామరుల్ వొగడ పుణ్యుఁడునాహనుమంతుడంత, ...
య్యనశతయోజనాన్వితమునై దగునంబుధిదాటి లంకకుం
జనగణుతింపగా బెరిగె శైలనిభోన్నత గాత్రుడోయి నర.

కం॥ శ్రీమహితుడైన మారుతి
భీమాననుడగుచు పెద్దపెట్టున నఱపుల్
వ్యోమపథమావరింపగ
రామునకుంజయముపలికి ప్రాఙ్ముండగుటన్.

ఉ॥ అంతట ప్రాఙ్ముఖాభిముఖుడై కపిసింహుడు భక్తితో వివ
స్వంతునకున్ గిరీశునకు వారిజగర్భునకున్ పులోమజా
కాంతునకున్ ముకుందునకుగాలికిఁజేతులనెత్తిమ్రొక్కి వి
క్రాంతి మహేంద్రపర్వతము గర్జనసేయుచు నెక్కియిట్లనున్.

గీ॥ వినుఁడు కపులారనిజమేను విన్నవింతు
శీఘ్రమే లంకకేగి యాసీతనందుఁ
గాంచివచ్చెద లేనిచో కడురయమున
స్వర్గమునకేగి దర్శింతు జనకసుతను.

చం॥ ప్రియమునందు మైథిలిని ప్రీతికనుంగొననేని క్రమ్మఱన్
గొనికొని లంకకేగి సురకోటినుతింప నిశాచరేంద్రు దు
ర్మదుని మదీయ వాలమునమచ్చరికించుచుఁబట్టి కొట్టిఁ దె
చ్చెద నినపుత్రుడుబ్బ రఘుసింహుని చెంతకు నెందఱొడ్డినన్.

కం॥ ఆ మడుపు విడిచినబాణము యేమెయివేగమునఁబోవు నాంచగనస్లో
కము చేయుచున్ నేగెద రామునిబంటునకు దుష్కరంబిలగలదే.

గీ॥ లావు మెఱయగ గొనితెత్తు లంకపెటికి
వాయుపుత్రుడు విక్రమవర్యుడనుచు
యక్షగంధర్వసిద్ధ సాధ్యాదిసురలు
బిట్టువినుతింప నసురుల పీచమడచి.

కం॥ అని బలికి యతిరయంబున
హనుమంతుడు సబ్ధిదాటి యభ్రపథమునన్
జననెగసియమ్మహేంద్రము
దనయంఘ్రిని నదిమె నదియు ధరణింగ్రుంగన్.

చం॥ అచలమునైరహించుగిరి యా హనుమంతుని కాల్త్రొక్కిడిన్
ప్రచలితమై ప్రహర్షమున పాదపముల్ సుమరాజిరాల్చనూ
గుచు కడువిస్మయంబొదవ కూరిమి మారుతిమీద పూలరా
ల్చుచు కడుభక్తి ధీమతిని సొంపలరన్ భజియింప నత్తరిన్

మ॥ గిరిమర్దించుచు వాయునందనుడు, రక్తిన్ సింహనాదంబు జె
చ్చెరసేయన్ గిరినుండుసర్పములువాసిన్ భీతిపారాడుచున్
గరళంబున్ వెల్గ్రక్క, ఖేచరులు భంగంబొంది స్వస్త్రీలతో
కరమర్థిన్ శిఖరంబుపైకెగసి యాకాశంబువంకన్జనన్.

గీ॥ వానరశ్రేష్ఠుడైనట్టి వాయుసుతుడు
నభ్రవీథికి నెగసి దానబ్ధిదాట
జవమునందార్క్ష్యసరిబోవజాలుదునని
దలచి దక్షిణాభిముఖుడై తరలువేళ.

గీ॥ గగనమార్గమునంబోవు కపకులేంద్రు
నున్నతంబైన దేహమునొగిసువర్ణ
కాంతి వర్ణింప పక్షముల్గల్గినట్టి
మేరుపర్వతమోయన మెఱసె మిగుల.

సీ॥ ఆకాశమార్గమునందుత్తరపుదిక్కు
నుండి దక్షిణదిశ నొనరపోవఁ
దుఱగలించెడిమేటి
తోకచుక్కయనంగ నొప్పిన కపినాథునుద్ధతమగు
కాంతి లంకకు పీడఁ
గావింపఁగందని యింద్రాదిదేవతలింపె సంగ
నిజ విమానంబుల నిలచి నభంబునఁ
గన్గొనుచుండ నక్కపివరునకు.

గీ॥ తగిన సమ్మానమొనరించు తఱియిదియని
మది సముద్రుఁడు దలచి ధీమంతుఁడాఢ్యు
డైన మైనాకుడను పర్వతాధిపుగని
సునుధుకోక్తులనిట్లను, సుచరితుడవు.

కం॥ తొలి శైలంబుల నెఱకలు
కులిశాపాతి వాసవుండు కూల్చెడి వేళన్
బలముడిగి భీతినీకి
జలధింజొచ్చితివి నేను సమ్మానింపన్.

గీ॥ రామకార్యార్థమై పరాక్రమముయుతుండు
నా మునందనుడిద్దెస వచ్చుచుండె
నతని విశ్రాంతి సీ నిగాద నమలమతిని
గొనుట శ్రేయస్కరంబు నీకును శుభంబు.

వ॥ ఇంక్ష్వాకు కులంబున సన్నుతి జన్మించినట్టి సగరునిచే నే
నెన్నగి వృద్ధింబొందితినన్నా శ్రీరామునన్వయంబదియుగుటన్.

కం॥ రాముసకు సేవసేయుగ నామది నెంచితినిగాన నాపై కరుణన్
సామీరికి విశ్రాంతిని ప్రేమన్ జేకూర్పుమీవు పెంపొందంగా

కం॥ పాతాళలోకమందలి దైతేయులు మగుడ పైకిఁ దగరాకుండన్
త్రీతిని నింద్రుండిటు నిను నాతతముగనిల్పె దీనినాత్మ దలపుమా.

గీ॥ రామ కార్యార్థియై దైత్యరాజపురికి
నభ్రపథమున నేగుమహానుభావు
డతిథియును పూజనీయుఁడునై రహించు
నితని కాతిథ్యమిమ్ము గిరీంద్రవడిని

కం॥ రాముడు సద్గుణధాముఁడు
భీమబలుండసురతతిని పీచమడంపన్
శ్రీమన్నారాయణుడే
యీ మహిజన్మించెనందు రింద్రాది సురల్.

గీ॥ స్వర్ణనాభుడవీవు నీ స్వర్ణశిఖర
ములను విశ్రాంతిగొనిరక్కసులనడంప
సీతను వెదకఁబోవు విఖ్యాత చరిత
సమ్మతిని లెమ్ము యాతిథేయమ్మునిమ్ము

కం॥ రాముని మందిత్వంబును
భూమిజరావణునియింటఁబొగులుటమఱియా
సామీరిదూతకృత్యము
నీమదినగ్గించె దేని నెఱిపడి లెమ్మా.

చ॥ అనుటయు నగ్గిరీంద్రుడు సురాసురులాత్మముదంబు నొందగను
బునిధిని నిర్గమించె పొలుపున్నైలరాజు వెలుంగులీల కాం
చనశిఖరంబు లొప్ప పెలుచన్, గగనంబును నాక్రమించు భం
గిని మది నా సముద్రుడుసుఁగీర్తికాని యెంత యుమెచ్చనుండగన్.

గీ॥ ఇనుడు జలదముభేదించుకొనిరయమున
బయలు వెడలినకీతి నిర్భయమెసంగ
జలధిలోనుండి రమ్యకాంతులువిరియగ
వెడలెమైనా కుడరయచొప్పడయశంబు

ఉ॥ అంత సముద్రునాజ్ఞ నభమంటుచు కాంతులజిమ్ముచున్విప
న్వంతునివోలెకీపిని దిశావలయంబును నాక్రమింప ధీ
మంతుడు వాయునందనుడు మానసమందు దలంచె నౌర న
న్నెంతయు మోసగింప నితడేపునడాసినదైత్యు డేమొకో.

గీ॥ వాడు విఘ్నమాపాదింపనీ కరణిని
పర్వతాకారమూని దుర్గర్వవృత్తి
నిట్లు బెదిరించెనిక పీనిమట్టుపెట్టి
లంక కే గెదగాక నిశ్చ[illegible]కమతిని.

కం॥ అని [illegible]చి వాయుసూనుడు
వనిలుడు మేఘముల ద్రోలునట్టుల వక్షం
బున [illegible]మైనాకంబును
గనుగొనబడద్రొబ్బెదాని గర్వమువాయన్.

సీ॥ [illegible]తమై [illegible]డా హనుమంతుజూచి
[illegible]క్తితో మ్రొక్కి [illegible] నిజశక్తినాకు
[illegible] వానర ప్రవర నీవు
[illegible]నౌటనభినందనీ [illegible]డుగుడు.

కం॥ అని [illegible]నవాక్కృతింగొని
[illegible]ని బొగడి వరల నత్యాసక్తిన్
[illegible] దానిక్లును
[illegible]ని [illegible] బలంబునదుకర్భతమౌ.

మ॥ కరుణాంతః కరణుండు రామునిసతిన్ గాలింపగా లంక కి
ట్లురయన్ధీ మతినేగు నీడవమునత్యాశ ర్యమౌ నా ఖగే
శ్వరుడేనిన్ భవదీయవేగమునకున్ సర్గింపగానల్పుడే
పరమానంద విలాస వైభవజగత్ప్రాణాత్మజాయెంచగన్.

గీ॥ అనఘపరికింపనేరిలీనలవికాని
జలధిలంఘింప దొరకొన్న శౌర్య గుణుని
నిన్నుజూచిత-నన్ను గణింపనీడు
యురమునంద్రోసిలివి ధైర్యముబ్బ శీఖి.

కం॥ తొలిరాముని వంశంబున
కలిగిన సగరుండనతని గారాపు సుతుల్
జలధినభివృద్ధసేయుటు
వలన సముద్రుండు ప్రీతివహించి మదిన్.

కం॥ నిను పూజించిన రాఘవు ననురక్తిని గౌరవించినట్లగుననిం దా
మనమున నెంచి కపీశ్వర
నన్ప్రేరేపించె గొనుమునాద సపర్యల్.

మ॥ నను నీ మిత్రునిగా దలంచి మదిలోనన్ వానరశ్రేష్ఠ-చం .
జన నా యీ శిఖరంబునందునిక విశ్రాంతిన్ దమింబొంది-నీ
తను శోధింపగ బొమ్ముమేలగును నా ధర్మంబు నీకేన్న కొం
దును-మాన్యుండగు నీకు నేను పక్రృతన్ దోరంగ గాపింపగా

గీ॥ అతిథి పండితుడైనను నజ్ఞుడైన
నింటికేతేర నిష్టాన్న మిచ్చి తృప్తి
యొవ్వడేనిను పూజింపడేని వాని
విద్య యశము కీర్తియు హీటిబోవు.

గీ॥ వానరశ్రేష్ఠుడవు నీవు వాయుజుడవు
పండితుండవు సద్గుణ ప్రవరుడగుట
భక్తి నిన్ను పూజించుట పాడియగును
డిటవుగా గొన్ము నాయాతిథేయమిపుడు.

సీ॥ కృతయుగంబునందొల్లి క్షితిధరంబులు పక్ష
ములుగల్గిగరుడునివలెజవమున
నెల్లదిక్కుల తేజరిల్లుచు విహరింప
మునులు దివ్యులు భయంబున దడదడ
వారి భయంబు నివారింప నింద్రుడు
కులిశాహతిన్ శైలముల నెఱకలు
ఖండించి నామీద దండెత్తు వేళపి
జనకుడునౌ ప్రభంజనుడునంత.

గీ॥ వేగమున నన్ను గొనివచ్చి సాగరమున
బలిమి బడవైచి రక్షించెన లఘుచరిత
పక్షములు కల్గినేను సురక్షతమున
కాంతి జెన్నారుటిదినభస్వంతు కరుణ.

ఆ॥వె॥ అసురులందు మేటియన ఘుడై సత్కీర్తి
దనరుగంధవహుని తనయుడీవ
యగుట నిన్ను భక్తి నర్చింపననిలుని
పూజచేసినట్లు బుద్ధిదలచి.

గీ॥ నీకు నాతిథ్య మొసగెద నిర్మలాత్మ
వేడ్క నాశిఖరంబున విశ్రమించి
కంద మూలఫలాదుల కాంక్ష మెసవి
గగుసటను దీర్చుకొని లంక కరుగుమార్య.

మ॥ పరమానందమునన్ మనోజవమునన్ భావింపనంభోధి నీ
కరణిన్ వోవగ వైనతేయునకు శక్యంబాగణింపంగ-ధీ
వర నీతంద్రినిబోలి వేగమున దివ్యాసీకమగ్గింప-జె
చ్చెరలంఘించితివెంచ వానరుల వాసిన్ లేదునిన్ బోల్పగా.

గీ॥ నీవు నా శిఖరంబున నిలచి నేనుఁ
జేయు సత్కారములగొని సీతకొఱకు
లంకకేగెదుగాక బలంబు మెఱయ
నలసటనుదీర్చుకొనుమిటనని వచింప.

కం॥ హనుమంతుడగ్గిరీంద్రుని
వినయవచోగరిమకలరి వినుతించుచు-మ
న్నన నిట్లను నామానస
మున నానందమును తృప్తి మొనసెగిరీంద్రా.

కం॥ ప్రియకరమగుమాటలన
వ్యయమగునా తిథ్యమొసగియనురాగమునన్
దయనీక్షించితి వెంతయు
జయమగు నీకనవరతము సద్గుణధుర్యా.

కం॥ లంకకు రవియస్తాంబుధి
క్రుంకకమును నేనునేగఁగోరితినెద_ని
శ్శంకనురాముని బాణముఁ
గొంకకవడినేగురీతికోపింపకుమా.

గీ॥ అని ప్రియంబున బలికి యాయనిలజుండు
కరమునఁగిరిస్పృశియించిత్వరితగతిని
నంబరంబున కెగసియాయంబునిధిని
మెచ్చితనదారిజనుచుండె సచ్చెరువున.

క॥ ఈ విధమునమైనాకుడు
ఏవనిఁ జర్చించువిధము పరికించి వేసన్
దివాసీకవమునమౌనులు
సంవసధిన్గిరిని వొగడ నమరాధిపుడున్.

గీ॥ సర్వత్రశ్రేష్ఠుమైనాకు పజ్జకేగి
యింపుతోఁ బల్కెనియె పర్వతేశనిన్ను
మెచ్చితిని-వాయుసుతునకు మేలు సేయ
నీవు గనుకించితివిరామణీయకముగ.

శా॥ నేనేగాదు సమస్త దేవతలు యీనీఁ జేయుతోడ్పాటు నెం
తేనిన్ మెచ్చిరి-నీకు భద్రమగునో యీ స్వేచ్ఛగానుండుమా
నాం నేస్తంబును నైయశోన్నతిని-విఖ్యాణంబుగా-భీతియో
మైనాకాయిక లేదునావలన నిన్ మన్నించితిన్ నమ్మితిన్.

క॥ అని వలికి యింద్రుఁడేగిన
ననిమిషులున్మునులు విస్మయంబందుచునా
హనుమంతుని దీవించుచు
జనిసురసాదేవికడకు సంశయమతులై.

గీ॥ ఎట్కిరివ్విధి మధురసంభాషణముల
నల్లరేజాడుమమ్మ మహాంబురాశి
నభ్రపథమునలంఘించుననిలసుతుని
వాని తేజములావు జవంబమితము.

ఉ॥ నీవు భయంకరాకృతి-గనింపగదాల్చి మరుత్సుతుండుబో
త్రోవనునిల్చి వాని కవరుద్ధముగా బెదరింపబొమ్ము-ని
న్నే విధినంజనాతనయుడేర్పడరక్తి జయించునోభయం
బావహిలన్ ధృతిందఱఁగ నార్తిదపించునొతెల్లమయ్యెడున్.

ఆ॥ వె॥ అనిన నాగమాత యగుసురసాదేవి
సమ్మతించి హనుమ జనెడుదారి
వికృతమైనరూపు వేసదాల్చినిలచి వా
యుజునివంక జూచి హుంకరించి.

ఆ॥ వె॥ నన్ను సురసయం(డ్రు నాగమాతననేను
తిండి లేక పెక్కుదినములెంచ
యార్తినొందు నాకునాహారముసుబెట్టు
డను మనమరవరులనడుగవారు.

కం॥ నినుజూపించిరి కపివర
వినుమిక నేనిలువజాల-వేగంబుననిం
పున నాకాహారంబై
మనమగు సత్కీర్తి బడయుగా దొరకొనుమా.

ఆ॥ వె॥ అనినఁదెల్లవోయి, యనిలాత్మజుండంత
నాగమాత కెఱగి వేగిరమున
బలికె నిట్లు నీదు పలికినతీరెంచ
నచ్చె నన్ను మెక్కవచ్చు నీవు.

గీ॥ విన్నవించెదనొకమాట వినుముతల్లి
దశరథసుతుండు రాముడు ధర్మపత్ని
ననుజుడగులక్ష్మణునిగూడి యరయనడవి
నుండ రావణుడొకనాడునుక్కివమున

గీ॥ రామలక్ష్మణు లిరువురా(శ్రమమునందు
లేనితఱిజానకిన్ నిర్మలినచరితను
బలిమిని హరించుకొనిపోయె పాపమనక
తొయ్యలినిగూర్చి రాముడు దుఃఖమొంద.

శా॥ సీతాన్వేషణ తత్పరత్వమునవాసింసుద్రముంబాటువి
ఖ్యాతిన్నే దొరకొంటి నందులకు విఘ్నంబీవు గావింపనో
మాతా బూనితివేల ధర్మమగునా మన్నించి పోనిమ్ము ఇ
క్రోతిందిన్న క్షుధానలంబడగునేఁ గోపింపకన్ జెప్పుమా

గీ॥ నన్ను దినఁగోర్కె కలిగిన నా మనవిని
వినుము సీతను లంకలో వెదకిజూచి
రామునకు జెప్పియివ్వార్త రమణవచ్చి
నీకు నాహారమగుదేను నిజముతల్లి

గీ॥ మాటఁదప్పడు మారుతాత్మజుడునెపుడు
సీత సేమము రాముని చెవినివైచి
తిరిగివచ్చెదనా కానతింబ్రియమున
నిమ్ము నా దారినేగెదనింపుతోడ.

ఆ॥వె॥ అనిన సురసనవ్వియనిలాత్మజునిఁజూచి
నన్నుమోసగించి మున్నుజనిన
వాడు నొక్కడేనిలే డింతవరకును
సరసిజాసనుండు వరమొసగుట

గీ॥ తికమకలు జాలుతేనన్ను త్రిక్రమించి
యేగ సాధ్యమెదివ్యులకేనిగాని
వదన కుహరంబుఁ జొచ్చినవాలుమగని
నిన్ను కుడువక విడతునే నిందలేల

ఉ॥ వానరవర్య నిన్ను బలవంతముగా భుజియింతు జుమ్ము
ప్రైనను నెందఱొడ్డినను హాయిగకుక్షిని నింపుకొందు నీ
జానకియున్ రఘూద్వహుడు సమ్మతి నిన్నిలగావచ్చినన్
జానుగ నోడిపోదురిక సైపగజాల నిమేషమేనియున్.

గీ॥ అసన కోపించి హనుమంతుడంత మీద
నిక్కి దశయోజనంబుల నిడివి-యంత
వెడలుపుంగలదేహము విస్మయమునఁ
బెంచినంజూచి సురసదా ప్రియమునొంది.

గీ॥ ఓజ వదనము నిరువది యోజనముల
నిడుపునధరింప మారుతినేర్పొలయగ
నున్నతివహించి ముప్పదియోజనములు
పెరిగె ఖేచరులెంతయు భీతినొంద

ఆ॥వె॥ మరల సురస దెఱచె పరికింపనలువది
యోజనములనోరు రాజితమున
హనుమడంతఁ బెరిగె వినుతింప నేబది
యోజనముల మేను-తేజమెసగ.

సీ॥ అతులిత బలధాముడైన వాతాత్మజు
దీర్ఘ దేహముజూచి ధీరచరిత
యైనట్టి సురసదానరువదియోజనం
బులనోరుదెరచిన పొంగి హనుమ
పెంచెనుదనమేను పేర్మిడెబ్బదియోజ
నముల మేరకు నంత నాగమాతఁ
దెఱచెవక్త్రము భయాధిక్యతగొల్ప-న
శీతియోజనములు శీఘ్రగతిని.

గీ॥ స్వర్ణశైలాభదేహుడైసరభసమున
నవతియోజనముల వాయునందనుండు
పెరిగినంగాంచి సురసయాశీలవృత్తి
నూఱుయోజనముల నొప్పునోరుఁదెరచె.

కం॥ శతయోజనాయతంబును
నతిభయదంబైననాస్యమమరగనిడుపై
ద్యుతిజిహ్వాన్విత సురసన్
ధృతిగాంచిమరుత్సుతుండుఁ దీర్ఘతిగాసన్.

గీ॥ వనమునందొంచెనీ నాగమాతయిట్లు
నన్ను భక్షింపఁ దెఱచుచున్నది వదనము
చిన్న దేహముగైకొని శీఘ్రమేను
వక్త్రమును జొచ్చితిరిగి వెల్వడుటమేలు.

కం॥ అనితలచి సూక్ష్మరూపం
బునపావని సురసకుక్షి పొందికతోఁజొ
చ్చి నిపుణతన్ దావెల్వడి
వినయంబున నామెకెఱిగి విజ్ఞతమెఱయన్.

గీ॥ పలికె నీనోటబడకుండ ప్రాణియెన్న
పారిపోజాలదనినీకు బ్రహ్మవరము
నిచ్చుటను జేసినీకుక్షియేనుఁజొచ్చిఁ
దనిపితింగదయాశీతి దక్షతనయ.

కం॥ శ్రీరామునిదేవేరిని
నారయనేలంకకేగ నాజ్ఞనొసగుమా
ధీరాన్వితసీయానతి
ధీరతమంగళములెసగు దీవింపుమనన్.

ఆ॥వె॥ అట్లుఁదనముఖంబునందుండి వెలువడి
రాహువుముఖమునుండి రవివెలువడు
చంద్రునట్లుదీప్తి జనొంద ననిలజు
నరసిసురసయిష్టలనియెఁబ్రీతి.

తే॥ కార్యసిద్ధియగుతకడురయంబున నేగి
రక్కసులనుజంపి రాముతోడ
నతనిభార్య సీత ననురాగమునజేర్చి
యవనిరామదూతయనవెలయుము.

కం॥ అని సౌమ్యాకారంబున
హనుమంతుని మెచ్చిసురసయము రాక్షసికిన్.
జనినన్ వాయుతనూజుడు
ననిలుసివలెగగనపథమునందు జనంగా

చం॥ గమనమునన్ ఖగేశ్వరునికంటె గణింపగసీతడెక్కుడో
సుమనసులన్ జయింపగల శూరుడు నీ హనుమంతుడంచు-ఖ్యా
తములుసుతింప నంబునిధి దాటరయంబున నేగుచుండ-వి
క్రముడగు వాయునందనుని రక్కసి సింహికజూచియుబ్బుచున్

గీ॥ వచ్చవచ్చిన రూపమునింపుమీరం
గాల్చునదిగాన నదిపర్వతమునుబోలు
దేహమును పెంచియోచించెతిండిలేక
బాధపడుచుండవీడు నాకారిజిక్కె.

కం॥ తనియుదనే నీకోటని
ననిజలనిధినుండినదియు ననిలజుమైని
డనుబట్టి యీడ్వనాతడు
దనగమనము కుంటువడ తుపలచివ నమునన్.

చం॥ అనిలునివోలెవేగసమునందురయంబునవోవునాదుని
దనువెదెయొక్కరక్కసిదటాలుననట్టిన నాజవంబు సె
క్కొనవడిదగ్గనిజ్జలధి కూరిమిడాగిన యన్నిశాచరిం
దునిమిహటాటిహటింజనెద దర్పదడైదశాస్యుపీటికిన్.

క॥ సుగ్రీవుడుఁ దొలిదెప్పెద
శ్రీగ్రీవునన్నుజ్ఞ జలధి సంచారిణి ఛా
యాగ్రాహిణ్యైన జంతువు
నాగ్రహముఁ గ్రమింగవచ్చునని యదియిదియా?

క॥ అనియుంచి వాయుసూనుఁడు
తనదేహముకుబ్బచజేసి తడయక శీఘ్రం
బునసింహికకుక్షిని బడి
ఘనముఖములజీల్చి జంపె కంపింపదెసల్.

గీ॥ సింహికనుజంపి యక్కపిసింహుఁడంత
నభ్రపథమున కెగసిన నతనిజూచి
సర్వభూతములవ్వేళసంతసమునఁ
బలికెమెచ్చుచు నీకు శుభంబులగుత.

ఉ॥ ధైర్యము సూక్ష్మదృష్టియును. ధర్మగుణజ్ఞత కార్యసిద్ధి గాం
భీర్యము విక్రమాఢ్యతయు పేర్మియశంబునెసంగ సద్గుణౌ
దార్యములన్ క్రమంబున ముదంబున నొప్పెదు నీకనారతం
బార్యజెలంగు మంగళములా రఘురాముని సేవనిద్ధరన్.

గీ॥ ఇమ్మహాసత్త్వమును మడియింపనీకు
గా కనస్యులవశమౌనె గరుడునివలె
జవమునంబొమ్ము లంకకు జయముకలుగు
ననుచు దీవింప హనుమంతుడాత్మనలరి.

క॥ మునమునసురలకు మోదము
జనియింపగ రక్కసులకు జంకొదవగపా
వని వెసనూఱామడలా
వనధిన్ లంఘించి ధీరవర్యుండగుటన్.

గీ॥ వడిసువేలాద్రికొమ్ముపైఁబ్రాలిఁ గాంచె
నల్ల్రతికూటాద్రిశిఖరములందు నొప్ప
చున్న లంకనుకౌతుకముట్టిపడగ
వాయుసూనుడు నాశ్చర్యవదనుడగుచు.

సీ॥ పద్మోత్పలాయుతప్రభలీనుబావులు
పుష్పవాటికలునుఁబొలుపుమీరు
యుద్యానవనములు నొగికాంచనాన్విత
ప్రాకారముల బహిర్ద్వారములను
రత్నఖచితములౌరాజమార్గంబుల
దుర్గమమైనట్టి దుర్గములను
మరకతమాణిక్యమణులనుద్భాసించు
గోపురంబుల కొల్వుకూటములనుఁ

గీ॥ గలిగి సురలోకమోయనుకరణినొప్పి
స్వర్ణకుడ్యంబులును గవాక్షములతోడ
దీప్తినొప్పారుబహువితర్దికలతోడఁ
గాంచెరమణీయమైన లంకాపురంబు.

గీ॥ నీతికోవిదుడగు యంజనీతనయుడు
నిట్లుచింతించెమది దనుజేంద్రుపురిని
పర్వతాకారమూనియిప్పగిదినేనుఁ
జొరబడుటభావ్యమౌనె విజ్ఞులకుదగునె.

ఆ॥వె॥ కానసూక్ష్మమైన కాయంబుగైకొని
లంకజొచ్చి దైత్యులఁగికురించి
రామచంద్రుసతిని, రాజీవగంధిని
వెదకువాడపురిని విన్నుపున,

గీ॥ ముందువెనుకలనరయక మూర్ఖబుద్ధి
పండితుడననిగర్వించి, పార్థివునకు
కీడుగల్గించు. దూతదుష్కీర్తినొందు
నంతియేగాదునరకమునందుగూలు

ఉ॥ ఈయపరాహ్ణకాలమున
నెవ్విధిబోనగు లంకకేను, నా
కాయమునింతయున్నతముగాఁ
గనవచ్చిన, రాక్షసాళి నా
ధ్యేయమెఱుంగకుండుట
నాదించుచుదాకిన యుద్ధమగ్నతన్
రోయుటనెట్లుసీతనుఁ దిరోహితమౌ
ప్రకృతకార్యమిత్తఱిన్.

క॥ వాపచ్చినపని రాముని
దేవేరినివెదకుటరయ ధృతి నాపిదపన్
దేవారుల దుష్టుడునౌ
రావణుకుదముడపవలయు రాజితకీర్తిన్

ఆ॥ విశ్వకర్మచేత విరచింపబడి హేమ
రజతసౌధములను రమ్యమగుచు
రజతశైలమట్లు రాజిల్లులంకను.
గాంచె గాడ్పుచూలి కౌతుకమున.

ఉ॥ సరికొల మేల్మియంత్రముల భాస్కరతేజను తోడనొప్పు గో
పురములు భీకరాకృతులపొంగెడిదైత్యుల కంటికింపునౌ
...కొనుకీరయోధుల నపూర్వమునౌగజశాలలన్ భయం
కరమగుకశ్వశాలలను కావలివారలఁ జూచెనాతడున్.

కం॥ స్వర్ణప్రాసాదంబుల స్వర్ణస్థంభములచేత సౌందర్యమునన్
స్వర్ణాద్రిఁబోలునిదియని వర్ణించుచురామదూత
వలనునెఱుగుచున్.

మ॥ తనలోనిట్లుదలంచెవాయుజుఁడు
నేధాత్రీజసేమంబుమె
ల్లనశోధించియెఱుంగ సూక్ష్మతనువున్ లావొప్పగాదాల్చి లం
కనునేజొచ్చెదరాత్రికాలమున లేకన్దైత్యులీవేళఁజూ
చినకార్యంబుఁజెడున్ మహాహవమగున్ శ్రేయంబుదూరంబగున్.

ఉ॥ దూతవివేకశూన్యుడును దుర్మతియైప్రభుకార్యమెంచ దు
ర్నీతిఁద్రోసిపుచ్చిన ననేకవిధంబులచేటునొందు—నే
సీతనుజూడనేని వడిసింధువుదాటుటనిష్ప్రయోజనం
బేతలపోయ రాఘవుని ప్రేయసినింగనుగొందు ముందుగాన్

గీ॥ లంకశోధించెదనుగాక లలనకొఱకు
నన్నిసౌధములందు నుద్యానవనము
లందు గుహలందు—నాతల్లియైనసీత
నరసిక్రమ్మఱనేగెద నబ్ధిదాటి.

చం॥ గిరిశిఖరంబునందు పరికింపగనొప్పుచు- విశ్వకర్మచే
విరచితమైనరావణునివీడు భయంకరులైన దైత్యకిం
కరులు బలాఢ్యులెప్పుడును గావ సురక్షితమైజెలంగు సీ
పురమునమైథిలిన్వెదకి పొంకమడంచెదవీరవర్యులన్

గీ॥ రాక్షసులచేత దుష్టసర్పములచేత
భోగవతివోలెనొప్పు నీపురోలుదలప
కపులుచొచ్చుటమిగులదుర్గమముఁగాన
రాఘవులువచ్చునెట్లు పరాక్రమింప

గీ। దనుజరూపముదాల్చి యిత్తరినిలంక
కేగినన్నన్నుఁ గనుగొందురీయసురులు
ననుచు సూర్యాస్తమయమగునంత హనుమ
పిల్లిరూపముగైకొనిప్రీతినొంది

కం॥ లంకానగరద్వారము శంకాలేశంబులేక సత్వరమున
నడ్డంకులద్రోయుచు వోవుచు
ఘీంకారముసేయుకరుల క్రేవన్జూచెన్

కం॥ జలదంబులతారకలన్
తలపంగాఁదాకుహర్మ్యతతినొప్పుచు ను
జ్జ్వలమగుప్రాకారంబుల
నలనమరావతినిబోలి హాయినెసంగన్

గీ॥ దానవులయిండ్లు గొప్పముత్యములరత్న
మరకతశ్యామ వైడూర్యమణులచేతఁ
దలపగనలంకృతంబులై ధవళకాంతి
చంద్రికలవలె టెక్కెముల్ జానుమీర

ఉ॥ దారుణమైన శూలములదాలిచి దుష్టమతుల్ భయంకరా
కారులు ధూర్తవర్తనులు కాలునిదూతలవోలె లంకలో
వీరులుదైత్యపుంగవులు విశ్రుతకీర్తిని రక్షకత్వమిం
పొరగనూనియేమరక నర్మిలికావలిగాయుచుండగన్.

గీ॥ వారలందరఁజూచి యావాయుసుతుఁడు
మనమునందిట్లుచింతించె మఘవుఁడేని
యీపురంబును జేర నెంతేనివెఱచు
రాఘవులువచ్చుటెట్లు ధీరమతినింక

॥ అంగద సుషేణ శరభులు నర్కతనయ
నీల నల జాంబవంతులు నిర్భయమున
నాక్రమించెదరీలంకయనిదలంతు
సంధియంబగు రామలక్ష్మణులుజొఅగ

ఈనగరంబు స్వర్గమునకెంతయు
మిన్నయనంగనొప్పు సుం
తైనకొఱంతలేదు మలయానిలమెప్పుడుహాయిగూర్చ నా
భానుడుతేజము౦బఱప
భావమునంభయమొందు-చంద్రుడున్
జానుగచంద్రికల్విటీయ
సౌఖ్యవహుండగు సముద్రదంబునన్.

। మణులకాంతులు వస్త్రంబుమాడ్కినొప్ప
నున్నతములైన సౌమగ్రులుండుకొట్లు
కర్ణతాటంకములగతి కాంతిమీర
జంత్రములనొప్పు గృహములు స్తనములట్లు

తులతూగున్గద రత్నసౌధములకాంతుల్మేనభాసించు సొ
మ్ములరీతింగనుపింప యౌవనమునన్
మోదించుకాంతామణిగా.
దలపించున్ దనుజేంద్రపాలితమునై తథ్యంబు లంకాపురం
బిల దీనింబొగడంగశక్యమగునే యెవ్వారికైనన్ దశా!

లంకను హనుమంతుడు నిర్జించుట

మ॥ అని లంకాపురిఁజొచ్చువాయుజుని
విశ్వారాధ్యునీక్షించి-లం
కనిబంధించుచు రాక్షసాంగనవలెఁ గన్పట్టుచుఁ రక్తలో
చనముల్ భీషణమైనవక్త్రమమరఁ సంవేగముంజెంది పా
వనితోనిట్లను వానరాకృతిని దుర్వ్యాపారవిత్తుండవై

క॥ నీవెవడ వేలవచ్చితి
రావణపాలితమునౌ పురంబునుఁజొరగా
దేవతలకేని సాధ్యమె
భావింపగ వచ్చుటిందు పలుకుముత్వరగా

క॥ నేలంకానగరంబును నీలావుం జవము శక్తి నేర్పు సహింపం
జాల వినువానరాధమ యీలంబొనరింతు వేని
యడగింతుపసఁ.

గీ॥ అనిన హనుమంతుడాలంకకనియె నిట్లు
వికృతరూపము నేత్రముల్ వెలయనిట్లు
నన్ను వెఱపించుచున్న నీనామమేమి
కామరూపిణినీవు నిక్కముదలంప

ఉ॥ నేనొకవానరుండను గణింపదశాస్యుపురంబునైన లం
కానగరమ్మునందు తమకంబునవొప్పువనంబులఁ ఫలో
ద్యానములన్ గృహంబుల భయంకరరూపులు విక్రమో(గ్ర)
దానవులన్ గనుంగొనముదంబునవచ్చితి నిత్తఱిఁ వెసఁ

శా॥ ప్రాకారంబులు దుర్గముల్ భవనముల్
ప్రాసాదముల్ చైత్యముల్
వ్యాకోచంబగుపూలదోటల గృహోద్యానంబులంజూడగా
నాకాంక్షించి గణింపవచ్చితిని నాకాటంకముంగూర్చి యు
త్సేకంబూనిపరాభవించెదవు యిస్సీధర్మరాహిత్యవై

కం॥ రావణపాలితమగుపురి
దేవేంద్రునిపురముకంటె దివ్యంబనుచున్
కోవిదులుజెప్పవచ్చితి
కావున నగరంబుజూడగాఁ బోనిమ్మా

గీ॥ వానరుడనేను నాతోడవాదమేల
లంకశోధించి మగిడి జలధినిదాటి
వెడలెదను నాకునాజ్ఞపవిత్రమతిని
ధృతినొసంగుము నామీదద్వేషమేల

కం॥ ఇంగితమెఱుగక నాపై
యంగవికృతాస్యవగుచు నదలించెదు యి
బ్భంగిని భావ్యంబగునే
భంగింపగ కోతిజూచిభయపడఁదగునే

చం॥ అని హనుమంతుడంతట పుథాభిముఖుండునునైజనంగ హు
మ్మనియుఅచేత లంకపవనాత్మజునిన్ప్రహరింప మండియా
యనిలతనూభవుండును రయంబున లంకిణి జుట్టుబట్టి నే
లనుబడవైచి గ్రుద్దెనుబలంబడగన్ దపియింపరక్కసిన్

కం॥ హనుమంతుని పిడిగ్రుద్దున తనదేహముపిండిగాగ తత్తరపడి యి
ట్లనులంక నూరుతింగని వినుషంగనఁజంపరాదు విజ్ఞానులిలన్

ఉ॥ నవ్వు మహానుభావుడవు నీతిపరుండవు వానరోత్తమా
నేవెలదిన్ భయంపడితి నీపిడిగ్రుద్దున నన్నుమయ్యెనా
చేవ ఘిరింపి నాకుదయజే సెవరంబొకదానితొల్లి లం
కావినుమొక్క వానరుని గాటపుగ్రుద్దున మేనునొవ్వగన్.

గీ॥ సకలమానసవైన నావేళనుండి
లంకకుంజేటుగల్గుఁ దలంచిచూడ
ననుచు-నీనాడు నొచ్చె నాయంగకములు
నింకదాపగనేల కపీంద్రవినుము.

ఉ॥ నీతిదొలంగి రావణుడు నీచమతిన్ బలిమిన్ హరించెనో
సీతను-దానవిస్ఫురము శ్రీరఘురామశరాగ్నిదగ్ధమై
భీతిఘటింప దానవులపీచమడంగు భవన్మతంబునం
బ్రీతినెసంగు రామునియభీష్టములున్ నెఱవేరునెంచగన్

మ॥ వినుమార్యా! నినురామదూతవని యన్వేషింపధాత్రీశు ని
ర్దనుజాధీశుపురంబుజేరితని సీతంజూచి శ్రీరామచం
ద్రునకావార్త నెఱుంగజేసెదని ధూర్తుండైనలంకేశ్వరుం
డనిగూలంగలవాడటం చెరిగితిన్ హర్షించితిన్ ధీవరా

గీ॥ నాకువరమిచ్చె లోకేశుడీకరణిని
నతులితబలుండునగు వాయుసుతునివలన
నీదుదేహమునొచ్చిన మేదురమును
నొక్కి-చెడులంకయని దొల్లి నిక్కవముగ

ఉ॥ రావణపాలితంబు నమరావతికీడగునట్టిలంక నే
డీవిధి నీపరాక్రమము నేర్పునజూపి జయించి నీచుడౌ
రావణుకీర్తిమాయ సుకరంబుగజొచ్చి విదేహానందనన్
⁄ వినుతప్రభావ గణుతింపగజెచ్చెర నూరడింపుమా

కం॥ అని బలికెడియా లంకన్
హనుమంతుడుమెచ్చి యామెయాడుసేయగుటన్
కనికరమునవధియింపక
జనియెన్ లంకాపురంబు సరగునజొరగా

గీ॥ వానరశ్రేష్ఠుడైనట్టి వాయుసుతుడు
కామరూపిణియైన లంకనుజయించి
దర్పమెసగ ప్రాకారముదాటి రాత్రి
వేళలంకనుజొచ్చెను విక్రమమున

కం॥ ద్వారముశ శత్రుపురమునుజేరనిషిద్ధంబ ననుచు
శీఘ్రంబున ప్రాకారముదాటిప్రియంబున
నారావణుపురముజేరు నవసరమందున్

గీ॥ శత్రుపురముప్రవేశించు శౌర్యధనులు
వామపాదముమోప వలయుననుచు
గీష్పతిమతంబుగాన నాకేశవసుడు
ప్రీతివామాంఘ్రిలంకనుబెట్టి నిలచె

మ॥ బలవంతుడగువాయునందనుడు
దర్పంబొప్ప లంకాపురిన్
గలసౌధంబుల రాజమార్గముల
విక్రాంతిన్ బరికాశించు దై
త్యుల శూలాయుధపాణులన్
మదయుతుల్ దోర్వీర్యసంపన్నులన్
గలయన్‌జూచె గృహంబులన్
మణిమయత్కాంతుల్ బిసాళింపగా.

హనుమంతుఁడు సీతనువెదకుట

గీ॥ త్రికూటాద్రిశిఖరమునందు నొప్పు
లంకయందలి భవనములన్ విలాస
మైనకృతకాద్రులను బ్రియమారఁగాంచి
స్వర్గమిదియని విభ్రమస్వాంతుఁడగుచు

గీ॥ మంగళకరంబులున్ రత్నమయములగుచు
ధవళమేఘంబులనుబోలి దనరు సౌధ
తతులఁజూచుచు వాయునందనుఁడు పేర్మి
నవనిజను లంకఁజూచెననిఁదలంచె

కం॥ భవనంబులపరికించుచు నవనిజశోధింప మిగుల నాతురతన్ గ్రీ
రవరుడునగు హనుమంతుడు
పరివిమలమతిఁజూచె సౌధరాజములవెసన్

సీ॥ ఒకయింటినుండి వేరొకయింటికేగుచు
రామపత్నిని జెచ్చెర పరికింప
మారుతిదర్శించె మద్యముసేవించి
మత్తలై యానందమగ్నహృదయు
లైమంద్రమధ్యమమైనస్వరంబుల
మధురంబుగాపాడు మదవతులను
నప్సరాంగనలట్లు నతిసోయగముమీర
నందెలరవళిహృద్యంబుగాగ

గీ॥ ప్రియులపరిరంభణంబుల పేర్మినెసగి
స్వర్గసుఖములబడసిన చందమెనయ
పారవశ్యమునందూగు భామినులను
రక్తిఁదిలకించెలంకను రామదూత

ఉ॥ కావలివారలన్ వికృతకాయుల నిత్యజపాగ్నిహోత్ర దీ
క్షావరులన్ బలాఢ్యుల నిశాటులభీకరగాత్రులన్-దశ
గ్రీవుపురంబునందుఁబరికించెను మారుతి వేదమంత్రశి
క్షావిధిహోమయాగముల సల్పెడిదైత్యులఁ నీతివేత్తలన్

గీ॥ రావణుపురంబురాజమార్గంబునందు
విడిసిపురమునురక్షించు వీరవరులఁ
గాంచె సామీరి కఠినకర్కశవికార
గాత్రులను విక్రమాఢ్యులగాంచె హనుమ

గీ॥ గుఱ్ఱముల భద్రగజముల కూర్మినెసగు
రథములను కేతనంబుల రమ్యకాంతి
నొప్పినగవాక్షములగల్గును త్తమంపు
గృహములప్పురి దర్శించె కీశవరుడు

సీ॥ పరికించెనొకచోటపావని యగ్నియందాభిచారిక
హోమమాచరించి
శత్రుజనంబులజంపెడివారిని
వేరొకగృహమందు వికృతముఖుల
సుందరాంగుల రణశూరులనేకాక్షు
లనునేకాక్షుల లలితవదను
లను కుహూపుల ధీరులను నేకకర్ణుల
బహుకర్ణులను గార్దభముల నుష్ట్ర

గీ॥ ములను సాయుధశాలల
ముజ్జగములపండియొనరింఁ జూతెడి భీషణాస్య
వికృములజూచె నింటింటు వెదకి వెదకి
రావణుపురంబునందు నారామదూత

గీ॥ ప్రణయకలహమువిడనాడి
రతిసుఖముల కామినీకాముకులు స్వేచ్ఛగా నున్న
కేళినొప్పారగా పరికించెనొక్కగృహము, ందున
పేర్మి సుగ్రీవసఖుండు

చం॥ కమలముఖుల్ మనోభవుంకౌగిలిసమ్మదమొప్ప పారవ
శ్యమునజరింప నొక్కగృహమందుకనుంగొని వెండిసొక్క
ధమున పతివ్రతామణిముదంబున
కాంతునిచెంగటన్ బ్రమో
దమునమనోజ సౌఖ్యముల తద్దనుభూతివహింపనామదునన్

గీ॥ భర్తృసంగమమునదిగంబరులునగుచు
సురతసుఖముల క్రీడించుసుందరులను
తప్తకాంచనవర్ణుల ధవునిబాసి
విరహమునగుందుసతులను వెండిజూచె

సీ॥ సౌందర్యవతులైన స్వాధీనపతికలు
నాథునిగూడి యానందమొంద
వాసకసజ్జికల్ వరునిరాకనుగోరి
శయ్యాగృహంబుల జక్కబఱుప
విసివించి కాంతునివిడనాడి
ప్రియునకై కలహాంతరితలు దుఃఖమునంగుముల
కాంక్షనూని విరహోత్కంఠితల్
దమప్రియుఁడాలసింపగ విరహార్తినొంద

గీ॥ పతినిదచ్చాపప్రోషితభర్తృకలును
దాపమొందగ విప్రలబ్ధలునువిరహ
గతిదపింపగ ఖండితల్ గలవరవడ
ప్రియులనభిసారికలుగూడి ప్రియమునొంద

కం॥ ప్రీతింజూచుచు హనుమడు
సీతనుదర్శించుఫాంధ శ్రీమమునన్ వి
ద్యోతించుచు లంకాపురమాతతముగ
సంచరించె నా మోదమునన్

కం॥ రతికార్యోత్సాహాన్విత
మతులై యానందిమొనగ మచ్చికవిటులన్
వృతిలాలించి సుఖించెడి
సకులన వెలయాండ్రగాంచె సామీరియటన్

గీ॥ రామపత్ని నగూనిజ రమ్యగాత్రి
నమలచారిత్ర పక్వబింబాధరోష్ఠి
తన్వి నేణాక్షియైన సీతనుగనుగొన
పేర్మిలంకను హనుమపరిభ్రమించె

చం॥ పరమపతివ్రతామణి సుభాషిణి నిర్మలినాంగి సద్గుణా
భరణ సుగాత్రి చంద్రముఖి పావనశీల దయాంబురాశియున్
సురదన రామపత్నియు యశోధన సీతను గానకున్కి ధీ
వరుడగు వాయునందనుని వక్త్రము వాడ విషాదముక్కెడె

ఉ॥ రామునిబాసి రావణుపురంబున నొంచిదపించుసాధ్వి స
తామణిశీలన్ గృశోదరిని ధన్యచరిత్రను మత్తకాశినిన్
శ్యామను జూడనైతినని చాలదపించినునంబునందు నా
రామునిబంటుజొచ్చెవడి రావణసౌధము వేగిరంబునన్

ఆ॥ వె॥ సూక్ష్మరూపమూని శోధింపసీతను
సంజసీసుతుండు నసురవిభుని
గృహముజొచ్చి చెమ్మగిలనకన్నులతోడ
వదివి దుఃఖమెనయు మచ్చరమున.

గీ॥ కడుభయంకరులైన రాక్షసులతోడ
నెలమిరక్షింపబడుచుమహేంద్రభవన
తుల్యమౌ దశవక్త్రునిదుష్ప్రవేశమైనగృహముజొచ్చె
నయ్యనిలజుండు.

ఉ॥ తోరణముల్ సువర్ణమయదుందుభులున్
రథముల్ తురంగముల్
వారణముల్ మహారథులు
వారిజనేత్రలతోడనొప్పి ప్రా
కారములున్ మనోజ్ఞమయ కాంతియుతంబుసునౌ
శ్రీరమణీయవర్ణముల చిత్రమునై
పెనుపొంద జూచుచున్

సీ॥ రక్షింపదిరుగాడు రాక్షసశ్రేష్ఠుల
సౌందర్యగాత్రులౌ సుందరులను
రాజచిహ్నంబులరాజిలు ఛత్రచామరముల
సౌగంధ్యభరితములగు
చందనాగరు మకరందాన్వితపువిరుల్
భేరీమృదంగశంఖారవములు
గొప్పరత్నంబులనొప్పెడు కాంతులు
బహువిధమణుల దుస్సహమునగుచు.

గీ॥ నందనవనంబునిఁ తల్క్రిందుఁజేయు
సకలతరులును రామణీయకతమిూర
మానసీయంపుపుష్పితోద్యానవనము
నందుగనుగొనెరావణుమందిరమును

కం॥ రత్నసమాకీర్ణంబును రత్నపరిచ్ఛదము సౌధరాజమునంగా
నూత్నపుకాంతులవెలిగెడి ప్రత్నమునౌ
దానిజూచె పావనిఁగడిమిన్

గీ॥ రావణునియిల్లు లంకాపురంబునకును
భూషణంబనిభావించి పొంకమునగు
సేనఁగుల గుజ్జములనొప్పునిదిగణింప
దివినితలదన్ననుచు మదిందలంచె

కం॥ హనుమంతుఁడుఁజింతించెను
దనమనమున పూతచరిత తరలాక్షియనౌ
జనకజనుజూడవచ్చితి దనుజుని
చెఱఁదవిలియుండదగు నిచ్చోటన్

గీ॥ సీతయెట్లుండెనో! భర్త్రుచింతనమునఁ
దలపనామెగృశించి యిద్దైత్యుచేత
పరిభవింపగబడెనో కృపన్విడువగ
నిచ్చకొలదితిరుగుచుండెనేమొ యిచట

కం॥ నేనింతదనుక సీతను
గానంగానైతిగాన కరుణామయినౌ
జానకినినూహనెఱుగుట
మానితమతినాకుదగుసమర్థుడనగుటన్

చం॥ అనిదలపోసి రామునిప్రియన్‌హనుమంతుఁడు
లంకలోప్రియాం బానవెదకఁదలంచి
మదిఁబొంగుచు రాక్షససౌధములవడిన్
గనుగొను చున్ మనోహరముగాదిరుఁగాడుచు పూలతోటలన్
సనిశితవృత్తిగాంచుచు
యశోధనుఁడేగె ప్రహస్తునింటికిన్

గీ॥ అందుసీతనువెదకి మహాబలుండు
పరగనేగి మహాపార్శ్వభవనమందు.
జనకనందనవెదకి వేసరకబోయె
కుంభకర్ణునిగృహమందు కూర్మివెదక

చం॥ ప్రియమునవాయుపుత్రుడు
విభీషణుగొప్పగృహంబునందు ని
శ్చయమతిసీతకైవెదకి సాగిమహోదరునింటఁజూచి-ని
ర్భయముగ వజ్రదంష్ట్రుడనురాక్షసుసౌధమునందు వెదికి
ర్జయునిగృహంబునన్ వెదకె
చంద్రముఖిన్‌హరిణాక్షిజానకిన్

కం॥ జవమున విద్యుజ్జిహ్వుని
భవనంబునవెదకి శుకునిభవనంబందున్
పవమానసుతుడువెదకెను
నవనిజరాకేందుముఖిని నతిమోదమునన్

కం॥ విద్యున్మాలిగృహంబును
నుగ్రతవిక్రముసి రోసి యుగ్రీవతనయన్
విద్యుద్రూపునిగృహమున
నుజ్వ్వలభవనంబులందు నరిగిగాలించెన్

సీ॥ విభుసునియింటిలో వెదకి
విరూపాక్షుగృహమును ధూమ్రాక్షుగృహమునందు
వజ్రకాయుండనువాని గృహంబును
సారణవికటులసౌధములను
నాగవజ్రునింట యుద్ధోన్మత్తుగృహమును
సూర్యకేతుని లోమశులగృహములు
నింద్రజిద్గృహమును నింద్రజిహ్వుని
మత్తుగృహము ధ్వజగ్రీవుగృహములందు

గీ॥ బ్రహ్మకర్ణ సుమాలుల భవనములను
జంబుమాలిగృహంబును సర్పరోము
గృహము వృశ్చికరోమునిగృహములందు
రాముకాంతనన్వేషించె రామబంటు

చం॥ దనుజులసౌధరాజముల
ధైర్యధనుండు మహాబలుండు నా
యనిలజుడున్ ప్రియంబున
రయంబునసీతనుగాంచ లంకలో
గొనికొనిస్వేచ్ఛగాదిరిగి కోమలినెందునుజూడనైతి నం
చనుమదిగుంది వెండిపరిశోధన జేయఁదలంచెచెచ్చెరన్

గీ॥ కాంతిమంతుఁడునగు హనుమంతుడంత
గుణమణిన్ రాముసతిని రావణునిగృహము
నందుశోధింప నతులితానందవృత్తి
నేగియచ్చోట సురుల ధీగుణులను

గీ॥ ముద్గరంబుల దివ్యాస్త్రములను గదల
ఖడ్గములదాల్చినట్టి రక్షకభటులను
సుందరాంగులౌ స్త్రీలనుజూచెరావ
ణాంతిపురమున వీరుఁడయ్యనిలజుండు

కం॥ ధవళారుణవర్ణంబుల
భవమునను చైత్యశ్యనంబు సాటియనౌ వా
రువములరావణునింటను
పవమానసుతుండురక్తి పరికించెవేసన్

కం॥ ఐరావతమునుబోలెడి
వారణములజూచి మగుడవాయుతనూజుం
డారావణునిగృహంబున
నారామమునందుదిరుగు యతివలజూచెన్

కం॥ సుందరశైలనిభంబును
సుందరబహురత్న చిత్రశోభితమును నా
నందకరంబగురావణు మందిరమునుజూచి
కోచ్చి మారుతియంతన్.

కం॥ ఉత్తమమైనగృహంబును
నుత్తమరూపమునఁగొప్పుయువతుల శౌర్యో
ద్వృత్తులరక్షకభటులను నత్తరివీక్షించె
మారుతాత్మజుఁడెంచన్.

గీ॥ స్వర్ణవైఢూర్యరత్నగవాక్షములనుగలిగి
కనకనిలపండువై కడుమనోజ్ఞ
మైనశుభంకరమగుచు హృద్యంబునైన
పుష్పకవిమానమునుజూచి పొంగెమదిని

సీ॥ స్వర్ణవైడూర్యప్రవాళరత్నంబుల
విశ్వకర్మ విరించివినుతిసేయ
నిర్మించెఁదొల్లి వర్ణింపశక్యముగాని భంగి
పుష్పకమును బ్రహ్మకతఁడు
నిచ్చెదానికుబేరుకింపుగానయ్యది
ధనపతిన్ బాహుయుద్ధమునగెలచి
రక్తి వంచనగొనె రావణుడీపుష్పకమును
విశాలమైకాంతి మీరి.

గీ॥ యర్ధయోజనవృత్తమునగుచు
సార్ధయోజనాయతమైయొప్పి యున్నతమున
భర్మనిర్మితమై ప్రీతిపాత్రమైన
దానినవ్వాయుసుతుడు చోద్యమునగాంచె.

సీ॥ మరకత వైదూర్యమాణిక్య
మౌక్తికకాంచనస్తంభ ప్రకాశితమును
నుజ్జ్వల రత్నమయోన్నతప్రాకార
భానుతుల్యప్రభా భాసితమును
బహుమణిచిత్రిత పరమాద్భుతమ్మును
మేరుమందరనిభా మేదురమును
స్ఫటికనిర్మాణ సోపానయుతంబును
పుష్పసుగంధసంపూజితమును

గీ॥ పరగసుందరములునైన పక్షములును
కామగమనంబుకలిగి విక్రాంతి నింపు
గొలుపు నవ్విమానముసెక్కి కూర్మిహనుమ
గాంచె సౌందర్యవతులగు కామినులను

కం॥ మధిరాపానమదంబున
పదవతులనుజొక్కిసోలి మదిమదినిద్రన్.
బొదిగొని యతిశయనింపగ
విదితయశోధనుడు కీశవీరుడు జూచెన్.

చం॥ వనితలుకొందఱచ్చటవివస్త్రలునై శయనింప కొందఱం
గనలుప్రియుండునాడల౯ కాంతలబిగ్గరకౌగిలింప రం
జనసతులన్ధవుండనుచు. సమ్మతిముద్దిడునట్లునొప్పురీ
తిని శయనింపజూచె గణుతింపగ వాయుసుతుండు నత్త

కం॥ నక్షత్రములనుగూడిన
నక్షత్రేశునివిధంబునను రావణుడున్
చక్షుఃప్రీతినొనర్పగ
వీక్షించెనుసుదతులందు వెసవాయుజుడున్.

రావణుని వైభవమునకు హనుమంతుడాశ్చర్యపడ

గీ॥ అసురకన్యలు రాజకన్యలును నాగ
కన్యలారావణునిగోరి కౌతుకమున
వలచివరియించి మన్మథవశులునగుచు
చెట్టబట్టిరి సుఖములాశించి సరగ

గీ॥ కౌగిలిబూనియొకసతి వివశయగుచు
నొఱగిశయనింప నందువేరొక్కకాంత
సవతితొడతలగడగా పసందుమీర
నలసినిద్రించె సోయగమభినుతింప.

మానినులాప్రదేశమున సుద్యముద్రాపుటచే మదంబునన్
మేనులెఱుంగకన్ ప్రియునిమీఁదిప్రియంబున తోటికాంతలన్
జానుగకౌగిలించుకొని సౌఖ్యకరంబుగ నిద్రవోవ న
వ్వానరపుంగవుండు చెలువంబునఁజూచెను జానకింగనన్.

ఉ॥ లతలవనంబువోలె కమలంబులగూర్చిసమాలరీతి న
య్యతివలు నొండొరుల్ బరవశాత్ములు
నిర్భయులై యథేచ్ఛ న
మ్మతిదొడలన్ భుజంబులను
మస్తకముల్ పదముల్ కరంబులన్.
ధృతిని కవుంగలించుకొని
యింపుననిద్రనుబెందఁజూచుచున్.

క॥ రమణులకుచహారంబుల
రమణీయకజఘనతల విరాజిత సుభ్రూ
కమనీయత గమనించుచు
ప్రముదంబున దలచె వానరశ్రేష్ఠుఁడిదన్.

ఉ॥ కలదేయింద్రునకైన రావణునిభోగంబెంచఁ దేజంబునన్
జలజాప్తున్నిరసించు పినికెనయా శౌర్యోజ్జ్వలుండొక్కఁడుం
గలఁడే నిక్కముగా త్రివిష్టపమునన్ గాలించినన్ ధీగుణా
కలితుండేయగుగాక యన్యవనితాకాంక్షన్ విసర్జించుచో

గీ॥ లంకనుదివంబుతోడ బోల్పంగవచ్చు
రావణుఁబోల్పనగు సురప్రభునితోడ
పరసతీవాంఛలేకున్న పరగనితఁడు
త్రిభువనంబులపాలించు దీప్తినొప్పు.

గీ॥ వీనికై ప్రాణములనిచ్చు వీరవరులు
కలరులక్షలు కోట్లు లంకాపురమున
వీనివై భవమేమని వినుతిసేయ
వచ్చు భోగీంద్రుడైన వహ్వా గణింప.

కం॥ రావణునిమీదికూరిమి నావెలదులు
వలచివచ్చిరట సౌందర్య
శ్రీవైభవసముపేతులు
నై_వెలయుటమదిదలంప నాశ్చర్యముగున్.

కం. సురవిభుశయనగృహంబును
నిరసింపందగిన రామణీయకతన్ సుం
దరమగుశయనగృహంబును
పరికించెన్ రావణాఖ్యు భవనంబందున్.

గీ. స్ఫటికవైడూర్యమణులతో స్వర్ణమునను
దంతములచేయబడిన రత్నములకాంతి
నొప్పు పీఠంబులనుగల్గి నుత్తమంపు
గృహమునానొప్పుచుండె నాగృహములెన్న.

మ. ధవళచ్ఛత్రము చంద్రబింబపు
సముద్యత్కాంతిరాజించి _ నూ
త్నవికాసంబునుగూర్ప
నాశయనసౌధంబందు తల్పంబునన్
రవికాంతింబురుడించు రత్నములహారంబుల్ ప్రకాశింప నా
సవువోలెన్ శయనించు రావణుని
నాశ్చర్యంబునన్ జూచుచున్.

మ. హనుమంతుండుదలంచె
నెమ్మనమునందా రావణుంగూర్చి యి
ద్దనుజాధీశుని విక్రమంబునకు పాతాళంబు నాకంబునీ
జనలోకంబు శిరంబువంచెననినన్ సత్యంబుగానెంతు నిం
ద్రునిబంధించిన వీనిసాహసము
కీర్త్యుత్సాహముల్ దక్కువే.

కం. అని రావణునిముఖంబున
దనముఖముంబెట్టిజూచి తత్తరపడి యి
ట్లనిదలచె దనమనంబున
దనుజుడుగుర్తించెనేనిఁ దగమోసముగున్

గీ. నృత్తవాద్యములందున నేర్పుగలిగి
సుందరాస్యులు సుమనోజ్ఞశోభ నొప్పు
రావణునికాంతలనుఁజూచెరాముబంటు
రావణుని పాదములచెంత వ్రాలిసోల

గీ. వజ్ర వైడూర్య రత్నప్రవాళ కాంచ
నాభరణముల ధరియించి యప్సరసల
సరకుసేయని రావణసతులజూచి
జానకినిఁజూడకున్కి విచారమొందె

కం. రమణీయంబగు కుచములఁ
దమిప్రియునింకౌగిలించుఁ దరళాక్షివలెన్
ప్రమదామణి పటహంబును
ప్రియుదంబునకౌగిలించి పవళించెనటన్.

గీ. కమలలోచన కాంతుని కాంక్షదీర
నక్కునంజేర్చుకొను రీతి నతిముదమున
నెఱపున కౌగిలింజేర్చి వివశయగుచు
నటునిద్రింపఁజూచె వాతాత్మజుండు

హనుమంతుడు మండోదరిని జూచి
సీతయని భ్రమించుట

సీ. ఘనమేనికాంతి సౌధమున బ్రకాశించి
బంగారువన్నెల ప్రభలనీన
సౌందర్యమున నామెసాటి లేదనిక్రించు
దినమున రంభాదిసురలు లడల
నాగపుర స్త్రీల కానోయగము నాస్తి
లోకవిరసజ్ఞులు మెచ్చి యభినుతింప
నవరావనోజ్జ్వల విభ్రమానందదీప్తికి
తానలంబనియామె తనువుజాట

గీ. రావణునకిష్టురాలు పురంధ్రిచయము
నందు పూజింపదగిన మహాత్మురాలు
నైన మండోదరిని రావణాంతికంబు
నందు పరికింపఁజూచె నయ్యనిలజుండు

కం. ఇంతలకీసౌందర్యము క్షితినెచ్చటనేనిగలదె చెలువంబున సు
స్థిర సురభామినులైనను
... బెట్టుంటరొక్కొ దీనిగనినచో

వం. అని హనుమంతుడాత్మను
ప్రియంబున మెచ్చుచు సీతనామనం
బునఁజలపోసి వెండిదనబుద్ధికి
నెఁతయుసిగ్గుజెంది మా
జనకజ సాధ్వి పుణ్యసతి
సద్గుణవర్తన రామువీడి యీ
దనుజునితల్పమందు
సముద్రంబునచవ్విధి పవ్వళించునే

కం. పరపురుషునిందుస్వైనను పరికింపనిసాధ్వి
నియమపారీణయు స
చ్చరితయగు సీత రావణు
పరసనుశయనించునొక్కో సత్యముదలపన్

గీ. కానసీమె మండోదరిగా దలంతు
మయునిపుత్రిక దనుజేంద్రుమగువ దలప
నీమె సౌందర్యమున రంభనేనిగెలచు
మదిద రూపాలఁ దాపీయ మంచిదగునె

గీ॥ మైథిలినిజూడ నామీదమారుతియటు
పానశాలనుశోధించి పట్టుదలను
నాయుధాగారమందు నుద్యానవనము
నందు చిత్రశాలనుగాంచె నతిరయమున

చం॥ తిరిగి లతానికుంజముల దేవగృహంబుల రాక్షసాళిమం
దిరముల దీక్షతోవెదకి ధీరచరిత్రను జానకిన్దయా
కరుడగు వాయునందనుడు గానగలేక విషాదవస్తుడై
వరణమునెక్కి దీనదశ వందురి నెమ్మిదలంచు నిట్టులన్.

కం. చూచితిదేవాలయముల
చూచితిసౌధంబులెల్ల సుందరవనముల్
జూచితి రావణునింటిని
చూచితి మారామసతిని చూడగనైతిన్

చం॥ వడి శతయోజనాయతపువార్ధిని దాటి నిశాచరుల్ మఱి
దడబడ సింహికన్దునిమి దానవనాథుపురంబుజొచ్చి పే
ర్పడగమనింపవ్యర్థమని భావమునందుదలంతు నింక నే
వడువున సిగ్గులేక రఘువంశలాముని చెంతకేగుదున్

చం॥ రవిజుడునిర్ణయించిన భరంబగుమేరయతిక్రమింప నే
నవనిజజూచివచ్చెద భయంపడనేటికి మేలగున్ రఘు
ప్రవరునకంచుజెప్పి సులభంబుగవార్ధినిదాటివచ్చి యే
నవనిజగాననైతి కపులందర కేమని విన్నపింతునన్

గీ॥ చెప్పె సంపాతిలంకలో సీత భర్తకొఱకు
దనమనమందున గుములుచుండె
నని యసత్యమో సత్యమో యదిగణింప
నేమిచేయుదు నింకనాకేదిదారి

కం॥ జనకజనుజూచుకొఱకై వనితలనతిశ్రద్ధజూచి పైనేవిని నే
గనజాలనైతి నకటా వనటన్
గుములంగ వలసె వర్ణినిగానన్.

గీ. సతులముఖమున ముఖమునెంచంగబెట్టి
నిపుణతన్జూచితిని కమనీయముగను
బ్రహ్మచారిని సతులనిప్పగిదిజూడ
భావ్యమే నింద్యుడను మహాపాతకుడను

కం॥ పరకాంతల నత్యిశద్ధంబరికించితి
సీతయనుచు పరవశమొదవం
ధరణింబడిశయసింపగ దురితమునాకొదవె
దుర్మతుడ నింకెట్లో

గీ॥ రావణాంతఃపురస్త్రీల రాక్షసాంగనల
వివస్త్రల మద్యపానవివశలను
సీతగానెంచిజూచితి సిగ్గులేక
పాపమంటుదెనాకు నేర్పడ దలంప

ఉ॥ పాతకుడన్ పరాంగనలబాగుగజూచి గణింపనిట్లు ని
ర్భీతిని సంచరించియొనరించినపాపము నెట్లువాయుదు
ర్నీతపరుండనంచు గమనింపగ లోకముదిట్టుకున్నె మా
సీతనెఱుంగనైతి పరిశీలన నిందలకొగ్గితింగటా

కం॥ హనుమంతుడిట్లు మదిలోననుతాపమునొంది
మీద నాపై దెలివిన్
గాని యిట్లునిశ్చయించెను
దనుజేంద్రునికాంతలందు ధరణిజనుగనన్

కం॥ పరికించినాడ గావున
దురితంబెట్లంటునాకు తోయజగంధిన్
ధరణీతనయనుజూడగ
తరుణులలో వెదకుటెంచ దగునీరీతిన్

కం॥ తరుణీరత్నము సీతను
తరుణులుగలచెసనుగాక దగునే వెదకన్
పురుషులలోనగణింపగ-
దురితమునాకెట్లులొదవు దూష్యంబగునే

కం॥ పాపమునకైన పుణ్యవ్యాపారంబునకునైన నగునుమనంబే
నోవుంగా నిటనామది నేపాపానక్తిదగుల కెంతయునొప్ప॥

గీ॥ కాన రావణుకాంతల కమంముఖుల
రక్తిఁజూచితి సీతకో అకు నిజంబు
పరగకామేచ్ఛ మోహవిభ్రాంతిగాదు
పాపమిందిట్లునన్ను నేర్పడగలంచు

చం॥ అని హనుమంతుడెంచి హరిణక్షి మహీజనుగాంచనైతి నం
చును మదిఖేదమొంది యిటుజూచితి
నొక్కగృహంబునేని, రం
జనవిడనాడకుండ బురిసర్వము తోటల పానశాలలన్
వనితలునుండుచోటుల ధ్రువంబుగ
సీతనెఱుంగు వాంఛతోన్

కం॥ నావెదకని గృహమిప్పురి
లో వెదకినలేదు గాన లోపము నాయం
దేవిధి గాన్పింపదు గద
నేవెరవున సీతనింక నెఱుగుదునకటా

మ॥ దురితాత్ముండగు రావణుండు
బలవంతుడౌటం వైదేహిం త
స్కరవృత్తింగొనిదెచ్చు వేళ దనుపున్ గంపింపగాభీతి జె
చ్చెరవార్ధింబడెనో ధపుండుకరుణాశీలుండు నారాముబి
గ్గరదాపేర్కొని పిల్చుచుం దెగియెనో గాకేమి వేరున్నదే

కం॥ పాపాత్ములైన రాక్షసులాపడతిందినిరో
లేక నసురవిభుండే
కోపంబునఖండించెనో కాపట్యంబొాదవె
నెట్లు కలుగుశుభంబుల్.

ఉ॥ సీతనుజూడకేను రఘుసింహునిచెంతకుపోదునేని సం
ప్రీతి రఘూద్వహుండు
మురిపెంబునుజెందుచు కౌగిలించి నా
నాతినిజూచితే దనుజనాథుపురంబునఁజెప్పుమన్న
రీతి సదుత్తరంబిడెద ఱిచ్చవడన్ దలవంచిసిల్తునే

గీ॥ రామ సీతనులంకాపురంబునందు
వెదకి జూడనైతిననిన పిరుడైన
రాఘవుడు గుండెవగిలి స్వర్గస్థుడగును
లక్ష్మణుడు నన్నకేడ్చి యిలన్ ద్యజించు.

గీ॥ రామలక్ష్మణులీరీతి ప్రాణములను
విడువ సద్భక్తి తాపసివేసమూని
నన్నకైయేడ్చు భరతుడెట్లవన్బతుకు
నతనివెంటనె శత్రుఘ్నుడరుగు దివికి

కం॥ తమసుతుల మరణవార్తను
క్రమమునవిని జూచి వగచి కౌసల్యయు దుః
ఖమునంజచ్చు సుమిత్రయు
నమరపురింజేరు కైకయాపైజచ్చున్

ఆ॥వె॥ రాముకొాఱకునేడ్చి రవిజుడుమరణించు
నినజువెంట రుమయునేగు దివికి
నంత తారజచ్చు సంగదుడుండెగు
కపులుమీాద జావగలరు నిజము

కం॥ ఇంతయరిష్టము రాముని
కాంతను పరికింపకేను కడువడి సుగుణ
స్వాంతుండగు శ్రీరాముని
చెంతకుజననొదవు గాన చింతింపవలెన్

గీ॥ సీతజాడనెఱుంగక సిగ్గుమాలి
యిప్పుడేను కిష్కింధకు నేగుదేని
కడిమి నిక్ష్వాకువంశము కపికులంబుఁ
జెగుటనిస్సంశయంబు మదిందలంప

కం॥ భూమిజనుచూడ కెవ్విధి
రామునికడకెట్లువోదు రంజిలు మోసం
బేమహి నేవోకుండిన
నామహితుడుగోరునాదు యాగమనంబున్

కం॥ దొరికిన ఫలములమేసవుచు
పరగన్ స్వార్థంబుడీడి పరమాత్ముని శం
కరునిభజించెదనిష్ఠన్
పరమానందంబు మోక్షపథములభింపన్

శా॥ భక్తిన్ ఘోరదపంబుసేయుచునిటన్ ప్రాయోపవేశంబు నో
సక్తింబూని శరీరమునువిడచుటే సమ్మానితంబౌ నిలన్
శక్తిన్ రావణుబట్టిజంపనగు నాశౌర్యంబుదీపింప సౌ
మ్యోక్తుల్ దబ్బఱమాటలేల
దురితాత్మున్బిట్టు బాధించుచున్

శ్రీరామునిసన్నిధికిఁ
ధీనులువినుతింప సమ్మతింగొనిపోపం
గా రవిపుత్రుడుమోదం
బారయ దశకంఠునొగిని నవమానించున్

వాలివలె నేనురావణు
వాలంబునకట్టి తీవి వారిధులందున్
లీలన్ముంచుచు తేల్చుచు
తెలికగొనిపోదు కపులు ధృతిననువొగడన్

సీతను దర్శించుటకై
పాతాళముజొత్తు దివినిపరిశోధింతున్ భూతలమెల్లనుదిరిగెద
భీతిన్ సురలార్వ నింద్రుపిచమడంతున్

అని దలచుచు హనుమంతుడు
జనకజసేమంబు నెఱుగజాలక దుఃఖం
బునగుంది వెండియోచిం
చెను మనముః శోకయుతుని చెందువిపత్తుల్

అగ్నికుండమునందు హోమార్థమరయ
యజ్ఞపశువును గొనిపోవు నట్టులేను
రావణునిబల్మిబట్టి శ్రీరాముకడకు
నేగెదనుగాక వానరులెల్లరు బొగడ

రక్కసులజంపి లంకాపురంబుపెల్ల
గించి వార్థినిగలిపెద కీర్తినెనయ
బలియుడు దశాననునిజంపి
ప్రాణములనువిడిచెదనునేను నిచటనే విమలబుద్ధి

గీ। కలదు దశకంఠునకు నశోకావనంబు
నదియు గమనింప నందనోద్యానమునకు
సాటియనిజెప్ప వింటి నచ్చోటకునేను
వేగమునవోయి సీతను వెదకువాడ

ఉ। శ్యామయు తన్వి చంద్రముఖి సాధ్వి సరోరుహగాత్రి
స్త్రీమ కురంగలోచనయు సుందరి పాండురదంతపంక్తి
దామినినావెనంగు నుచితంబగువిగ్రహపుష్టినొప్పు మా
రామునిభార్య నెప్పుడుఁదిరంబుగ
జూచిముదంబునొందెదన్

గీ। దశరథునిముద్దుకోడలు ధర్మహృదయ
సుగుణఖనియైనజానకిం జూచుకొఱకు
వేయిమార్లైన లంకలో వెదకువాడ
ధైర్యమునువీడనేల మోదంబెసంగు

కం। అనిమనమున నిర్ణెంచుచు
హనుమంతుడు నంతప్రాగ్దిశాభిముఖుండై
దనకరములజోడించుచు
ననిమిషులన్మేలుగోరి నాత్మ నుతించెన్.

సీ। సృష్టికర్తవిరించి చేకూర్చుశుభములు
కూర్మి శంభుఁడు మేలుగూర్చు నాకు
సూర్యచంద్రాదులు శోభనంబులొసంగ
నింద్రుడు భద్రములిచ్చి ప్రోచు
యమపవనాగ్నులు సరసిరక్షింతురు
సీతకుమ్రొక్కి సచ్ఛీలురైన
రామలక్ష్మణులను ప్రార్థించి
సుగ్రీవునకు నంజలించి యానందమొదవ

గీ॥ కడిమి నేగెద నేనశోకావనంబు
నందుసీతనుదర్శింప ననుచు శక్తి
వాయుపుత్రుడు తీవిజవంబులెసగ
జనె నశోకావనంబుగాంచగ యథేచ్ఛ

కం॥ పెక్కంద్రువిక్రమాద్యులు
రక్కసులావనముగావ రక్షితమై పెం
పెక్కినతరువులతో నది.
జక్కన నలరారుచుండ సామీరిగనెన్

వె॥ పరగ నవ్వనంపు ప్రాకారమునుజేరి
సూక్ష్మరూపమూని సుగుణవంతు
డైనపవనజుండు నవ్వనంబు నుజూచి
మదినిమోదమంచె మానితమున

ఉ॥ పక్షులచేధ్వనించుచు నభంబునుదాకుచు నున్నతంబులౌ
వృక్షములన్ సువర్ణమున వెండినిజేసినరీతి కాంతిప్ర
త్యక్షముగాగ జూచుచు ముదంబునపూలను నేలరాల్చుచున్
వృక్షములన్గదల్చె కపివీరుడు మారుతునట్లనుద్ధతిన్

వె॥ విరులుమేనుగప్ప విలసిల్లెపావని
పూలకొండరీతి పొలుపుమీరి
యంబరమున నిలచి యమరులు సామీరి
నభినుతింప హర్షమతని ముంప

గీ॥ వెండితేకుల స్వర్ణంపువేదికలను
నొప్పు జలవుల స్వచ్ఛమౌయుదకములను
గలిగినసరోవరంబులు కాంచనమున
రత్నసోపానములదగి రంజిలంగ.

కం॥ తరుణాంకురపల్లవముల్
విరివిడి పుష్పించినట్టి విరుల మనోజ్ఞం
బొరయగ నున్నతమైదగు
విహగుడు చెట్టెక్కి కపికులేంద్రుఢు జూడన్

గీ॥ అయ్యశోకాతతులకాంతి యగ్నివోలె
మండుచున్న విధంబున మహితదీప్తి
నొప్ప కపికుంజరుడుమది నొగిదలంచెఁ
జూచెదనుగాక సీతనిచ్చోటు నేను

కం॥ శ్రీరామదర్శనంబును
గోరుచు దుఃఖముననొచ్చి కురరివిధమునన్
హారామ! వల్లభాయని
యీరమ్యోద్యానమందు నెల్లందిరుగన్

శా॥ హానాధా ప్రియవల్లభా రఘువరా యానందసంధాయక
నేనీదానను మోసపోయితికటా నిన్నెంచ దైతేయసం
తానారణ్యదవానలుండవుగదా దైత్యాళినింగాల్చి స
మ్మానింపందగు భార్యనంచువగవన్
మాతల్లినింజూచెదన్

కం॥ అనికైలాసనిభంబగు, ఘనమగుప్రాసాదమెక్కి కపికుంజరుఁ
తను జూచి యొక్కవనితను
గనుగొనె నొకచెట్టుక్రింద గంభీరమతిన్.

హనుమంతుడు సీతను జూచుట

౧॥ ఉపవాసములజిక్కి యొగిశుక్లపక్షాది
చంద్రరేఖనుబోలి సౌరుదక్కి
రాక్షసస్త్రీలు నిరంతరంబునుగావ
మలినవస్త్రాంగియై మరియుదీన
మతిని నిట్టూర్పులు మాటిమాటికి
నధికంబుగా నేయలంకారములను
సేయక ధూమముచేగప్పబడినట్టి
వీతిహోత్రజ్వాల విధమునొప్పి

౨॥ కుముదములు పద్మములేని
కొలనురీతి నేత్రములజాలువారు కన్నీటితోడ
నిరశనావ్రత కృశయునై నీలవేణియైన
సతినొకతాని నాహనుమగాంచె

౩॥ స్వగణములబాసి యొంటరి
శ్వగణంబులుబారిసమర వాచఅవిమదిన
బొగిలెడిమృగమన రాక్షస
మగువలునదలింప నడలు మానినిగనియెన్

౪॥ జఘనతలమునవ్రాలి
సంస్కారహీనమైనసతి కేశపాశము నరయ నీల
కాంతికృష్ణసర్పమనంగ కటుమనోజ్ఞమగుచునర్తింప
మిగులదుఃఖార్తయగుచు

గీ॥ తనువునం జీర్ణ పీతవస్త్రమును
గట్టి, భాస్కరోదయమునుగోరు పద్మమనగ
భర్తృదర్శనకాంక్షయై బాధనొందు
తరుణినొకదాని వాయునందనుడు జూచె.

ఉ॥ ఆవనితన్ మహాత్ముడు బలాఢ్యుడు
సైనసమీరజుండు - స
ద్భావనజూచి భావమున పావనబుద్ధిదలంచెనిట్లు నా
కీవనజేక్షణంగనిన నెంతయు మోదమువృద్ధిజెందు. సౌ
ఖ్యావహమయ్యె సీతయగునంచుదలంచెద నీపతివ్రతన్

సీ॥ పూర్ణచంద్రానన పుణ్యస్వరూపిణి
యమలాంగి పక్వబింబాధరోష్ఠి
సుందరమధ్యయు శ్రోణీభరాలసగమనయు
సురదన కంబుకంఠి
నీలవేణియు కమనీయచరిత్రయు
నుత్సిక్తవృత్తపయోధరాఢ్య
సుభ్రూవిరాజిత సుమధురభాషిణి
రతివలె చారునేత్రములనొప్పి

గీ॥ తాపసాంగనవిధమున ధవునిగూర్చి
తపముసేయుచు చిక్కినతనువుగలిగి
పొగనుగప్పిన వహ్నినాపొలుపుదక్కి
బాధవడునీమె రామునిపడతి యగును.

కం॥ దనుజేంద్రుడెంచ బలిమిన్
గొనివచ్చెడువేళ కట్టుకొన్నవలువ నే
గనుగొనమెయినిధరించెను
యనుమానంబేల సీతయగునీసతియున్

గీ॥ ఋశ్యమూకాద్రి సుగ్రీవునేము
తొల్లి రావణుడుగొనిపోవ కురరివిధమున
నంగలార్వగజూచిన యంబుజాస్య
యీమెయేయంచునెఱిగితి నింపెసంగ

ఉ॥ అని హనుమంతుడంత జనకాత్మజ రామునిపత్నియైన సీ
తనుకనులారజూచి ప్రమదంబున నాత్మదలంచెనిట్లు-ధీ
వినుత యశోవిలాసిని పవిత్రగుణాఢ్యయు నిర్మలాంగి యీ
వనితవియోగమెట్లు గుణవంతుడు
రాముడు సైచెనక్కటా

సీ॥ రాముఁడుతొల్లి యీరమణికోసమెగదా
తాకినిశిక్షించె గర్వమడగ
సీతన్వికోసమే యేచివిరాధుని
పరిమార్చె నమరులుప్రస్తుతింప
నీమెనిమిత్తమే యెదిరించిపైబడ్డ
ఖరదూషణాది రాక్షసులదునిమె
నీచానకొఱకు కపీంద్రుడౌవాలిని
వ్రేటునగూల్చి సుగ్రీవునేలె

గీ॥ సాధ్వి జగదేకపావని సరసిజాక్షి
యీామెనరయగ వానరులెల్ల దెసల
కరుగనాజేసినట్టి పుణ్యంబుకతన
చూచితిని సీతనేడు నిచ్చోటనేను

క౦॥ రామునికొఱకీ మైథిలి భూమిజకై రాముడిలను బుట్టిరి నేడీ
లేమనుబాసి రఘూత్తముఁ
డీమెయిజీవించుచుండె నెఱుగవశఁబే

గీ॥ ధర్మపత్ని యర్ధాంగి సుందరియునైన
రమణి నీమెనుబాసి మారాముడకట
మన్మథునితీవ్రశరములు మదినినాటు
నటుమటించుచునుండె నీయతివకొఱకు

క౦॥ రామునకు ముజ్జగంబులు
నీమహినిలభించుకంటె నెన్నోమడుగుల్
భూమిజహెచ్చు దలంపగ
రామునకీ సీతగలుగ రాజ్యంబేలా

చం. ధనము సమస్తభోగములెదన్ గమనింపక భర్తవెంటఁదా
వనముల కందమూలముల
వాంఛభుజించుచు తృప్తినుండ ని
ర్ధనుజునిబారిజిక్కి కడుదైన్యమతిన్ విలపించుచుండె లం
కను-బలవత్తరంబుగదకర్మము నేరికినైన నిబ్బువిన్

క౦॥ పతియేభూషణమగుగద
సతులకు-పతిచెంతలేని సాధ్విగణింపన్
క్షితి తేజోవతియయ్యును
నతిదీనత మలినభావమై యొప్పుజుమీ

సీ॥ అంగారక గ్రహ మరయికపీడింప
వెతనొందురోహిణి విధమునొప్పి
నాగకన్యకవోలె నవసినిట్టూర్పులు
నిగుడ మనోధవునిం దలంచి
మాటిమాటికి దుఃఖమగ్నమానసయునై
శోకమేస్త్రీత్వము చొప్పరించు
రీతి గణింపనిర్వేదించు
నీసాధ్వికెనయగుసతులు లేరెందుఁదలప

గీ॥ నీమెకివ్విధి దుర్దశనేకరణిని
కరుణమాలివిధించె పంకజభవుండు
నిన్నికష్టంబులకు మూలమెంచకైక
దైవగతిమీద నేమనదగునెవరిని

చం॥ అతిధృతివార్ధిదాటి యురగాంబికమెప్పనుఁబొంది సింహికన్
స్తుతమతిజంపి లంకిణియశోధనమెల్లనుఁకొల్లగొట్టి యు
ద్ధతి బలగర్వధుర్యులగుదైత్యుల సౌధములెల్లరోయుటీ
క్షితిజకునైగదా యిచటసీతనుజూచితి
మోదమందితిన్

గీ॥ శక్తి లంఘించి నూఱుయోజనములొప్ప
జలధివడిదాటి లంకకుఁజని రయమున
జానకినిజూచివచ్చెద సత్యమేను
ననివచించితి నదియు కృతార్థమయ్యె

గీ॥ జాగరూకత రామలక్ష్మణులుఁగావ
నొప్పునీసాధ్వి రక్కసులుగ్రవదను
లగుచు బెదరింప మదినిభయంబునొంది
వణకుచున్గూరెడుఁగా వలవంతలొర

గీ॥ తగదుభాషింప నిప్పుడీమగువతోడ
పంకజసఖుండు నుదయించి క్రుంకుదాక
సైచి యామీదరాత్రి యథోచితముగ
మాటలాడెద నీమెతో పాటవమున

కం॥ అని యల్పగాత్రుడగుచుఁ
హనుమంతుడు చెట్టుకొమ్మలందున నాకుల్
దనమేనుగప్ప నొదుగుచు
వినమితుడైయుండఁ దమము వెలవెలబారెన్

శా॥ వీణా వేణుమృదంగవాద్యములు
నుర్వీదేవతల్ వేదముల్
రాణన్ర్మోయుచు రావణాంతికమునన్రంజిల్ల నామీఁద వి
న్నాణంబొప్ప దివాచరంబులు దివానాధుఁ బ్రశంసింప స
క్షీణానందమెసంగుభంగి మహిఁ పక్షివ్రాతములీకూయుగఁ

కం॥ కుముదములుఖేదమొందగ
కమలమ్ములుమోదమొందగాఁ దిక్సతినం
భ్రమమొందగ నుదయాద్రిన్
కమలాప్తుడుబొడమి కాంతి ఖరకరుడగుచుఁ

గీ॥ పగల్శ్రమియించి బడలికబాపుకొనగ
నింటికింజనునోయన నినుఁడునంత
క్రుంకెనస్తాద్రిఁ దమముదిక్కులనునిండి
స్వేచ్ఛగాసంచరింప నిశీథినంత

కం॥ దనుజాధిపుడవ్వేళను
మానసిజశరతప్తహృదయమున్గుండై యా
జనకజనెద నూహించుచు
తనమనమున నడచుకొనుచు తాపము సమతన్

కం॥ సర్వాభరణంబులమెయి
గర్వోద్ధతిదాల్చి మకుటకాంతులు విరియన్
ధూర్వహుడగు దశకంఠుడు
నుర్వీజనుజూచుకాంక్ష నుదయింపమదిన్

గీ॥ దేవ గంధర్వ రాక్షసస్త్రీలు వెంట
గొలిచిరా పక్కతరుల నుక్కనజెలంగి
బహువిధంబులనేటి పుష్పములతోడ
పక్షులనుగూడి యానందభరితమాగుచు

ఆ॥వె॥ స్వర్ణరౌప్యమణుల సాలంకృతంబు
విశాలమైన ద్వారచయముగలిగి
సుందరంబునౌ యశోకావనంబును
జొచ్చె జనకసుతనుజూచుకోర్కె

కం॥ దేవేంద్రునతిముదంబున
సేవించెడియప్సరసల చెలువున పంక్తి
గ్రీవుని నూర్గురుపడతులు
వావిరిపూజింపవడలె వైయాత్యమునన్.

ఆ॥వె॥ చెఱకువిల్లువిడిచి చెంగుస్ప్రత్యక్ష
మైన మదనునట్ల లసురవిభుడు
కాంతలెల్లగొలువ కాంతి
యశోకావనంబుజొచ్చె వారణంబు పగిది.

మ॥ బలగర్వంబున ముజ్జగంబుల
యశఃప్రావీణ్యమేపార ను
జ్జ్వల తేజంబుననొప్పు రావణునిసత్సౌందర్యసౌభాగ్య కో
మలగాత్రాన్వితలై నవాసిసతులన్
మాణిక్యదీపంపుకాం
తులగాంచెన్ పవమాననందనుడు నస్తోక ప్రభాదీధితిన్

గీ. రావణునిజూచుకోర్కెనా రామదూత.
క్రిందికొమ్మకుదిగిజూచి కేరుచుమది
సీతడే రావణుండగు నించుకేని
సందియములేదునానెంచ సత్యమనుచు

కం॥ తేజస్వంతుడు వాయుత
నూజుడు విభవోన్నతుండునున్ ధీరుండన్.
స్త్రీజనమానసచోరుడు
రాజితబలదర్పవిభవు రావణునిగనెన్

ఉ॥ అంతటరావణుండు సతులందరుసమ్మతివెంటనంట న
త్యంతమనోహరాకృతి సుధాకరబింబనిభంబునౌ ముఖం
బెంతయుకాంతినొప్ప భువినేలగవచ్చిన పద్మపోటికన్
శాంతినెసంగు సీతను భృశంబగుకోరిక జూడవచ్చినన్

గీ॥ రావణునిదూరమునజూచి రామపత్ని
గాలిదాకునదూలెడి కదళివోలె
భీతిగడగడవణకుచు పెందొడలను,
కడుపుభుజముల కుచములఁగప్పుకొనియె.

సీ॥ రాక్షస స్త్రీలచే రక్షింపబడినదై
యతిదుఃఖమున వివశాత్మయగుచు
తీక్షణంబైన పాతివ్రత్యనియమంబు
పాటించు సద్గుణాభరణియుంగ
క్షోణియాసనముగా శోభింప
పంకదిగ్ధమగు మృణాళిచందమునదనరి
శుష్కించునదివోలె శూరుడౌ ధవునిచే
రిపుడీల్గక్షమనుధరించి యిష్ట

గీ॥ దైవమునుగూర్చి మ్రొక్కువిధంబుదోప
పరగణేమోద్ప్రగగ్గి జూపట్టునట్లు
పెనిమిటింబాసి మిగులదపించునట్టి
రమణిచెంతకునేతెంచె రావణుండు

మ॥ పతిరూపంబుసదామదిన్నిలుపుచున్
భారంపునిట్టూర్పులన్
ధృతిగోల్పోయి కృశించిదైన్యమున
పాతివ్రత్యమే స్త్రీత్వమున్
క్షితినెంచంగ ధరించెనో యనగ
వాసించదప్పి శోకించు నా
సతినింజూచి దశాననుండువలికెన్
సౌమ్యోక్తులన్గూరిమిన్

సీతారావణ సంభాషణము

ఉ॥ ఎందులకిట్లు భీతహరిణేక్షణ నీవు భయంబు నొందగా
యందు భవన్మనంబును ప్రియంబున నిల్పి సుభోగభాగ్యసం
త్తిం దగ నేలుకొమ్ము సుమతిన్
నిను భక్తి భజించు వాడ నా
చందము నీ వెఱుంగవు నిజంబుగ భృత్యుడ నీకు సుందరీ

కం॥ నాయందు నమ్మకము నిడి
శ్రేయంబగు మార్గమీవు శీఘ్రముగా నా
కోయతి వాజూపింపుము
కాయజగర్వాపహార కలితవునగుచున్

కం॥ తలదువ్వుకొనక వెండ్రుకలనొక జడగా గట్టి
నింతీ యిటులన్
మలినాంబరమును దాలిచి
కలవగ మహి బవ్వళింప దగునే చెపుమా

కం॥ నీకీలంకారాజ్యము
నీకా భక్తైభృత్యవరుల నొసగెదను న్
నీకోరిన భోగములన్
ప్రాకటముగ నిత్తు దయను పరికించి నన్

కం॥ లలితాంగి రక్తి నిమ్ము సొంగల నిభవజ్ఞనుకున్
సుకీర్తి యుతుడునౌ
లలిజనకునకర్పించెద
కలతంబడనేల నన్ను కరుణింపుముకన్

గీ॥ ముజ్జగంబుల సౌందర్యమున దశాస్యు
నెదిరి గెలిచినవాడు నీకెవ్వడేని
యింతవరకు భయంపడనేల
సమరలోక...

ఉ॥ మాసినచీరగట్టి నియమంబున ...
భానుమార సుందరనిభంబగు చేతనిసంస్కరింపకన్
వేసరుచున్న నిన్నుగనవేదననొందెను ... నీ
దాసుడ నిన్ను వేడుకొనెదన్ త్వరనన్ను ...

గీ॥ ధూళిధూసరితాంగివై దుఃఖమతిని
నడలు నీయందనందము లతివ...
మనిన కాంలినిరాణించు
యాభరణములింపుమైదాల్ప నీసాటి ...

కం॥ పరగహిరణ్యకశ్యపునిభార్యను
నింద్రుడు దొంగిలింప ము
త్సరమున యుద్ధమందు పెలుచన్
వడినొంచి హిరణ్యకశ్యపుం
డరయ సతీమణిం బడసినట్టులు
రాముడు నన్నునొంచి జా
చ్చెరనిను పొందగా సగునె
సిగ్గిలకీవు వచింపుమా సతీ

కం॥ జగములగల సౌందర్యము
నగణితముఁ గూర్చి దివ్యతేజోయుత నె
న్నగ విధి నిను సృష్టించెను ...
మదినొక్కింతన్

కం॥ నినుకూర్మిన్ సృష్టించిన
వనజాసనుడైనమగుడ వనితానినుజూ
చినవాంఛబల్మిఁగూడక,
మనునేపలుమాటలేల మగువాపలుకన్

శా॥ సౌందర్యమ్మున యౌవనమ్మున
విలాసమ్మందు నీసాటిని
న్నందేహమ్ముగ ముజ్జగమ్ములను
నోచంద్రాస్యగాలించి నే
నెందున్ నిక్కముగాంచనైతి
కరుణన్ హేవాకమింపొంద నా
నందంబిమ్ము రతిప్రమోదయుతవై
నాప్రేమమన్నించుచున్

చం॥ సురదనకున్ మనోహరము
సుందరమౌ భ్రుకుటిన్ మనోజ్ఞమౌ
సురుచిరచంద్రబింబమన శోభనొసంగెడి నీదుమోమునన్
చ్చెరువగు సుందరాంగులనిఁ
జెప్పెడివారలు నిన్నుఁజూచుచో
శిరమునువంచి సిగ్గువడిచేతులుమోడ్చి
నమస్కరింపరే

చం॥ ధనపతినింజయించి సముద్రంబుసందెచ్చిన
రత్నములఁ ముదం
బునఁగొని కాముకేళిని సుబుద్ధిసౌఖ్యంబుఁ గూర్చునట్టి నా
వనితలు నిన్నుఁబ్రక్కఁగొలువన
పరిచారకులెల్ల నీయెను
[illegible] భోగముల
చంద్రముఖీ యలరారుమింపునన్

కం॥ నాకగ్రగమహిమాపివగుచున్
నాకాంతలునీదు పంపునంజరియింపన్
ప్రాకటముగనారాజ్యము
చేకొని ననునేలుకొమ్ము చెలువా రక్తిన్

చం॥ శతముఖుడాదిదిక్పతుల సాహసవృత్తి జయించి వెండి భూ
పతుల రసాతలాధిపుల భాగ్యములెల్ల హరించి ధీబలా
న్వితుడని యెల్లవారలు పవిత్రమతిన్ భజియింపనొప్పునా
యతులితతేజముంగని ప్రియంబున
నన్ను వరింపుమో చెలీ

కం॥ విగతాభరణమునగుచున్
వగవంగానేల నీకువచ్చినవానిన్
సుగుణమణిగొనుమిచ్చెద
నగణితసౌఖ్యములనాకు నర్పించుటకై

వ॥ ధనహీనుండును రాజ్యహీనుడు
సమర్థత్వమ్ములేనట్టి పే
దనరుని రాముని నీమనంబుననమందప్రీతి నర్చింప యీ
వనమేరీతిని సార్థకంబగును-దివ్యశ్రేణిచేపూజలం
గొనుసిర్వక్రపరాక్రముండనగునన్
గూర్మిన్ ప్రశంసింపుమా.

గీ॥ కాలకేయాదిరాక్షసగణము
నమరవర్గమును పట్టి పూని సాహసమున గెలిచి
దెచ్చినమణివ్రజంబు రక్తిన్ నొసంగి
నిన్ను సేవింతు నన్ను మన్నింపువిభావ

చం॥ జనకుడు సోదరుండు విరసంబున గెంటిన
రాజ్యహీనుడై
వనమున కందమూలముల వాసిభుజించుచు వల్కలంబులన్
తనువునదాల్చి కాంతిజెడి దైన్యమతిన్ విలపించునట్టి
ముని నతిభక్తి నింగొలువ మోహిని
నీకగునే శుభంబులు॥

కం. బలమున నైశ్వర్యంబునఁ
దలపంగా తేజమందు దర్పమునందున్
లలనా సాటియె రాముడు
పలుకగదే రావణునకు భయపడ నేలా

మ॥ రమణీయంపు సముద్రతీరముల నారామంబులన్ దివ్యహ
ర్మములన్ దాల్చి మనోహరాకృతిని
నారంభోర్వశులన్ సిగ్గుచేఁ
దమ శీర్షంబులు వంచి మ్రొక్కగ
సముద్యత్ప్రీతి నాతోడ ... ను
త్తమభోగంబుల మత్తకాశిని వినోదంబొప్ప క్రీడింపుమా

కం॥ దనుజులు బలవంతంబున
వనితల భోగింపవచ్చు ... బేలా
నిను బలమిమీరి ... యింపగ మనసొప్పదు సాకు
గూర్పమాసు ... వడిన్

మ॥ ననునీ వాదునిగాఁ దలంచి యశమూఁ నందమ్ము జేకూర్చ, రం
జన నిన్ వేడెద. నాసతీస తులకాంక్షన్ నిన్ను సేవింపనో
వనితా నేనియమించెదన్
దయమనీ వాడన్ కటాక్షింపుమా
నినుపూజించెద నాసపర్యలను
మన్నింపంగ గుహ్ బ్రేముడిన్

కం॥ అనిరావణుఁడీనీతిని
జనకజనదలింప శోకసంభ్రమయుతయై
దనకరమునతృణకణమునుఁ
గొనిమైథిలి ధవునిసుఖముగోరు చుమదిలో

కం॥ దీనంబైనస్వరంబున
మానినిమదిభీతిముంప మనికిత మెగయున్
జానకి గడగడవణకుచు
దానవునింజూడరోసిఁ దగనిట్లనియెన్

కం. పాపిష్ఠుడెంచ మోక్షంబేపగిదింబడయ నేర్చు నిలనీవట్లే
చూపునునిల్పి తివౌరా నాపయిఫలమెట్టు
లొందవు నక్తంచరుడా!

మ. పరదారాగమనంబుపాపమను చున్
భావింపవేనాడు దు
శ్చరితుండీవసహించిరెల్లరు
దురాచారుండవౌనీదు దు
ష్కరమౌదుష్కృతముల్
భవత్పురమునన్ గాలించినన్ లేరొ స
చ్చరితుల్ గల్గినవారినీతివినవో చావంగనూహించితో.

చం. అనిఁదనపిపురావణునకానతిజూపుచు
కూరుచుండి యి
ట్లనె భవదీయసత్పులరయన్
సుగుణాత్ములనైచరింపనీ
మనమునకోరునట్టితరమానినులఁ
సుగుణాత్ములైమనఁ
మనమునకోరుదేని నినుమన్ననజూచెద
రిమ్మహిన్‌బుధుల్

ఆ. వె. దుష్టుడెనవాడు దూరదృష్టిసళింప
స్వాపరాధవశత జచ్చునేని
పరగసంతసించుప్రాణిజాతములెల్ల
ననివచించువారలాద్యులెలమి

కం. నీకొంపకీవెచిచ్చును నీకరణిన్‌బెట్టుకొనగనెంచుట లగ్గే
నీకాంతలెల్లవిధవలు గాకుంఁజూచుకొనగ
గమకింపుమికన్

ఉ. ధర్మపథంబునంజన ముదంబునరామునకప్పగించిన
న్నర్మిలి వేడెదేనిశరణాగతవత్సలఁడాతఁడౌట-దు
ష్కర్ముడవైననన్నుతమకంబునగాచు
భయంబులేదు - స
త్కార్ముకపాణిలక్ష్మణుడఁ గాదన
దగ్రజుమాటకెన్నడున్

మ. దురహంకారముఁ గా దురాత్ముఁడవునై
దూషింపశిష్టుల్ విభుం
డరయుం జేరువ లేని వేళ నబలన్ హర్షంబునం దెచ్చియి
వ్వరుసన్ సిగ్గిలకించుకేనియును
దయావాత్సల్యహీనుండవై
పరుషోక్తుల్ బలుకంగ భావ్యమగునే
ప్రావీణ్యమే రావణా ?

ఆ. వె. కరిణిశూకరమును కామింపగలదొకో
మనుజకాంత దుష్టమతి-నిశాటు
నెట్లు గోరు నాస లేల దశగ్రీవ
విడిచెదే నినన్ను వెలయు శుభము

గీ. స్నాతకుండును నాత్మవిజ్ఞానవేత్త
యైనద్విజునకు సాంగవేదాధ్యయనము
నొప్పియుండెడి రీతి
మహోత్తముడగు రామునకు నేను తగిన భార్యనుదలంప

కం. పురుషోత్తముడును సద్గుణవరుడును
విజ్ఞానయుతుడు వసుధాధీశుం
డరయ మహాత్ముడు నౌ శ్రీకరు రాముని శరణువేడ
కలుగున్ శుభముల్

కం. తనవల్లభుసింగానక
వనమున దుఃఖించు కరిణివలె పతినిగనన్
మనమున వంతదపించెడి
ననురామునితోడ గూర్చి నయగారమునన్

గీ॥ శరణుజొచ్చిన రాముడు శత్రువైన
దయనుమన్నించు రావణా! ధర్మవేత్త
యగుట నాతనిమైత్రినీవభిలషించి
నన్నునర్పించినన్ శోభనములెసంగు

చం. శమనునికాలదండమును
శక్రునివజ్రమువిష్ణుదేవుచ
క్రమును పురారిశూలము
ధరన్ శరణన్నినుగావవచ్చు వి
క్రముడగురామచంద్రుని
శరంబులుప్రాణముదీయకెట్లుశాం
తమునువహించు శీఘ్రమున
ధర్మసతివీటికిబంపురావణా

గీ॥ రామతార్క్ష్యుడు దనుజసర్పములజంప
వచ్చు దనుజునిగూడినీవనితలెల్ల
వారి శరములఘాటికివగపుగదుర
నొందుదురువిధవాత్వము పొంగునణగ.

మ. పురుషశ్రేష్ఠులురామలక్ష్మణులు
నంభోధిన్వెసందాటి నీ
పురమందెల్లెడవాడిబాణచయమున్
భూరిప్రతాపోన్నతిన్
వరుసన్సింపుచు నీసమక్షమున నీవారిన్వధింపంగ చె
చ్చెరనగ్ని చెనవీవు సక్కముగ వాసిందక్కి దౌనా రావణా

గీ॥ శౌర్యనిధిరాముడా జనస్థానమందు జంపె
ఖరదూషణాదిరాక్షసుల నొకడె
గాంచి మాంగనదుర్దశ కలుషమడచి
దష్టుడైనవిరాధుని ద్రుంచెవినవె.

కం. దేవేంద్రుడైన రామునితో వైరంబూనెనేని
దుఃఖించుజుమీ
నీవనెంత నిశాచర వైవస్వతుపురికినేగ వాంఛించితివే

గీ. తగరుకొండనుదాకువిధంబుదలప
నీవు శ్రీరామచంద్రునినీచబుద్ధి
నెదురుకొనజూచుటయు శుభ పెట్టులున్న
ప్రాణములుగూడదక్క వేర్పడనిజంబు

వం. వరుణుని చెంతకేగినను వాసవునిన్శరణంబు వేడినన్
సరసిజగర్భుదీనమతిసాయముగోరిన వార్ధిదాగినన్
త్వరబరువెత్తి (బోవుమని ధర్ముని పాదములందు వ్రాలినన్
మరణముతప్పదింక రఘుమండను చే
వడినీకు రావణా.

కం. అనిపరుషోక్తులరావణు జనకజతర్జింప
రాక్షసప్రభుడాపై
కనుల్లెఱ్ఱన గానిట్లను నినుమెచ్చితి
నన్నునీవునిందింపంగా

కం. రాముని కడు శ్లాఘించుచు
నీమెయిఁ బెదరింపనన్ను నేమగు నీవా
రామునితో మోడంబున
కోమలి సుఖియింపగలవెఁ గొంకక చెపుమా

కం. నీ కేర్పరచిన గడువున
నో కోమలి రెండు నెలలు నోపికతోన
వ్యాకులవృత్తి సహించెద
నాకడపల నాకు సుఖములందింపవలెన్

ఉ. కామమసహ్యమౌటనది కామిని యెవ్వరిపైదృఢంబుగా
నీమహి పుట్టు వారలకు నెన్నివిధంబ లనీసడించినన్
ప్రేమయు జాలిమైత్రిఁ గడు పెద్దగ
పెంపువహించువారిపై
నేమెయి కోపమూనఁడు
సహించును నైజమిదే గణింపగా

ఉ. వైరమునన్ దశాననుని వాసవుఁడే నిజయింపలేడ హాం
కారమునన్ దిగీశులను గాటియ వెట్టి నాకు సాటియె
వ్వారలొ కో త్రిలోకముల వాడిమి
మానవుఁడొక్కరుండు నే
తీరునన న్నెగర్చి జగతిన్ మనజాలునొ నిశ్చయింపుమా

౧౦. నేనీదాసుడ నిన్ను భక్తిగొలుతున్
నీ నగ్న నున్నింతు నా
పైనీ పెంకటాక్షముంబఅపి సౌభాగ్యంబుదీపింప న
త్యానందంబునెసంగబ్రోవవలె
మోహాంధుండనౌనన్ను నీ
వానిన్ రక్షితరించుమార్గము
యశోవాల్లభ్యమున్గూర్పుమా

గీ. రెండునెలలుగతించిన
ప్రీతినాదుపొన్నునపరుండవలయు శుభంబులోదవ
నీవు—మూర్ఖత్వమూనిన నిశ్చయముగచంపబడెదవు.
రాక్షససతులచేత

కం. సీతనురావణుడివ్విధి పాతక డైమందలింప
భయపడునామెన్.
బ్రాతిగ ముఖసంజ్ఞలచే
నాతరుణినినూరడించి రచ్చటికాంతల్

గీ. రావణునివెంటవచ్చిన
రమణులైనదేవతాస్త్రీలు గంధర్వకాంతలిట్లు
నూరడించిన జానకియుతెలివొంది
రావణునకిట్లులను నిబ్బరమువహించి

మ. రమణుండాశ్రమమందులేనితఱిదుర్మార్గుండవైజొచ్చినీ
చమతిన్నన్నుహరించి దెచ్చితివి
నీశౌర్యంబుసామాన్యమే
సమరంబందునెదిర్చిరాముని
భుజోత్సాహంబునేపార ధీ
రమతింగెల్చిన నీపరాక్రమమునాధైర్యంబున్ బ్రశంసించెదన్

కం: దేవేంద్రునిసద్భక్తిన్ సేవించెడి
శచినిబోలి చెలువున నేస
ద్భావంబున శ్రీరామునిసేవించెద
నితరమనెట్లు చెయుదఁజెప్పుమా.

సీ॥ కపటుసారంగముకల్పించి
నాపతిన్దూరంబుగానంపి దుష్టమతిని
నన్ను దొంగిలిదెచ్చినావు
కుబేరునితమ్ముఁడనని యెద ధర్మమగునె
శౌర్యముగలదేని సమరోర్విరాముని
నెదిరించియుందువు హీనుడగుట
యజమానియింట లేనట్టి వేళను
కుక్కదూరిరత్నంబునుదొంగిలి-చు

తే. విధము నీయందువరికింప విశదమయ్యె
సర్వలోకార్చితుండును సాహసుడగు
రామునిజయింపనెంచుట రాక్షసేంద్ర
శశముదంతినిడీకొన్న చందమగును

ఉ. బీరములాడనేల వినిపించెదసత్యము-వేయునేల దు
ర్వారపరాక్రమాఢ్యుడగు రాముడు
తమ్మునితోడగూడి నీ
వారల నీసమక్షమున వాసినడంగవధించు- నీదురా
చారఫలంబు నీసతులసత్వరమే
ఋవిజూతు వారలున్.

౧౦. అనిన దశాననుండును భయంకరుడై కనులెఱ్ఱగాగ నా
జనకజతోడనిట్లను నిశాచరనాథుని నన్నుఁజీరికిం
గొనక దరిద్రుడైయశముగోల్పడి
కానలసంచరించు రా
మునివినుతించు నీరసనముక్కలు
చెక్కలుసేయగాపలెన్

౧. ననునిందించినపాతకంబునకు నీనాడేవధింపంగనొ
ప్పును నాతోప్రతిభాషలాడెదవు
నన్బోరన్జయింపంగ రా
మునిపేర్కొంటివి యింద్రుకాలు ననలున్
మున్నేను యుద్ధంబునం
దుననోడించిన నాబలంబెఱుగకన్
దూషింప నీకర్హమే

౦. కినిసి వచించు గార్ధభముఖిన్
వికృతాస్యను వెండి యేకలో
చనను విశాలనేత్రను భృశంబగుకర్ణములంజెలంగుదా
నిని పొడవైననాల్కను గణింపగనొప్పెడుదాని లంబమౌ
స్తనములనొప్పుదాని గని
దానవనాయకుడిట్లు బల్కెడిన్

౧. వినుడు నిశాచరకాంతలు
జనకజననుగూడి ప్రేమసామ్రాజ్యము నొ
య్యననేలురీతిజేయుడు
ననురాగము కరుణగలిగి యభిమానింపన్

కం. అనిచెప్ప కుంటిమాటికి
జనకసుతక్రమందలింప సంతోషము మో
మున నొప్పధాన్యమాలిని
యను రావణుపత్ని నాదశాస్యునకనియెన్

ఉ. కాముకికారముగాని నినుకాంక్షవరింపని దానిపొందు నీ
క్షేమసుఖంబొసంగునని యివ్విధి
వ్యర్థముగానదల్చెదో
స్వామి శరీరకష్టమగు వాదములేల నన్వరించి నీ
కామముదీర్చుకొమ్ము
దమకంబున యిచ్చకువచ్చినట్లుగాన్

కం. నినుకోరననతితోడన్ మనసిజసౌఖ్యముల
ధీరమతి క్రీడింపన్
మనమునకాహ్లాదమ్మగు
జనకజకాభాగ్యమెట్లు సంప్రాప్తించున్

కం. అని ధాన్యమాలినుడివిన
దనుజాధిపుడంత తీవి దర్పములెన్నయన్
తనసతులెల్లరుంగొలువగ జనకజ
నిటువిడిచియేగె సదనంబునకున్

ఆ.వె. రావణుండు వెడల రాక్షసస్త్రీలంత
జనకసుతనుజూచి సరభసమున
భయమునొందిరామపత్ని శోకింపగ
నిష్ఠురిరి కోపమెసగ నపుడు

గీ. షట్ప్ర [illegible]తులందు తేజము
యశంబునొప్ప రాణి చు నలవులస్త్యుంగనంగ
మౌనికులశేఖరుండు సమ్మాన్య
డతనికొడుకు విశ్రవసుండన కొమరు మిగలు.

కం. ఆవిశ్రవసునికొడుకీరావణుడిల
నిశానిశి [illegible]జసఖుం దే
జో వైభవము ల[illegible]రసి
వేవేగ చెట్టుబట్టి వెలయునుశుభముల్

గీ. అమరుల నివాతకవచుల నాజిగెలచి
కాలకేయుల నడచి విక్రమమెసంగ
వెలయు దానవనాథునివిడిచి
పేదసతునికాశ్రింప లేదుయానందమింత

కం. హరిజటయనెడి నిశాచరి
పరుషోక్తులనిట్టులయె భయపెట్టుచు సుం
దరి జానకితో నత్తఱి హరిణాక్షి
దశాస్యుబెండ్లియాడి సుశుభమౌ

గీ. రావణుని భార్యలందు ధీరమతిజెలగి
సుందరాంగియనంగ నస్తోకపటిమ
నొప్పు మండోదరినిపీడియున్
దశాస్యుడరయనీతోడ నానందమనుభవించు

కం. లంకారాజ్యము నీకకలంకమతిన్
ధాన్యసంగి లావణ్యవతీ
సంకోచములేకింతయు లంకేశుడు
నిన్నుగొలుచు లాలిత్యముసన్

సీ. సూర్యుడెవ్వనిభయమున శోభదక్కి
విన్నదనమొందు ననిలుడువీవ వెఱచు
నట్టి బలవంతుడైన దశాస్యువలచి
యనుభవింపుము సౌఖ్యము లంబుజాక్షి

ఉ. నీవు మహాపరాక్రముడనింద్యచరిత్రుడు
ధీవరుండునౌ
రావణునిన్ వరించి రతిరాజసుఖంబులనోలలాడి నీ
యౌవనమీధర్త్రి చరితార్థతనొంద విశేషవైభవ
శ్రీ వెలయన్ శుభంబులనుజెందుము
దైత్యులసేవలందుచున్

కం॥ రావణునిన్ దూషించుచు
నీవిభుడగు రామచంద్రునింపూజింప
గా వాంఛించెదవేనిన్ భావింపగ
నిన్ను జంపిభక్షింతు మికన్

కం॥ అనిజెప్పిన కడుభీతిన్
జనకజదనుజాంగనలను సరకుగొనక ని
ట్లనె మీరెల్లరు సత్వరము నన్నుందినుడు జంపి
ముచ్చటపడుచున్

ఉ. మానవకాంత రక్కసునిమెచ్చిక
గోరివరించుటేల్లు నా
మానసమందు గోరెద నమానుషశౌర్యునిరామచంద్రుని నీ
తోనిక వాదమేల ననుదున్మి భుజింపుడు తృప్తిగా యశం
బో నిరంబంబ" పాపముగుజో వెరువిన్ము
సింహమోసియున్

ుత్తకోకిల :-

రాముఁడేగురుడన్ విభుండును రక్షకుండు సఖుండునున్
రాముడేననుగాచుదేవర రామునేభజియింతు-నా
కామితంబులుదీర్చి జెచ్చెర-గానరామన్నృపాలుడేఁ
గామసంబున మీరలిట్టులదల్ప నేమిఫలంబగున్.

గీ. దురితమతి నన్నుకాంక్షించు ద్రోహియైన
రావణునకగుఘోరపరాభవంబు
సందియములేదు దుర్వ్యవసాయమునకు
ఫలముజేకూర్చు శ్రీరామబాణములిక

కం॥ నాపైనయమీకేలా పాపంబనకీరు
నన్నుభక్షింపుడు మీ
వ్యాపారంబిదియేగద మీపైయలుకేల
రక్తిమెసవగవచ్చున్

సీ. సౌదాసుమదయంతి సగరునిన్ కేశిని
చ్యవనుసుకన్యయు సత్యవంతు
సావిత్రియు నగస్త్యు సాధ్వీలోపాముద్ర
మమవుశచీదేవి మాన్యచరితు
డైనవసిష్ఠుని నలయరుంధతి
నలున్దమయంతి భీమునితనయ-
యనుస-రించువిధంబున ప్రీతి శ్రీరాముని సరించెద
వినుడంతెగాని

గీ. బలియుడైనను త్రైలోక్యపాలనుండు
నైననన్యుని నామదినభిలషింప
నెన్నడేనియు కఠినోక్తులేల వలుక
కాంక్షదినరండు నన దైత్యకాంతలార

కం. అని వాపోవుచు భయమున
హనుమంతుడు దాగియున్న యా వృక్షము దా
పున కేగినిలువ రాక్షసవనితలు
గొడ్డండ్లబూసి వక్రవదనులై

కం. బెదిరించుచు భయమొందగ
నదలించిరియిట్లు. రాముని [illegible]
మదినిధజించెదేని నో సుదతీ
పరిమార్పదగు బుషుల్ సరలేద్యన్.

రాక్షసకాంతలు సీతను బెదిరించుట

ఆ.వె. ఏడు వేలమంది యింతులు
నీవశమందునిలిచి సేవలాచరింప
రఘుని సేవ్యుడైనరావణుపెండ్లాడి
వినుతి సుఖములనుభవింపదగవె

కం, నీకుండెబెటికి నెత్తుగుత్రాగుదుమా
మేనుగోసి [illegible] గా
ప్రేగులు [illegible] మొ
[illegible]

ఉ. ఏవిధి వచ్చెరాముడిటు కేర్పడజెప్పుము వార్ధిదాటి-దు
ర్వ్యాపనవచ్చెనేనియు పరాక్రమపర్యుదశాస్యుయుద్ధమం
దేవిధినోర్చు దేవతలకేనియశక్యమునైనదాని వా
డేవిధినిర్వహించి వనజేక్షణనిన్ను పరిగ్రహించెడిన్.

ఉ. పేదనరున్మహాత్ముడని పెద్దగమెచ్చెదు
దుర్నీతి ము
ర్వ్యాదనతిక్రమించి యసురాధిపునిట్లు తృణీకరించి దు
ర్వాదములాడ సైపగ వారమె
నిన్నువధించి మాంసమున్.
మేదురలీలమెక్కి నిను మిత్తికినప్పనసేయగాదగున్

కం॥ అని దనుజకాంతలెల్లరు జనకజ చాలుకలనాకి
చవిజూచుచు నీ
వనితనుజంపి ప్రియమ్మున
తనువునుభక్షింతుమనుచు దాపునజేరన్.

గీ॥ వారలనుజూచి వదనము వాడసీత
భయము శోకము మదితడబాటునొంద
రామ దుఃఖించుచున్న నీరమణివెతలఁ
దీర్ప రావేల యనుచు నార్తినివహించి

మ॥ నినునిందించిన పాపమిక్కరణినన్
నిక్కంబుబాధించు రా
ముని ప్రభక్తిగఁ ట్టిసోదరుడవే
మూఢుల్ గదాస్త్రీలు వా
రినిధీరుల్ క్షమియింతురేగద
భయార్తిన్ బొక్కు నీయన్నభా
ర్యనురక్షింపగలక్ష్మణా దనుజులన్ భ్రమందింప రావేదమిన్

ఉ. రాముని నామనోహరు
పరాక్రమవర్యునిబాసియిట్లు నే
నేమను రామనాస్థిని జీవములిమ్మెయినిల్పియుంటి నో,
రాముని కేల నాబ్రతుకు రమ్యవిహీనము హేయమై కళా
ధాముడు లేనిఱేయివలె
తాపమునొందుచునుండె నక్కటా

కం॥ హా రామా! జెడితిగదా
నీరామామణివిధంబు నీచావస్థన్
గాదామారగదీర్పుము బోరాముల చక్కబఱపి
పురుషశ్రేష్ఠా

కం, అత్తా కౌసల్యా నేనిత్తరి వంచింపబడితి నెట్లో రామా
యత్తమునాచిత్తంబగు నుత్తలపాటొందె
బుద్ధి యోరువవశమే

ఆ.వె. విభునికొఱకు నిట్లువిలపించునా వెతఁ
దీర్ప నింద్రుడాది దేవతలకు
జాలిలేదు నాకు సాయంబొనర్చెడి
వారలేరు లేరు వసుధనింక

గీ॥ పతినినెడబాసి శోకించుసతికిసుఖము
లేదు మరణము వాంఛింపరాదు సుమ్మ
వాదమేగాని నామనఃఖేదమేరు
దీర్చువారలు మోదముగూర్చువారు

సీ॥ తలపడి రామలక్ష్మణులదానవనాధుఁడు
మాయవన్నిఁజే
రలుకఁ వధించియుండఁ డనని
యాత్మదలంచెద లేదయేని యు
జ్జ్వాఁమతులున్ రఘూత్తములు
వాడిమిదక్కి సహించియుందురే
ఖలుడగు రావణాధమునిగర్వమడంపక నిర్విధిం గటా

కం॥ కపటమ్మృగాకృతివచ్చిన
కృపణుండీ రాఘవులకుకీడొనరింపన్
నిపుణుండనిమదినెంచెద.
నపకారంబొదవె మాకునసురులచేతన్

మ॥ కమలాక్షుండు మహారథుండఁను
శుభాకారుండునున్ సద్గుణో
త్తమసంపన్నుఁడు పీనవక్షుడును
నిత్యానందసంధాయకుం
డమలుండాశ్రితరక్షకుండు
పరమాహ్లాదమ్ముజేకూర్చు వి
క్రమవర్యుండగురాముని౦క
గనుభాగ్యంబెంచ దీపించునే

కం॥ జనకజనై దశరధునకు
ననుగుంగోడలను రామునర్ధాంగినినై
దనుజులబారింజిక్కితి
వనటన్ విధివ్రాలుజెఱుప వశమేరికినో

కం॥ చరణములనైన రావణు
నరయంగాదాకనోప నంగనలారా
ద్వరనన్నుంభక్షింపుడు
కరుణనసుంజూడకీరు కౌతుక మెసగన్

గీ॥ వృద్ధుఁడైనజటాయువు
విక్రమమునరావణునెదిర్చి మహిసమరంబుజేసి
వినుతికెక్కెను ప్రాణముల్ విడుచుదనుక
నన్నురక్షింప సజ్జనానందమెసగ

కం॥ కాంతలుగారా మీరలు
కాంతునినెడబాసి యెడదకాటియవడు నా
వంతనుదీర్ప కపోగా
పంతంబుననపహసింప భావ్యంబగునే

కం॥ నేశెట్టులేడ్చుచుంటినో
దానవసతులట్లు శోకతప్తలుగారే
ధానుష్కుడైనరాముడు
దానవులన్‌జంప సముద్రమునన్‌రాగా

కం॥ లంకామార్గములన్నియు
పొంకమునశియింప పీస్గుపొగలంగప్పన్
కొంకకగ్రద్దలతోడన్
లంకశ్మశానంబుగాగ లక్ష్మిరాణించున్

కం॥ క్రూరుండధముడు నీచుడు
నీరావణుడింక నిర్ణయించినమితిలోన్
శ్రీరాముని చేఁజచ్చును
నేరస్థులకెల్లశుభము నెలకొనునిలలో

మ. కరుణామూర్తులు రామలక్ష్మణులు
విక్రాంతిన్ధనుష్పాణులై
దురహంకారులునైనరాక్షసుల
నత్యుత్సాహమేపార జె
చ్చెరజంపంజనుదెంచువారలు
యశశ్శ్రీదిక్కులన్ నిండి భా
సురకాంతిన్ జెలగన్
భయంబడగినాశోకంబుదీరన్ వడిన్

కం॥ ఖరదూషణాదిదనుజుల
పరిమార్చినధీవరుండు పత్నీహర్తన్
పరిమార్పకూరకుండునె
మరణింపక యుండునేని మాన్యులుమెచ్చన్

గీ॥ బ్రతికియుండిన రామభూపాలుడునను
కావకుండునె ఘోరదుఃఖంపువార్త
చెవులబడకుండ మరణించిశీఘ్రమేను
త్రిదివము నుజేరుటింక రక్తినిశుభంబు

కం॥ నరకంబైనను సాధుని
సరసననేనుండుకొ౦అకుఁ జాలించెదదు
ర్భరమగునీజీవితమును
పరగన్ మీ కేలకరుణ భక్షింపుడికన్

కం. అనియువ్విధిదుఃఖించెడి
జనకజభక్షింతుమనుచు సాధ్వసమతి న
ద్దనుజాంగనలొక్కుమ్మడి
జనుదెంచినవారినిలిపి సంరంభమునన్

ఆ.వె. త్రిజటయనెడు ముసలితెఱవ
వారించుచు దనుజసతుల సమ్ముదమునబిలిచి
మీకుమంగళమును మేలుగూర్చెదు నాదు
పలుకులెల్ల వినుడు భామలార

గీ॥ దుష్టమతిమీరు జనకునిదుహిత సాధ్వి
దశరథాఖ్యునికోడలున్ ధర్మచరిత
యైనసీతను బాధింపన ర్థమగునె
వెలయునశుభంబులిక దైత్యవితతి కెంచ

చం॥ కలనొకదాని నిద్దురనుఁగాంచితినేనిపుడమ్మలార యా
కలనుదంప మూన సముకంపమునొందు
పరాక్రమాఢ్యుడున్
బలయుతుడైనరామునకు
భద్రములింపునకల్గినట్లు ని
ర్మలినచరిత్ర చంద్రముఖి మైథిలి
కాంతునిగూడినట్లుగాన్

త్రిజటా స్వప్నము

గీ॥ అనిన నీగాంచినట్టి భయంకరమును
నశుభమైనట్టి స్వప్నము నానతీయు
మనినదనుజాంగనలజూచి యంతమీద
త్రిజటచెప్పందొడంగె భీతినివడకుచు

ఉ. తెల్లనిపుష్పమాలికల తెల్లనివస్త్రములన్ధరించి యు
త్ఫుల్లసరోజనేత్రుడగు పుణ్యవతంసుడురామమూర్తి వి
ద్యుల్లతభంగి నభ్రముననూగుచు
హంససహస్రయుక్తమౌ
పల్లకినెక్కి లక్ష్మణుశుశ్రూషసేయగ వచ్చెలంకకున్

గీ॥ దంతిదంతములన్ నిర్మితంబునగుచు
నంతరిక్షమునందు శోభాకరంబు
నగుచు రాణించు శిబికప్రియంబుతోడ
నెక్కి రామునిజేరె సీయింతిసీత

కం॥ అరయచతుర్దంతములన్
గిరివలెదీపించుగజము కీర్తింప దయా
కరులారాఘవులెక్కగ
పరికించితిస్వప్నమందు భామినులారా

కం. లంకాపురమునదిరుగుచు
సంకటపడుచున్నసీతసన్నిధికిన్ ని
శ్శంకమతిన్దాశరథుల్
ఢంకామ్రోగంగ వచ్చుటను కలగంటిన్

గీ॥ శ్వేతగిరిశిఖరముననాసీనుడైన
రామచంద్రునిచెంతకీరమణి సీత
యరిగి భద్రగజంబుప్రియంబుతోడ
నెక్కినట్టుల కలగంటి నింతులార

కం. తామరసాక్షమహీసుత
రామునితొడనెక్కి ప్రీతిరవిచంద్రులగా
రామునబట్టినరీతిని
కోమలి దనవిభునిరక్తి గూడినరీతిన్

కం॥ పురుషోత్తముడగు రాముడు
సరసమతిన్‌లక్ష్మణుండు జానకిగొలువన్
వరపుష్పకయారంబున
నరిగెనుత్తరపుదెసకు నతిమోదమునన్

మ॥ పరగన్ రాముడునీత్రిలోకములనాప్యాయంబున్‌భ్రమింగిన
ట్లరయన్ పాలసముద్రమందునహిపై
నాదిత్యులెల్లన్‌మనో
హరవృత్తింగొలువంగ మోదమున
కోట్యర్కప్రభన్‌వెల్గు శ్రీ
హరిరీతింగనుపట్టె
లక్ష్మవలెనీయబ్జాక్షియొప్పెం గలన్

కం। శ్రీమన్నారాయణుడే
రాముడు-లక్ష్మంశసీత-రక్కసులన్ సం
గ్రామమునజంప నివ్విధి
నీమహిజన్మించెనంచు నెంచెదమదిలో

గీ. రక్తవసనుండునై నూనెద్రావి
కైపునొంది గన్నేరుపూదండలొనరదాల్చి
నేలపైరావణుడు శయనింప
కలనుగాంచితినినేను దానవకాంతలార

గీ. పుష్పకవిమానమునుండి
పుడమిగూలినట్టిదశకంఠునంత కృష్ణాంబరముల
దాల్చి కేశవిహీనయౌ తరుణి
యీడ్వకలనుజూచితి నామదికంపమొంద

గీ. రక్తమాల్యాంబరంబుల
రక్తగంధమునుధరించి యున్మత్తునినసుకరించి
ఖరమునెక్కి దక్షిణదిశపరుగురావ
ణుడును తలక్రిందుగాబడె పుడమిమీద

కం. ఖరవాహనములపూన్చిన
నరదంబులనెక్కి రావణాత్మజులెల్లన్
త్వరపడుచున్ దక్షిణదెస
నరుగంగాగంటి కలయథార్థముసుమ్మా

మ. దురితాత్ముండగుకుంభకర్ణుడు
ప్రహస్తుండాదిదైత్యుల్ బరా
బరివెంటున్నడువంగ
తైలమునుసంభావింపగా ద్రావుచున్
త్వరనుష్ట్రంబుననెక్కి దక్షిణముగా
దర్పంబునగాపోవ, సూ
కరమున్రావణుడెక్కి-
నింద్రజితుడున్గాంభీర్యమెల్లంజెడన్

ఆ.వె. మకరమెక్కి జమునిమందిరపుందెస
నసురులెల్లఁ గొలువ నతిముదమున
నూనెయందుమునిగి నూనెన్ద్రావుచు
నేలబొరలగంటి నేనుకలను

గీ. శ్వేతమాల్యాంబరంబులచెలువుమిగిలి
శంఖభేరీమృదంగనిస్సాణరవము
లుల్లసిల భద్రగజముపైనొప్పిమెఱసె
మన్నన విభీషణుండుసామాత్యుడగుచు

కం. తురగంబులు నేనుంగులు
నరదంబులతోడ భగ్నమై యీలంకా
పురమెల్ల జలధిగలిసిన
కరణిన్ సతులార నేనుకలగంటి నిశిన్

ఉ. రావణరక్షితంబును దురాసదమున్
రమణీయకాంతి శో
భావహమైనలంక నరయన్
రఘురామునిదూత ధీరుడున్
పావనుడైన వానరుడు
భస్మముచేసినరీతి స్వప్నమం
దేవెఱగందగంటి నికనెంతయుమోసమువచ్చె లంకకున్

గీ. రాక్షసస్త్రీలు తైలముద్రావి
నర్తనమునుసేయుచు నేడ్చుచు నవ్వుచుండు
నరణి భస్మమాత్రావశిష్టమునునైనలంకలో
సంచరింప కలంగనపడె

ఉ. దానవకాంతలార యికదర్పముపీడి
సుపెంపనెంచినన్
హీనమతిన్ మహీజను సుధీరచరిత్రను గావవేడులే
మానితమైన కార్యమనుమానములేదు
జనంబులెల్లను నా
భానుకులాబ్ధిచంద్రునకు భంగపడున్
దశకంఠుడింకపై

చం. సురుచిర రూపసంపద
యశోవిభవంబుల దీప్తి సద్గుణా
భరణయనన్ర గాంచుచు
కృపాకలితాత్మయు శోభనాంగి యీ
ధరణిజ మీరలిమెనునదల్పక
పాపములంటి భక్తితో
శరణము వేడుడిత్తరి
నిజంబ శుభంబులు మేకొనన్ ధరన్

కం॥ పాపిష్ఠునకుకి స్వర్గము జేపడుటయునెట్లో
దుష్టచిత్తుడు చపలుం
డౌ పాపిరావణునకున్
జేపడు విజయంబునట్లె సిద్ధము పృథివిన్

మ. అరుదెంచున్ రఘురాముడిచ్చటకు
దైత్యవ్రాతముం జంపి జె
చ్చెరసీతం గొనిపోవు తథ్యమిది
దుశ్శీలుండునౌ రావణుం
డరయన్ పుత్రయమాత్యకింకరులతో
నాజిన్ వడిన్ జచ్చు ని
త్తరి సీతన్ శరణంబు వేడుటయె
కర్తవ్యంబు భావింపగా

కం॥ ఈ కాంతావయవంబుల
శోకంబు వహించు వేళగు జూపట్టుదు శో
భాకరమై గనుపట్టెడు
వైకల్యపు సంగములను వర్తింపదుగా

గీ॥ తరుణి దుఃఖార్తయగుచు నెడంగృశింప
నిట్టిస్వప్నముకలిగిన నింకమీద
దుఃఖమునువీడి మిగులసంతోషమొందు
నాసతీమణి నిక్కమో యువతివలార

చం. ధవునెడబాసి మైథిలివెతంబడుచుండగ
శోభనంబులన్
ప్రవిమలశోజనంపద విరాజిలునట్టుల
స్వప్నమందు నా
ధ్రువమునభర్తచెంగటు నెసంగినతీరునుబట్టిచూడ ని
య్యువిద యశేషభోగములనొప్పు
మనోహరుగూడి ప్రేముడిన్

కం॥ వామభుజంబును మఱియున్
వామాక్షియు నదరుచుండెవనితకు నదిగో
రామునిరాకనుదెలుపుచు
ప్రామాణ్యముగాగ గరుడపక్షియుకూసెన్

కం, దురహంకారముచేనిటు
ధరణిజబాధింపతగదు తక్షణమీమెన్
శరణము వేడుడు మనకి
క్కరకుశుభంబగును వెండిలాభములొదవున్

కం॥ అన దనుజాంగనలెల్లరు
జనకజకున్ మ్రొక్కి పిదపశయనింపగ రం
జనసోరొకతావునకున్
జనగవిషాదంబునొందిజానకి యంతన్

౯ భర్తనెడబాసి దనుజునిబారిపడుట
యసురవనితలుబాధించుటరసి వంత
నిట్టుదించెంచె కష్టములింకయెన్ని
యనుభవింపగనుంటినో యవనిమీద

౧. ధరణీజనైజన్మించితి
హరిహయసన్నిభుడు దశరధాఖ్యునిస్నుషనై
హరివిక్రముడగురాముని వరవర్ణిని
నాకువెతలుబాటిలె నకటా

౨. రామా రావణునిన్ వధించి
సతినిన్‌రక్షింపరావేల యో
సౌమిత్రీ ననుమూటకియ్యదనునన్
శౌర్యంబుదీపింప నే
డీమాయావులదుష్ట శీఘ్రమునన్నింపార మీయన్నతో
సామంజస్యముగాగకూర్పుము
మహాప్రాజ్ఞుండవై ప్రేముడిన్

౩. అశనిపాతాన సింహద్వయంబుజచ్చ
నక్కునిట్టిదైవచ్చిన యసురుచేత
గ్రుగ్గియుందురురామలక్ష్మణులు నిజము
కాలుడేవచ్చెనేమొ జింకవలె నటకు

మ. పతియే దైవముగావలంచి
మదిలోఁ బ్రాణేశ్వరుంగూర్చి స
మ్మతినిష్ఠందలపోయుచుండ
దురితాత్మున్ రావణాఖ్యుండ న్ నసున్
సతిగాఁగైకొన రెండుమాసములు నెంచన్
నిర్ణయించె.. గదా
మితి-నాకెవ్వరుదిక్కు గాచుటకు
దుర్మేధన్ బలాపించినన్

గీ. ఉర్వి రాముడుజీవించియుండు నేని
సంభవించునె నాకిట్టిచందమరయ
పతిమరణవార్త వీనులబడక మున్నె
చచ్చుటయులెస్స నాదునిశ్చయమునిదియె

కం. అని విలపించుచు జానకిఁ
దనదేహమువడక విరహతప్తయునై రా
ము నిమదిలోధ్యానించుచు
వినతింజనె హనుమదున్న వృక్షముకడకున్

చం. వెనజని దుఃఖభారమునఁ వేగుచు
హారము రామచంద్ర ర
క్కసులనేకభంగులనుఁ
గాటియవెట్టగ దైన్యవృత్తి నే
గసిమసినొంద నించుకయు గాంచక
నిష్టులు పేక్ష సేయగా
నగము మెసంగునే కలుషితాత్ముల
జంపక మిన్నకుందు వే

గీ. నిసముదినియాల్ల నాయుధవితతిచేత-
జావ నెంచిన లభియించు జాడయెట్లు
వేణినుఱివోసుకొనిజచ్చి వెడలుదాన
యామ్యపురమునకైన ప్రియంబుతోడ

గీ. శింశుపావృక్షపుంగొమ్మ చేతబట్టి
యుర్విపుత్రిక మరణమునొందదలచి
చావగానుండ యెడమభుజమ్ము
నెకమతొడయు నయనమునదరె సంతోషమెనయ

కం మృదులమగువలువజారెను.
పెదవియుకంపించె ముఖముపేరిమికాంతిం
బొదలెన్ శుభశకునంబులు
నెదురన్ గన్పట్టె నామహీజకు దోడ్తోన్

గీ. దుఃఖతాపములడగి సంతోషమొదవ
శుక్లపక్షహిమాంశునిశోభ దనరి
జనకజముఖమ్ము కడువికాసముననొప్పి
దీప్తిరాజించె కష్టముల్ దీరునట్లు

ఉ. రాక్షసకాంతలాజనకరాజతనూజను
దీక్షణచా క్షతిన్
రూక్షముగానదల్చుటయు
రోషము సన్దశకంఠుడట్లు సా
పేక్షవరింపుమంచు వెఱపించుట
జూచుచునుండె శింశుపా
వృక్షముమీదనున్న కపివీరుడు
నాహనుమంతుఁడత్తఱిన్

చం. సునుతి శచీ భవాని యనసూయ
యరుంధతి సాటివచ్చు యా
రమణి మనోవిభుండునగు
రాముని బాసి యనాథపోల్కిదై
న్యమునభయంబునొంది
విరహంబునబొక్కుచునుండజూచె వి
క్రముడగు వాయునందనుడు
కన్నులవెల్వడ దుఃఖబాష్పముల్

చ॥ సురదన సుందరీమణి
యశోధన సాధ్విసుశీల సద్గుణా
భరణయునై రఘూద్వహునిపత్నియునై
పెనుపొం నామె యా
ఒరివిధియాజ్ఞనిత్తటి
దలంపగనాథునిపొందుబాసి - దు
ర్భరమగు వేదనంబొరయ
పావనిజూచి విషాదవక్త్రుడై

కం. తనమది నివ్వెఱచింతించెనుహనుమంతుండు
ఇచటసీతనురక్తిం
గనుగొంటి నీమెకొఱకై
వనచరులిలతిరుగుచుండ్రి వాసిమెఱయగన్

కం. జనకునిముద్దులపట్టి యు
ననుపమబలుడైనరామునర్ధాంగిని లం
కనుజూచితేచుధన్యుడ
జనకజనేడిట్లు నసురసమితికి జిక్కెన్

కం. చూచితిమైథిలినిచ్చట
చూచితిరాక్షసులవిధము సురసన్నిభుడున్
గీచరితుడైనరావణు
జూచితి నోదార్పవలయు క్షోణీశనయన్

కం. రాముని సందేశంబును
భూమిజకుంజెప్పి రామభూపాలునకున్
భూమిజసేమము జెప్పుట
సామంజస్యంబు దూతచందంబిదియే

కం. కోమలినాశ్వాసింపక
రామునికడకేగి తెల్పి ప్రాణంబులనీ
సీమంతినివీడుగదా
ధీమంతుండగుమార్గుడనుచుదిట్టరె యన్నన్

చం. ధరణిజనూరడింపక
వ్యధాజను రాముడున్ను జూచి నా
తరుణిని జూచివచ్చితె
నితంబిని యేమనిచెప్పెనాకు స
త్వరమునచింపుమన్న
దలవంచిననన్గని రాముడంత నీ
వరయగమూర్ఖబుద్ధివని యారర
ననున్సిరసింపకుండునే

గీ. బ్రాహ్మణులవోలె సంస్కృతభాష నేను
మాటలాడిన బెదరి యిమ్మగువ కోతి
సంస్కృతమునెట్లుభాషించు
సత్యమితడు రావణుండని యెంచి దూరమునకేగు

చం. మనుజులభాష యుక్తమగుచూడ్కి
ప్రియంబునమాటలాడబూ
నిన మదివిశ్వసించునొకొ
నిక్కముగా ననుజూచిమానవా
శనుడని భీతి నేడ్చిన వెర్రి
దనుజాధము లేగుదెంచి మా
ర్కొనినగపంప యుద్ధమగు
కూల్చెదరాక్షసులెంచకుండినన్

కం. సమరంబునవిజయంబే
సమకూరినలెస్స లేక శత్రులచేయు
ద్ధమునందునోడిపోయిన
ప్రమదామణికేమి ముప్పుపాటిలునొక్కో

మ॥ ననుబంధించిన లేకచంపినను
దైన్యంబొంది రాముండువే
దనసీతాకుశలంబెఱుంగక
విషాదంబూన సౌమిత్రియే
మనిమోదార్చు సముద్రలంఘనము
సేయంజాలు ధీరుండు - శో
ధనమూవానరులందులేడు
కఠినత్వంబుజ్ఝగింపఁదగున్

కం. జానకితో మధురమ్ముగ నేనిత్తఱిమాటలాడి నేర్చిన నాపై
దానవులబలము బుద్ధియు
జానఁగఁగాంచెదనుగాక శౌర్యంబెసగన్

౯ మంచిచెడ్డలనరసి సమంజసముగ
దూతకార్యమునెఱపక దుర్వినీతి
సంచరించిన కార్యనాశంబెగాక
ప్రభునకున్గీడుగూర్చి దుర్గతినిజెందు

౦. శ్రీరామునిమదిగొలిచెడి
యీరమణికి రామచరితమింపొదవంగా
నేరిమి నేకీర్తించుచు
నారాటమునడచి మీదనవనిజతోడన్

౧. రామసందేశముందయాగ్ద్రమణిజెప్పి
మీదకార్యముయోచింతు మేలొదవగ
ననుచు యోచించి హనుమంతు
డంతమీద సీతవిన నివ్విధంబున చెప్పదొడగె

సీతవిన హనుమంతుడు రామచరితము చెప్పుడ

౧. దశరథుండను పేర ధరణీశుడొక్కడు
దమినయోధ్యను రాజధానిగాగ
విక్రమాఢ్యుండునై విమతులనిర్జించి
వసుధపాలించె ధీవర్తనుడన
కౌసల్యయు సుమిత్ర కైకేయి
యనమువ్వురతనిసతీమణులందు పెద్ద
భార్యకు సద్గుణాభరణుండు రాముడు
ననబుట్టెనిద్ధాత్రి నగ్రతనయుఁ

గీ. దగుచు బాల్యమునందు మునార్యాజ్ఞనూని
తాటకనుజంపి మారీచుదర్పమడచి
శివధనుర్భంగమునుజేసి సీతయనెడు
జనకతనయనుపెండ్లాడె శౌర్యవర్తి

కం॥ భార్గవరాముండెదిర్చిన
నిర్గర్వాన్వితునిజేసి నిర్మలమతి నా
స్వర్గాధిపతినుతింప సనర్గళకీర్త్యుజ్జ్వలుండునై రాణించెన్

మ. జనకాజ్ఞ దలదాల్చిరాముడు
సతీ సోదర్య యుక్తుండునై
మునివృత్తింగొని కాననాంతరములన్
మోదించుచున్ దండకా
వసముంజొచ్చి ఖరాదిరాక్షసుల
దివ్యాస్త్రశేణికీర్తింపగా
ననినిర్జింపగ రావణుండలిగి దుర్వ్యాపార చిత్తుండునై

కం. మారీచుడనెడి దనుజున్
సారంగముజేసిబంపి శౌర్యాత్ములునౌ
శ్రీరాముని సౌమిత్రిని
దూరంబుగనంపి జనకదుహితం బలిమిన్

కం తనలంకాపురమునకుం
గొనిపోయిన- జింకరూపుగొనిన నిశాటున్
దునిమి రఘూద్వహుడంతటు
తనసత్నినివెదకెనడవి తమ్మునితోడన్

. రావణనామధేయుడగు
రక్కసుడొక్కడు దుర్వినీతిమా
యావియునై హరించె సుగుణాత్మక
రామ భవన్మనోహరిన్
నీవుదురాత్ముడైన రజనీచరునిన్బరిమార్చుమంచు స
ర్వావన నాజటాయువుకృపన్
రఘునాథునితోడ జెప్పినన్

౹. లలనరోయుచు రాముడు లక్ష్మణుడును
వనమునకబంధునింజంపి వాసిమీర
సూర్యతనయుసుగ్రీవుని సురభిళాంగు
సఖ్యమొనరించి వాలినిజంపి నంత

౹. వానరుల వీరవర్యుల
జానకినిన్వెదకబంపె సర్వదిశలకున్
భానుజుడు-దాశరధులున్
మానసమునమోదమొంద మహిజనరయగా

౦. సంపాతి జాడదెలుపగ
తెంపునశతయోజనములు తెందెప్పలునై
సొంపిలువార్థిని దాటి ప్ర
కంపనగతిలంకజొచ్చి గాంచితిసీతన్

౧౦. రాముండీయేగుర్తులు
కోమలికింజెప్పెనట్టి గుర్తులుగల యా
భామిని నిచ్చట జూచితి
నేమహిధన్యుండనైతి నిజమనివలుకన్

కం హనుమంతుడివ్విధంబున
వినయంబునజెప్ప సీతవిని యాశ్చర్యం
బున నిట్టిమాటలిక్కడ
వినిపించెడివాడెవండు విస్మయమనుచున్

గీ. కొంచియపుభీతి నురివోసుకొనదలంచి
వెం(డుకలతోడనొప్ప నవ్వేలది-ముఖము
వెసనుపైకెత్తి శింశుపావృక్షమందు
నున్న బాలార్కనిభుని వాయుజునిజూచె

కం. ధవళాంబరమునుదాలిచి
ధవినొప్పుచు మధురమైనసంభాషణముల్
ప్రవచించు నాంజనేయుని
సవినయగుణగణ్యుజూచి జానకిదలచెన్

ఉ. భీమము దుర్నిరీక్ష్యమును
భీతికరంబగు వానరంబును
ద్దామగతింజెలంగ సహితంబనియెంచక
స్వప్నమందు ని
ట్లీమెయిజూచుచుంటి
మిథిలేం(దునకే వెతలుప్పతిల్లునో
రాముడు లక్ష్మణుండ ను
నరణ్యములందిక యెట్టులుండిరో

గీ. శాస్త్రములజెప్పబడియెను
స్వప్నమందు-వానరంబునుజూచినవారి కిలను
గొప్పదుఃఖములేసమకూరుననుచు
నెవరికేకష్టములు నావహించునొక్కొ

కం॥ మంగళమగురామునకున్
మంగళమగులక్ష్మణునకు మాన్యుండును ని
స్సంగుడునగుజనకున్
మంగళముల్ గలుగుగాక మానితవృత్తిన్

ఉ. ఐనను నిత్యమేనువిరహంబునబొక్కుచు
రామనామమే
ధ్యానముసేయు నాకునరయన్
నిదురెవ్విధివచ్చు స్వప్నముల్
బూనికనన్నలంచును
సుబుద్ధివిచారణసేయ నిక్కపున్
వానరుయ్యదేయని ధ్రువంబుగనమ్మితి
నామనంబునన్

కం॥ ఈ వానరుడుంజెప్పిన
శేవన్ సత్యంబులగు నుడివిననుడువులున్
దేవేంద్రు ననలు ననిలుని
నావాచస్పతి విరించి హరునిభజింతున్

చం॥ అనిహరిణాక్షి మానసమునందుదలంచేడు వేళ నంజనా
తనయుడు వృక్షముందిగి
ముఖంబు భయంబును విస్మయంబునం
జనకజజూడ ధీరమతి
సన్నుతమౌరఘురామనామమున్
మనమునవెంచుచున్ భువనమాన్యుడు
చెంతకుజేరి మ్రొక్కుచున్

కం॥ శిరమునకరములుజేరిచి
ధరణిజకడకేగి నమ్రతను నిట్లనె నో
హరిణాక్షి నీవునొంటరి
పరికింపగనిచటనుండు భావంబేమా.

హనుమంతుడు సీతతో సంభాషించుట

గీ॥ నాగ గంధర్వ యక్ష కిన్నర
సుపర్వకాంతవగుదువో కనులదుఃఖమునవెడలు
నీదుకన్నీటిధారలు నీరజమున
పొంగు మకరందధారలపోల్కినెసగు

సీ. చంద్రునిపైనల్క స్వర్గమువిడనాడి
యిలసంచరించురోహిణివో లేక
ప్రణయకోపంబున భర్తవసిష్ఠుని
దిగనాడిన నరుంధతీలతాంగి
వగుదువో సీతంద్రి యాత్మేశులెవ్వరో
దేవకాంతవని బుద్ధికినిదోచె
తెలుపుమోతన్వి నీతీరునుగమనింప
పార్థివాగ్రణికీవు పట్టమహిషి

గీ. రాదబిడ్డవు మరిపతివ్రతయునైన
కాంతవీవనిదోచె నిష్కరుణతోడ
రావణుడుబల్మితెచ్చిన రాముసతివొ
నిక్కముపచింపుమిత్తరి నీవిధంబు

గీ. లోచనంబుల దుఃఖాశ్రులునుదొరలుచు
వేడినిట్టూర్పువెగసెడి విధముదలప
నీవుమానవసతివని నిశ్చయింతు
సత్యమునువెల్లడింపుమోసాధ్వి యనిన

కం॥ హనుమంతుడు దనచేరువ
నినవంశార్ణవసుధాంశు నిగ్గతికీర్తిం
చినజానకి మోదంబున
తనవిధమునుఁజెప్పఁబూనిఁ దమియిట్లనియెన్

చం॥ అమలచరిత్రుడౌదశరథాఖ్యునికోడల
ధర్మమూర్తి వి
క్రమగుణగణ్యుడౌ
జనకరాజతనూజను వీరుడై పరా
క్రమమున తేజసంపద విరాజితుడైవిలసిల్లు రాజచం
ద్రముడు మహానుభావుడగు
రామునిభార్యను మైథిలిన్ ధరన్

గీ॥ రాము పెండ్లాడి మమువశరథుడుగారం
వింపద్వాదశాబ్దంబులు విమలమతిని
పరగభోగంబులనుభవింపగ
త్రయోదశాబ్దమున దశరథుడుపాధ్యాయుఁడైన

చం. మునికులశేఖరుండును
ప్రమోదయుతుండు వసిష్ఠునాజ్ఞ శో
భనమెసగంగ రామునకుపట్టముగట్టదలంప కైకయన్
వనిత వరంబుగోరె గుణవంతుని రామునికానకంప న
జ్జనపతిమూర్ఛనొందె పెలుచందనపుత్రుని కానకంపగా

గీ॥ తండ్రిరాజ్యము రాముడు తండ్రికిచ్చి
తమ్ముడగులక్ష్మణునితోడ తన్వియైన
నన్ను దనవెంటగొనినన్మనంబుతోడ
దండకారణ్యమందు మోదమున నుండ

ఉ. మానవమాంసభోక్తయు సమర్థుడు
దుష్టుడు రావణుండు నా
భానుకులప్రసూతులును
భవ్యవనస్థలు రామలక్ష్మణుల్
లేనితఱిన్‌హరించి యదలించుచు
నన్గొనివచ్చి పొందగా
మానసమందునెంచి యవమానముసేయుచునుం
డూఱునెప్పుడన్

ఆ.వె. వసుధ రెండునెలలవరకు జీవించెద
కాంతుడేగుదెంచి కావకున్న
నిజము విడచుదాననేను ప్రాణంబులు
వానరేంద్ర ధీరవర సుధీంద్ర

కం. అను సీతాంబికపలుకులు
వినిహనుమంతుండు దుఃఖపివశుండగుచున్
జనకజనునూరడింపగ
మనమునదానెంచిసారమతినిట్లనియెన్

చం నినుగన రామునానతినినిక్కముచ్చితి
రామదూతనై
వనధినతిక్రమించి గుణవంతుడురాముడు
తత్సహోదరుం
గును కుశలంబు నిన్నిటకడంగదు
వేదనబొక్కుచుండనే
కనుగొనినాడ భావినిసుఖంబులునీకగు మత్తకాశినీ

గీ. వేదవేత్తయు ధీరుడు వీరవరుడు
నెవడు బ్రహ్మాస్త్రమును శ్రుతులెఱుగు నట్టి
దశరథసుతుండు రాముడో తన్వి నీదు
కుశలమడిగెను మేలుజేకూర్ప నీకు

గీ॥ అతని తమ్ముడు లక్ష్మణుడతిముదమున
పుడమి సాష్టాంగవందనంబుల నొనర్చి
నిన్ను బలిమి హరించిన నీచమతుల
జంపగా బూనె ప్రతన యశంబెసంగ

కం॥ అనిజెప్పుచు హనుమంతుడు
జనకజ చేరువకు నేగ జానకి భీతిన్
హనుమంతుని రావణుడని
మనమున శంకించి బెదరి మల్లడివడుచున్

ఉ. తొల్లి జనస్థానంబున కల్లరి సన్యాసి రూపు గైకొని బలిమిన్
చెల్లం బోదెచ్చితివిట
మల్లామడి నొంపనిట్లు మర్కటుమైతే

కం. దనుజకులేంద్ర యివ్విధి వృథా నను నారటబెట్ట నేల నా
మనము నెఱుంగ వైతివి శ్రమంబగు
ధీరుడు ధర్మవేత్త రా
ముని వరపత్ని నీచమతి
మూఢమతీ నినుదా వరించునే
వినుమను పుల్ద్యజించెద పవిత్రమతిన్
రఘురాము నెంచుచున్

కం॥ అనివెంది సీతయిట్లను
నినుజూచినసామనంబు నెటిమోదమునన్
గనుగొనగాదీపించెడి
యినవంశోత్తమునిదూతసీవని దలతున్

కం. రావణుడనినినునామది
భావింపదుమరియు ప్రీతిపాత్రంబగుటన్
ధీవర రామునిగుణములు
నీవలనన్వినదలంతు నిరుపమతేజా

మ. అనినన్ దోయిలియొగ్గివాయుసుతు
డత్యానందముంజెందియి
ట్లను దల్లీభవదీయసత్కరుణ
దివ్యశ్రేణికీర్తింపనో
ప్పినశ్రీరాముని సద్గుణాఢ్యుని
దయాబ్ధిన్ భక్తికీర్తించుభా
గ్యనిథానంబులభించె ధన్యుడను
నాకర్ణింపుమాసక్తితోన్

సీ. రవికన్న మిన్నవిరాజిలుకాంతిని
కుముదబాంధవువలెన్ గూర్చుహాయి
రాజరాజునుమించు రాజేంద్రుడాతడు
విక్రమంబునమించు విష్ణుదేవు
నలబుద్ధిగెలుచుబృహస్పతిన్
జెలువమునందుమన్మథునొంచు నతిషనోహ
రుండుగణింప ధీరుండు
తేజస్వంతుడమితబలుండు మహారథుండు

గీ. యుక్తవిషయంబులనుకోపమొందు
నతని కినుకవ్యర్థముగాచు యొక్కింతయేని
చారునయనాభిరాముడు సద్గుణుడును
రమ్యగాత్రుడు దశరథరాముడతివ

ప. త్వర యుద్ధంబున సస్త్రశస్త్రములనిద్దైత్యాధముంజంప ని
ప్పురికేతెంచును విశ్వసింపుముననున్పూబోణి నేనీదుకిం
కరుడర్క పుత్రుడ రామదూతను
భవత్కారుణ్యపాత్రుండ వా
నరుడన నిక్కముజెప్పుచుంటి
నమితానందంబగున్నీకిలన్

ఉ. నీతివిదుండు శౌర్యముననిర్జరనాధునిసాటివచ్చు వి
ఖ్యాతచరిత్రుడున్ సమరమందున
నోటమిలేనియట్టి వి
జ్ఞాతుడునైనలక్ష్మణుడు సమ్మతినీకునమస్కరించి-నీ
భీతిన కంప రక్కసులపీచమడంపగనుండె సిద్ధమై

కం. అనినన్ జానకి హనుమంతునకిట్లనె
నీకురామునితోసఖ్యము నెం
దొనగూడె రామలక్ష్మణులనుజూచితివెందు
వారలకుకుశలంబే

కం॥ నీతీరుంగన రామునిదూతవు
సద్గుణుడవనుచు దోచెనుమదిని
ఖ్యాతినిజెప్పుము రాముండాతనితమ్మునకు
గలిగినట్టిగుణతులన్

కం. అవయవముల సౌందర్యము
ప్రవచింపుము నీవు జెప్ప రామునిరూపం
బవగతమగు నాకించెద
వివరింపుము లక్ష్మణాఖ్యు విధమెట్లుండున్

కం అనవుడు నా హనుమంతుడు
జనకజకున్ మ్రొక్కి సత్యసంధుడు శ్రీరా
మునివర్ణించెద శ్రద్ధనువినుమమ్మా యనుచు
నిట్లువివరించె వెసన్

మ. వినయాన్వితుడు కంబుకంఠుడు
ధనుర్వేదంబు సర్వంబునే
ర్చినసూరుండును.
బుద్ధిగీష్పతినికి ర్తినిచక్రికిన్ సాటి-కాం
తిని సప్తాశ్వనిభోలు,
వేదవిదుడున్ ధీరుండు నా రామచం
ద్రుని సౌందర్యము విశ్వరంజితము
నతుల్యార్జస్వలుండారయన్

గీ. మెఱపు తీగను గూడిన మేఘమట్లు
శ్యామలాకారుడగుచు తేజంబునెనసి
మురిసిపడుచుండు శ్రీరామమూర్తి తనువు
భద్రగుణుడును నాజానుబాహుండతడు

కం॥ శ్రీరామునికంఠధ్వని,
భేరీరవమట్లునొప్పు ప్రియకరుడై శో
భారతిని మృజ్జగమ్ముల
నారామునికీర్తి వెలయు నతిసుందరమై

గీ. కంఠమందునమూడురేఖలుజెలంగు
పిడికిలియు బొమ్మ మణికట్టు పెనుదృఢంబు
నాభియును, కంఠపుంధ్వని
నడకతీరు దోచుగంభీరమున మహాత్ముడనిఁజాటు

౧. కరములు మోము నాలుకయు
కన్నులు దౌడలు గోళ్ళు పాదముల్
సరసిజముల్ లలాటమును
జానువులున్ పిఱుదుల్ బృహత్తమ్మం
బరయ మహానుభావుడనినంతట
నేమివచింపగావలెన్
సరసుడు సాధుసత్తముడు
సద్గుణధుర్యుడు రాముడంగనా

౧౦॥ తొంబదియారంగుళముల్
కంబుగ్రీవుండునైన కాకుత్థ్సునిదే
హంబౌన్నత్యము వినుమో
యంబుజదళనేత్రనీవు నాప్యాయమునన్

గీ. సత్యధర్మములందునాసక్తిగలిగి
సంపదగడించి దానియాచకులకిచ్చు
దేశకాలపాత్రతత్వముదెలిసినడచు
ప్రియముగామాటలాడు నొప్పింపడెపుడు

ఉ. అన్నకుసాటిలక్ష్మణుడు
నన్నిగుణంబులనెంచగా పదా
ర్వన్నెలకాంతినొప్పెడి సువర్ణపుఛాయనెసంగుదేహసం
పన్నుడు విక్రమాఢ్యుడు కృపన్
హితకోటినినాదరించు వి
ద్వన్నుతుడార్తరక్షణుడు
వాడిమిసూర్యునిబోలు నమ్మరో

కం. పురుషోత్తమలక్షణముల్
సరసిజనేత్రునకుగలవు సౌందర్యమునన్
సరివచ్చుమన్మథునకున్
పరమాప్తుండతడు దీనపాలనుడమ్మా

గీ॥ దురితమతి రావణుడునిన్నుదొంగిలింప
రామలక్ష్మణులంత నరణ్యమందు
వెదకుచున్నను వీరుడు వృద్ధుడైన
నమితబలుడు జటాయువునరసినంత

చం. నినుదనుజాధముండునవనీతహరించుట
వానితోయశం
బెనయరణంబొనర్చి
యతడిమ్మహిగూలితినంచుజెప్పి వే
దనమరణింప శోకమునతమ్మునితో
రఘురామచంద్రుడా
తనితనువుందహించి వికలతన్
నినుగోరియుచు ఋశ్యమూకమున్

కం॥ వడిజేరిన సుగ్రీవుడు
కడ దైన్యము కనయ మేనుకంపింపగ నే
ర్పడనన్ను జూచియిట్లనె
గడుసుదనంబూని వాలిగర్వోద్ధతుఁడై

కం. ఈవచ్చువీరవర్యుల
భావింపగనన్నుజంపబంపెను నాకీ
ధీవరులంబరికింపగ
దేవతలీక్షితిభువికి దిగిరనిదలతున్

కం. రవిచంద్రులట్లుకాంతిని
వివరింపగవెలుగు వీరివిధమెఱుగుటకై
పవమానతనయనీవె
ఱవమునజనుమనిన రామచంద్రునికడకున్

గీ. ఏగి రాముపాదంబులకెఱగిభక్తి
లక్ష్మణుడు జెప్పవినటి నోలలననిన్ను
రావణుడుదొంగిలించుట-
రామువిరహవేదనయు భాస్కరాత్మజువేదనయును

వె. ఒక్కరూపుయగుట
నొగివారికిన్స్నేహమయ్యె నింద్రపుత్రుడైన వాలి
నాజిజంపి రాముడర్కజువానరరాజ్యమునకుజేసె
ప్రభుని పిదప

కం॥ రావణుడుబలిమినొస్గైని
పోవంగానీదుమేనిభూషణముల్ సు
గ్రీవుండుండుగిరీంద్రముపైవిడిచిన
వానిదాచి భానుజుఁడంతన్

కం॥ రాముసకుంగనబఱచిన
నామహీ ఃమాన్వితుడు వానివారసి దేపి
హా మైథిలి సీతా యనిభూమింబడ
లక్ష్మణుండుఁ బొగులుచు మదిలో

గీ॥ అగ్రజునిదేర్చి యోదార్చి యంతమీద
సూర్యతనయుసుగ్రీవుని శోభితాంగు
నతిరయంబున వైదేహినరయకపుల
బంపుమనిప్రోత్సహించిన ప్రమదమొదవ

కం. మునుగోల్పోయినరాజ్యము
తనభార్యనురక్తిబొంది తరణిజుడంతన్
నినువెదకగవానరులన్
జననీబంపించె ధైర్యశౌర్యోజ్జ్వలులన్

గీ॥ వానరశ్రేష్ఠుడున్ ధీరవర్తనుడును
వాలిసుతుడంగదుడు నిన్నువాసివెదక
దక్షిణపుదెసకేతెంచె ధైర్యధనులు,
విక్రమాన్వితులగుకపుల్ వెంటనడువ

క౦॥ మహినదవుల శైలంబుల
గుహలన్ శోధించి బలముగోల్పడి మదిని
స్పృహజెందిజావనుండగ
సుహృదుడు సంపాతి మాకుజూపెన్ద్రోవన్

క౦. అతడుజటాయువుకగ్రజు
డతులితశౌర్యాన్వితుఁడు ననుజూడు దర్పి
స్నతుడైనరావణునిచే
క్షితిగూలుటనాలకించి చేడ్పడుచుమదిన్

క౦॥ లంకామార్గముదెలిపిన
సంకోచమునొందికపులుజలధినిదాటన్
జంకిన నమితజవంబున
పంకజదళనేత్ర నేనుపవనుని రీతిన్

క౦॥ శతయోజనవిస్తీర్ణము
నతిభీచిసంయుతమును నహీనక్రకఝషా
న్వితమగునంభోనిధి వెస
ధృతిమీరన్‌దాటివచ్చి డిటవుగలంకన్

గీ॥ చొచ్చి యంతఃపురంబుల
సుందరమగుసౌధముల దోటలందు ప్రాసాదములను
చైత్యములనెల్ల గాలించి సాధ్విసిన్ను
చివరకిచ్చోటకనుగొంటి శ్రేయమొదవ

చం. వననిధిదాటివచ్చి బలవంతుడు రాముడు
లక్ష్మణుండు శౌ
ర్యనిధులు వానరోత్తములు నర్మిలి
సాయముజేయలంకకున్
గొనకొనివచ్చి రావణునిగూల్చి
సహోదరపుత్రమిత్రబం
ధునికరమెంచ శీఘ్రమున తోయజగంధి
భయంబువీడుమా

గీ। నీదుసేమముప్రశ్నించె నీవిభుండు
భానుజుడు లక్ష్మణుండును పరమభక్తి
నీకుమ్రొక్కిరి రామాజ్ఞనిన్నుజూడ
వచ్చితిని నిక్కమమ్మ రావణుడగాను

మ॥ అరవిందాక్షుడు పీనవక్షుడు
కృపాధ్యక్షుండు పుణ్యప్రదుం
డరయన్ ధీరుడు కంబుకంధరుడు
మనోహరుండు సత్యవ్రతా
చరణుండున్ మహిమోజ్జ్వలుండు
జలదశ్యాముండు నీకాంతుడో
తరుణీ నీవిరహంబుచేమదినిచింతన్ దీనుడైబొక్కెడిన్

గీ. అగ్నిహోత్రగృహంబు గృహ్యాగ్నివలన
తాపమొందెడిరీతి భూధ్రము ధరిత్రి
కంపనమున చలించెడిగతి లతాంగి
నిన్నుబాసితపించెడి నీవిభుండు

గీ. వానరశ్రేష్ఠుడున్ ధీరవర్తనుడును
కీర్తనీయుడు సుగుణుడు కేసరియన
నలరు విక్రముడాతని కంగనయగు
నంజనాదేవికేను విఖ్యాతిమీర

కం, అనిలునివరమునబుట్టితి
హనుమంతుండంద్రు నన్ను నవనిన్ సుగ్రీ
వునిమిత్రుడ నీదాసుడ
జననీవివరింప రామచంద్రునిదూతన్

కం. కలవిధమెల్లంజెప్పితి
కలతంబడనేలమదిని కడుశుభములున
గ్గలమగు సంది ఱు మేలా
కలికీరామాంగుళీయకంబిదె గొనుమా

గీ. రామనామాంకితంబునై కోమలాంగి
ప్రకటమైయొప్పు దీనినమ్మకముగలుగ
నీకుగాఁదెచ్చితి న్నమోవాకములను
భక్తినర్పింతుగొనుము యాసక్తితోడ

కం. అనిశ్రీరామునిముద్రిక
హనుమంతుండీయ జనకజాత్మజదానిన్
గొని లజ్జావనతయునై
తనవిభునింజూచినట్లు దలచుచుమదిలో

కం. ఎన్నాళ్ళకు నినుజూచితి
కన్నుల-నాభర్త్రవేల కమనీయముగా
జెన్నొందితి విన్నాళ్ళను
నన్నన దేర్పంగవచ్చినావిటకిప్డున్

కం. అనిమురియుచు నాజానకి
హనుమంతునిజూచియిట్టులనె నోయన్నా
వినుతించెద నీశౌర్యము
ననుపమవిక్రముడవీవు నదియెట్లన్నన్

కం శతయోజనవిస్తీర్ణా
స్వితమగున భోధిదాటి వెసనీలంకన్
ధృతిజొచ్చుటఃవరివశమగు
స్తుతిపాత్రుడవీవు నాదుదుఃఖంబడగెన్

మ॥ పరమానందకరుల్ రఘూద్వహులకున్
భద్రంబె నాదుఃఖమే
కరణిన్‌దీర్పదలంచె ధీవరులసఖ్యంబూనెనా నిన్నునా
పరితాపంబునడంపబంపెనొకో
నాపైకూర్మి నీరావణున్
పరిమార్పంగదలంచునో దలపడో
ప్రాణేశుడున్ జెప్పుమా

కం. నీవిక్రమము వెలుంగక
నీవిధిపుత్త్రంచునొక్క యెంచగ నీవీ
రావణునిచెక్కసేయక
ధీవరయుప్పురమునందు దిరిగితివి బలే

గీ. సర్వభూతభయంకరశాస్తకుడును
విక్రమోద్ధతుడున్ దైత్యవీరుఁడైన
రావణునిగెల్వజాలు పరాక్రముడవు
నటంచు నినుజూడఁదోచె సత్యముకపీంద్ర

గీ. సర్వశక్తిసంపన్నుడు శస్త్రవేత్త
రణమునన్వజ్రిసేని తిరస్కరించు
నట్టివీరుడు శ్రీరాముఁడసురదౌర
నన్నపహరింపనెట్లు మౌనంబునూనె

కం. నిరహంకారుడు శూరుడు
శరణాగతవత్సలుండు శాత్రవునిన్ దు
శ్చరితునిజంపకుపేక్షన
కరుణించుటనేమనందు కర్మముగాక

శా. శ్రీమంతుండు పరాక్రమాఢ్యుడగు
సుగ్రీవుడుమిత్రుండునై
రామాజ్ఞన్వినయంనన్ మెలగునే
రమ్యాననుండున్ యశో
ద్ధాముండున్ మహిమోన్నతుండగు
సుమిత్రాపుత్రుడౌలక్ష్మణుం
డేమాడ్కిన్జరియించు
మీాకపులుమాకింపున్ బ్రసాదింతురే

శా. కౌసల్యా భరతుల్ సుమిత్రయు
శుభాకారుండు శత్రుఘ్నుడున్
వాసిన్ మోదమునంజరించెదరె
యవ్వార్తల్ వినన్‌వచ్చునే
యాసల్ క్రుంగిదపించు
మాకుభరతుండానందముంగూర్పను
ద్భాసిత్వంబున సైన్యమంపి
జయముత్పాదింపజేయుంగదా

ఉ. రాముడు, దుష్టబుద్ధియగు రావణునింజరిమార్చి నాకు - గా
రాముచమేలుగూర్చ
మందిర క్రిదలంచునె జెప్పుమన్న - నా
ప్రైమమతన్ స్మరించునెనృపాలుడు,
సల్యమెఱుంగుదేని - నా
స్వామునిమిత్తమై
నిలుపజాలుదు కాయమునందుప్రాణముల్

ఆ.వె. బంధుపుత్రమిత్రపరివారయుతముగా
రావణాఖ్య పాపరతునిజంప
ననుజుతోడగూడి యరుదెంచునాయేమి
రాముడీనగరికి రాజసమున

చం॥ అనిన దయామయుండును
మహోద్భుతవిక్రమవర్యుడైన ధీ
వినుతుడు వాయునందనుడు
వేడ్కశిరంబునువంచిమ్రొక్కి యిట్లను హరిణాక్షి
నీవిధము నారఘురాముడెఱుంగకున్కి యి
ద్దనుజును పేక్షజేసె సముదంబునజంపక
నింతకాలముగా

కం॥ వరవర్ణిని నీయీ దశ
త్వరరామునితోడజెప్ప తక్షణమే వా
నరులఁగూడొడ్వడ రాముడు
నరుదెంచును దైత్యవరులనాజింజంపన్

గీ. అసురులేగాని గమనింపనమకుడైన
సమరమందున నిర్జించుశక్తిలేదు
రామచంద్రుని-శీఘ్రమేరాక్షసేంద్రు
జంపి నిన్గొనిపోవునెంచగ నిజంబు

సీ. పరికింపఁగా నిన్ను బాసినదాదియా
మనుజేంద్రుడును దైన్యమతి గృశించు
నెవ్వరోదార్చిన నెల్ల వేళలనిన్ను
స్మరియించు జానకీ! మైథిలి యని
దుఃఖింనుచుండు నీదుగ్గశ చింతించు,
కొలది దినంబులఁ గూర్మినీవు
నాకపృష్ఠంబుపైనను నొప్పునింద్రుని
గతినొప్పురాముని కనులజూచు

గీ. కాలమేతెంచె గడచెదుఃఖపుదినములు
పరగపతులను సుతులనుబాసియేడ్చు
యసురవనితలజూచెద వతిముదమున
తడవులేదింక నామాటతథ్యమమ్మ

గీ॥ రామనామాంకితములు తీవ్రతరమగుచు
పావకనిభాస్త్రములుయిటన్ ప్రజ్వలింపఁ
జూచెదవుగాక నీకగుశోభనములు
నమ్ముమోతల్లి నావచనములనీవు-

గీ. అనినసిట్లనుజానకి
యగచరేంద్ర రావణుండేమొ సంవత్సరంబునాకు
నిర్ణయించెనుమితి దీరెనేటితోడ
మాసములుపది నిక రెండుమాసములకు

ఆ.వె. గడువుతీరిపోవుఁగానజీవింపను
మీద నేను శీఘ్రమేరఘూద్వ
హుండ వచ్చునట్లు లోనరింపుమిచటకు
వానరులనుగూడి వాయుపుత్ర!

కం॥ దేవేంద్రునిబలము
శచీదేవిగ్రహించినవిధంబు తేజస్వంతుం
డౌ విక్రమాఢ్యురాముని
చేవయెఱుంగుదునునేను చేడ్పడనేలా

కం జలజాప్తుడుకిరణంబుల
జలమునుశోషింపజేయుచందమున మొ
క్కలమున దైత్యులనందరఁ
దలపంగా రాముడస్త్రపంక్తింజంపున్

కం. అనికన్నులనీరొలుకగ
జనకజదనఁ తనిడలచి సమ్మానమునన్
వినుతించుచు దుఃఖమ్మున
వినమితయై యూరకుండ వినయాన్వితుడై

కం. హనుమంతుండిట్లనియెన్
మనమునబొగులంగనేల మాతా! నాపీ
పున నెక్కుదేని రయమున
నిను జేర్చెదనురలుఁ బొగడ నీవిభుకడకున్

1. ప్రేల్వబడినమహావిష్యము
పిత్రహోత్రుడి ప్రుసకోసంగునట్లు నిన్నింపుమీర
ప్రస్రవణగిరినున్నట్టి రామచంద్రు
చెంతజేర్చెదననువిశ్వసింపుమమ్మ

2. కూర్మి రోహిణిచంద్రునిగూడినట్లు
నీవునావీపుపైనెక్కి నిర్భయమున
రమ్ము రాముని గూడ
పుత్రకుడనేను సందియంబేలనీకు నిశ్చయము తల్లి

3. అనిహనుమంతుడు వలికిన
జనకజయిట్లనియె నన్నుసత్వరమే రా
మునిజేర్తునెదు కోతివి
ననుబహుదూరంబు నీవునన్మోయంగా

1. నీకునరంబె యల్పుడవు
నీదగుభక్తికి మెచ్చువచ్చెనాన్
లోకువగాదలంచి
మదిలోహనుమంతుడుఖేదమొంది నా
ప్రాకటశౌర్యధైర్యములు
భామినిదానునెఱుంగలేక నే
డీకరణిన్ భయంబునువహించెడు
జూపెదనాస్వరూపమున్

మదినినిల్చి యాహనుమంతుడంత
పర్వతాకారుడై యభ్రభ్రమనంటు
వజ్రజనఖవజ్రదంష్ట్రల వహ్నివోలె
తీక్ష్ణవదనుండునై యొప్పి ధృతిజెలంగి

ఆ వె. ప్రళయకాలరుద్రుభంగి భీమంబునై
తామ్రవర్ణకుపిత తపనునట్లు
జలనిధులుదలంప జానందఘ్నంబునై
యొప్పె వాయుపుత్రుడువిదజూడ

కం. జనకజకుమ్రొక్కి యిట్లను
హనుమంతుడు దివిజులెల్లనబ్బురమొందన్
దనుజసమేతముగాలంక
కనుకనుగొనపెల్లగించి కలిపెదవార్ధిన్

కం. ప్రాకారతోరణమ్ముల
నాకరమైయద్రికాననాన్వితమై ను
శ్రీకరమగు లంకాపుర
మూశర్వణపెల్లగింతు నసురులుబెగడన్

గీ. పద్మపత్రి విశాలాక్షి పావనాంగి
యైనజానకి హనుమంతునరసి యిట్లు
లనియె నీశక్తివిక్రమమద్భుతమ్ము
తరమెనినువినుతింపవిధాతృకైన

గీ. వేయిసూర్యులుకాంతిచె వెలిగినట్లు
తేజమునవొప్పు నినునన్నుతింపదరమె
వాఃరవరాహాఘోటకమైన తేయ
గారసింహముఖంబులెన్నగ ధరించి

వె. పంచవక్త్రుడైన
పరమేశ్వరునిరీతి శోభనొప్పునిన్ను జూడజాల
నొనరనీదురూపముజ్జగింపుము
కాంతనగుట నీదుతల్లిననిదలంచి

గీ. అనుచుప్రార్థింప హనుమంతు డాదరించి
తొల్లిఁగలరూపుదాల్చిన తోయజాక్షి
మెచ్చి యవ్వానరేంద్రుని మీఁదయిట్టు
లనియెనామాటవినుము మహానుభావ

ఉ. భూరమణుండు ధీరుడును
పూతచరిత్రుడు సద్గుణాన్వితో
దారుడు రామచంద్రుడు
ముదంబొనగూర్చగనిన్నుబంపె న
న్నారయు నీదుశౌర్యము
మహాద్భుతమంమదలంచెదన్ మదిన్
మారుతతుల్యవేగుఁడవు
మానితకీర్తివి మారుతాత్మజా

ఉ. నీవుమహోజవంబునగణింపగ
నన్గొనిపోవువేళ - దు
ర్భావనరావణుండు నినుబట్టగ
శూరులునైన దైత్యులన్
జీవదలిర్చగా - ముదలజేసిన
వారికినీకుయుద్ధమౌ
పావని దానజేటొదవు పార్థిపు డాగ్రహమొందు నీపయిన్

మ. బలవంతుండగుటన్ నిశాచరులదర్పంబెల్ల మాయింప సు
జ్జ్వలవృత్తిన్‌గొమరారుశౌర్యగుణవిస్ఫారత్వముంగల్గినన్
దలపంభీతినినంబుధింబడుదు
సత్యంబేచు నస్త్రైనన
గ్గలమైనట్టి భవత్ప్రయత్నమువృథా
గర్హింపరేయెల్లరన్

గీ. నీవునను గొనిపోవుట
నీచులైనరాక్షసులుజూచిరేని పరాక్రమించి
యుద్ధమొనరించు వారలాయుద్ధమందు
విజయమేరివరించునో విశ్రుతమున

కం॥ రణమునవిజయంబొదవిన
ప్రణుతింపందగును మరిపరాజయమగుచో
గుణవంతులునిందింపరె
గణనీయముగాదుచెలుపుగలుగు కపీంద్రా

ఉ. నీవుమహాప్రసిద్ధుడవనింద్యచరిత్రుడవీవు పూనినన్
రావణుడాదిరక్కసుల రౌద్రమునంబరిమార్చునట్టి శౌ
ర్యావిలసత్ప్రపూర్ణుడవునైనను
రాముసకీర్తి డిందునం
చేవినుచూలిపుత్రి మది శింతయుఁగుందెర
శాంతినొందుమా

ఉ. వీరరసావతారుడు పవిత్రగుణంబులనొప్పువాడు దు
ర్వారపరాక్రమాన్వితుడు
రాముడు రాజకులైకభూషణుం
డారయు వానిదాకీరణమందుజయింపగశక్యమౌనె బృం
దారకబృందమైనవిదితంబుగ -
దైత్యులనేలచెప్పగన్

కం॥ నీవేగిరామచంద్రుని
ధీవరులక్ష్మణుని కపుల దినకరసుతునిన్
రావణునిజంప శీఘ్రము
గావాయుజతోడి తెమ్ము కడుమోదమునన్

గీ. రామవిరహంబునన్
దివారాత్రములనుమదిదపించెడినాకు సేమమునుగూర్ప
రమణుడగురాముదోడ్కొనిరమ్మిచటకు
విశ్వవినుత మహావీర విపులతేజ

ఉ. రామునిదక్క నన్యునమరన్
స్పృశియింపగనోపనేను నా
నేమమతిక్రమింపదగునే —
రజనీచరుడెంచనాడు నా
స్వామినిబాసినేపరవశంబున
దుఃఖమునొందుచుండ గా
తామసవృత్తిదెచ్చె నదితప్పగునే
మహాత్మ జెప్పుమా

వె. వేయిమాటలేల
వేగమేరామలక్ష్మణులదోడితెమ్ము మంగళాంగు
డైన రాముజూడ నడగునాదుఃఖము
ననిన సీతకిట్టులనియెహనుమ

ఉ. మెచ్చితినమ్మ నీగుణము
మేలగు రావణునిన్ వధింపగా
జెచ్చెర రామలక్ష్మణులజేర్చెదలంకకు
విశ్వసింపుమా
పొచ్చెము లేదుసుంతయు
విభుండువుదంబొనగూర్చు నెంచగా
వచ్చెవినాశకాలము ధ్రువంబుగ
దైత్యులకో సుహాసినీ

గీ. సాధ్వికిన్ యుక్తమైనట్టిచందమిదియ
వాస్తవము కోమలాంగులవశమెనూఱు
యోజనంబులనొప్పెడి యుదధిదాటు
కోతిపీపునవెక్కి చిక్కులునుగలుగు

గీ. రామునిందక్క నన్యుచరణమునైనం
బాకననినీవుచెప్ప సంతసమునయ్యె
రామపత్నికినిట్టులర్థమ్ము బలుకగ
దాశరథికేను నీదుచందముదెలిపెద

కం॥ ఉరివోసుకొనదలంచుట
దురితమతిన్ రావణుండుదూఱుట నీవా
సురశత్రునినిందించుట
పరగన్ వివరింతునమ్మ పార్థివుతోడన్

గీ. అంబునిధిదాటి లంక కేనరుగుదెంచి
నిన్నుజూచిభాషించుట నీవిధంబు
నెఱుకసేయ నభిజ్ఞానమేదియేని
తల్లినాకిమ్ము రామభూధవునకొసంగ

కం. అపదుఃఖంబున జానకి
హనుమంతునకిట్టులనియె నగచరవర్యా
విను చిత్రకూటశైలంబున
సిద్ధాశ్రమమునందు పూర్వమొకపరిన్

కం. నాయంకమందు రాముడు
హాయిగనిద్రించుచుండ నాసమయమునన్
వాయసమువచ్చి ఱింగున
నాయితమతిబలిమి నాకుచాంతరమందున్

గీ॥ చండతుఁడాగ్రమునగీఱుచుండ
దానిద్రోలినన్వోకనయ్యది లీలనెగసి
మాటిమాటికిబొడువ నారాటమొంది
వ్యథితమతినేస్వ నాదశరథసుతుండు

గీ॥ నిదురమేల్కాంచి నాదుకన్నీరుదుడిచి
కాకనఖరేఖరక్తసిక్తంబునైన
నాస్తనంబుసుఁజూచి విన్నఁదనమొంది
యెవ్వడీరీతిబాధించె నింతినిన్ను

చం. వడినెఱిగింపుమంచు
బలవంతముసేయుచునుండువేళ నా
కడకరుదెంచు కాకిని వగన్
భయమొందెడు నన్నుజూచి యా
గ్రడుసరికాకినిందుచుముగా
కుశకేలనుద్రుంచి దానిపై
విడచె పితామహాస్త్రమునవేడుక
దానభిమంత్రితంబుగా

ఉ. ఆకుశ మందుచున్న ప్రళయాగ్ని వలెన్
గడుదీప్తినొప్పుచున్
కాకినిఁజంపగాదఱుమ
కాకముభీతినిబాటి యింద్రునిన్
లోకశరణ్యగావుమని లొగ్గడిలన్
బురుహూతుడున్భయం
బాకులవృత్తి దానికిసహాయమొనర్ప క
మిన్నకుండినన్

గీ. సర్వలోకములావాయసముచరించి
కాచువారెవ్వరునులేక కలతనొంది
వినతిరామునిశరణము వేడ నతడు
దానికుడికంటినిహరించిదయనుఁగాచె

గీ॥ కాకిబ్రహ్మాస్త్రమున కుడికన్ను వోవ
రామునకు సర్వలోకశరణ్యునకును
మ్రొక్కి దశరథునకుమ్రొక్కి
మోదమతిని సత్వరంబునజనె నిజస్థానమునకు

కం॥ మునునల్పపుపక్షిపయిన్
వేసుబః బ్రహ్మాస్త్రమీవువిడువవె నేడీ
[illegible] నిజంపక విడచుట
[illegible] కార్యస్ఫీతుడవుసగ్గ,జధుర్యా

వం. నినుమదినమ్మినట్టిసతి
నిన్ను స్మరించుచున్నదైన్యవృత్తినీ
దనుజుల చేవగంగుముల
ధైర్యపరాక్రమశోభితుండవై
ననుభవదీయదాసిని
విస్మయయుతన్ జను జేయుపేక్ష సే
యను మహాత్మయంచు
ననిలాత్మజ రాముకితోడజెప్పుమా

ఉ. రామునితోడజెప్పుము
పరాక్రమువర్యకపీంద్రదనీవు నీ
కోమలి నీదురాకమదిగోరి
దురాత్ములు దుష్టరాక్షసుల్
బ్రామిడి నిష్ఠురోక్తులనిరంతరముంగడునొవ్వజేయ నీ
పైమమతన్ శరీరమున్ప్రాణములన్నిటపెన్ గణింపగా

ఉ. నీవనితన్హరించియవినీతిని
రాజ్యమునేలుచున్న యీ
రావణు బంధుపుత్రహిత
భ్రాతృసమేతముగావధించి - భూ
దేవతలున్ సుపర్వులు నుతింపగ
కీర్తినిగొమ్ము లేనిచో
జీవితమందుఁజూడవిక సీతను
సత్యముసుమ్ము రాఘవా

క౦। నేనొక మాసమునిల్చెద
మేనునఁబ్రాణంబులంతమీఁద మహాత్మా
వానరవర-జచ్చెదనని
పూనికవచియింపుమీవభూనాధునితోన్

గీ॥ ధైర్యమున వైనతేయునిశౌర్యమందు
సూర్యునిన్ బోలెదీవుగాంభీర్యమునకు
నర్ణవముసాటిరిపుల నుద్దీర్ణశక్తి
జంపకమహాత్మనీ కుపేక్షింపనగునె

చం. ననుఁదనతల్లియట్లుసుమనంబున
జూంచెడువాడు రామునిఁ
జనకునిరీతినెంచియనిశంబుప
దార్చనసేయువాడు శాం
తనిధియుగొప్పవాడు
ప్రియదర్శనుడున్ గపటంబులేని స
జ్జనచరితుండురాము
సహజన్ముని లక్ష్మణునిన్ బ్రియ-బునన్

గీ. క్షేమమునఁగూర్చినీవు
యీసీతయడిగినట్లు దెలుపుము ధర్మాత్ముఁడనియశంబుఁ
గొనినరామునిపదములకున్ సభక్తి
నెఱగెనీసతియని జెప్పుమీవరక్తి

క౦. దనుజులునవమానింపగ
మనమునశోకించుసీదుమగువను శీఘ్రం
బునరక్షింపన్ ధర్మం
బనినీప్రియకాంతవలికెనని జెప్పవలెన్

కం॥ అనితనపయ్యెదకొంగున
జనకజగట్టుకొని యున్న సత్కృతిసౌభాగ్యం
బునునగుచూడామణి
యూహనుమంతునిచేతికొసగి యనురీతిన్

గీ. నావివాహకాలంబున నాదుజనని
ప్రీతినిదియిచ్చె దీనినా పెనిమిటియగు
రాముడుఁజూచె చేని దుర్దశతపించు
నన్ను నీజూచి నట్లుమన్ననదలంచు

కం. అనిజెప్పెఁగుములుసీతను
హనుమంతుఁడూరడించి యతిభక్తిని గైఁ
కొనిచూడామణినిట్లను
జననీనాకాజ్ఞనిమ్ము సరగుననేగన్

కం॥ యమునేని యు రవినేనియు
నమరాధిపునేని యుద్ధమంకుఁనజంపన్
రమణీదత్రుడు నీవిభుడమరారులజంపు టెంత
యతడలిగినచో

మ॥ బలసంపద్విభవాన్వితుండను
యశశ్ప్రఖ్యాతశౌర్యప్రభా
జ్వాలనుండున్
కపిరాజచంద్రముడునైవర్ధిల్లు సుగ్రీవుడో
కలికీ వానరసైన్యముల్ గొలువ
లంకంజొచ్చి యీరాక్షసా
వలిజెండాడి భవత్ప్రమోదకరుడో
వందింప వేయేటికిన్

శా. ధైర్యోత్సాహసమన్వితుల్
బలయుతుల్ దర్పప్రభాభాసితుల్
శౌర్యాగ్నిప్రతిమానతేజులు
నభస్సంచారులున్ సాహసో
దార్యోపేతులు ఋక్షవానరులు
దైత్యశ్రేణిమర్దింపగా
పర్యాప్తమ్మునవత్తురిప్పురికి
నీప్రాణేశునాజ్ఞన్వడిన్

గీ॥ వానరులనన్ను మించినవారు మరియు
నాసములు కోట్లసంఖ్యనున్నారు వారు
దనుజులనుజంపి రామభూధవునసుజ్ఞ
నిన్నురక్షింపప్రతినబూనెదరు తల్లి

కం॥ అనిచూడామణిఁగైకొని
జనకజకున్ మ్రొక్కి వెడలుసమయంబున నా
జనకజ వెండియునిట్లనె
హనుమంతునితోడ శుభములగు నాకిప్పై

కం. తిలకమొకమారు చెదరిన
తలపన్ మణిశిలనుసమ్ముదంబుననుదుటన్
తిలకముగదిద్దిరాముడు
కలకలమనినవ్వి నన్ను కౌగిటదేర్చెన్

కం. ఈవిషయంబును దెలుపుము
నావిభునకు గుఱుతుగాగ ననుగాపాడన్
రావణునిజంప లంకకు
నీవేగొనిరమ్ము రామునిన్ లక్ష్మణునిన్

ఆ.వె. అనిన సీతకెఱిగి యంజనీపుత్రుడు
నాస్థలంబుపిడి యవలకేగి
దనమనంబునందుఁదలచె
నిప్పుడిరాముజ్ఞ లంకజొచ్చి యతనిసతిని

కం॥ కనుగొంటి మాటలాడితి
జనకజనోదార్చితింక సందేశంబున్
వినిపింపరాముచెంతకు జనియెదనిక
రావణాఖ్యుచ దమెఱిగెదన్

గీ. సామదానభేదమ్ము లెంచగద్యజించి
దనుజులనుదెచ్చగొట్టగా దండమెదగు
బలముచేక్రొవ్వి మహిమిట్టిపడుచునున్న
దశముఖునితీరె ఱింగి మోదమునబోదు

ఉ. రావణుశక్తియుక్తులు పరాక్రమమున్
జవిజూచివోదు సు
గ్రీవునిచెంతకేను నిజకీర్తికరంబును
యుక్తమే యహం
భావులు ధూర్తవర్తనులు
పాతకులైన నిశాచరాళినిఁ
దీవినడంచి రావణుడు
డీల్పడ నిప్పుడువిక్రమించెదన్

కం. తనకాజ్ఞాపింపంబడు
పనియొక్కటెగాక పెక్కుపనులవలీలన్
సునిశితమతినెరవేర్చుట
జనుదూతకు నట్టివాడునమ్మానితుడౌ

గీ. రాముసానతి లంకాపురంబుజొచ్చి
చూచితినిగక్తిక్సీత నిచ్చోట్లుదీన
నేమిఫలము నేనిద్దానవేంద్రుబలము
నిశ్చయించుటలెస్స గణింపనిపుడు

గీ॥ కపులశక్తియు మరియురాక్షసులశక్తి
యందుగలతారతమ్యములరసి మీాద
రావణునిపాలనము సమర్ధతనుజూచి
యరుగుదునుగాక కిష్కింధకధిపుడుబ్బ-

ఉ. రావణుశౌర్యముందెలియ
రమ్యమునై విలసిల్లు నీయశో
కావనమందువృక్షముల
కంపమునొందగ రాక్షసాళి మో
దావహావృత్తినేలిచి
యద్భుతవిక్రమకేళినిస్ఫురిన్
శేవచరింతు దుర్మతినిదీకొనువారి
వధించుచున్ వెసన్

కం. ఈవనమందలి వృక్షము
లేవిరువన్రావణుండు నెంతయుకోపం
బావహిలన్ దనుజాళిని
కావరమునన్నుబట్టగా బంపించున్

కం॥ తమబలము నాబలంబును
గమనింపక దైత్యులంతకాకారులునై
సమరంబొనరింతురు
సేనమురారులద్రుంచి దిక్పాలబ్బురమందన్

చం. సురలజయించిగర్వమున
సొంపిలు రావణుతీవిదర్పమే
నరసి హితాప్తకోటి విధమగ్గలికమ్మునెటింగి రామభూ
వరునిపరాక్రమప్రకషము
వర్తనమేనెటిఁగించి రావణుం
డెఱయుగధిక్కరించి వడియేగెద
రామునిచెంతకింపునన్

కం. అనియెంచివాయునందను
డనలమువలెనుండి యెగసి యనిలునిభంగిన్
తనయూరువేగముననా
వనమందలివృక్షపంక్తి వసుధంద్రోచెన్

కం. కోపించి మారుతాత్మజు
డీపగిదిన్వృక్షచయము నేర్పడవిఱువం
గా పక్షులుకడుభయమున
వాపోవుచుసింగికెగసి వగలంబొగులన్

కం॥ వృక్షములువిఱుగుశబ్దము
పక్షులధ్వనులెగయ మదినిభయమొదవంగా
వీక్షించిరి వనపాలకు
లాక్షణమునవీరవర్యు నగచరునచటన్

గీ. ఆధ్వనిగా రాక్షసాంగనలాలకించి
నిద్రమేల్కాంచి తరుణార్కనిభు కపీంద్రు
గాంచినంత వారిజూచియుక్కపివరుండు
పర్వతాకారమునుదాల్చి భయముగొలుప

చం॥ జనకజచెంతకుంజని వెసన్
దనుజాంగనలామెతోడ యి
ట్లనిరి యితఁడెవండు నెవరంపగనిన్నుఁ టకేగుదెంచెనే
మనినిను హెచ్చరించె
భయమందకజెప్పుము యివ్వనంబుఁద
క్షనవిఱువంగనేల
రభసంబునపర్వతసన్నిభుండునై

గీ. అనిన సర్వాంగసుందరియైనసీత
వారికిట్లనె నీతడెవ్వాడొఁదలప
వశమె బహురూపములగాని వక్రగతుల
సంచరింతురురాక్షససమితి యిలను

కం. అహిపాదంబులెఱుంగగ
నహికేశక్యంబునట్లు లసురులమాయల్
మహికెఱుగువారలసురులు
సహనముగోల్పోతి మీదుసాన్నిధ్యమునన్

కం॥ ఇచ్ఛకువచ్చినరూపము
నుచ్చికధరియింపగలుగు మనుజాశనుడే
వచ్చెను వానరరూపంబచ్చ్వడన్
మేన సందియము లేదరయన్

కం॥ ఇతడెవ్వడు యీవనమీగతిధ్వంసముసేయనేల
కపిరూపమునన్
ధృతిబూనిచెప్పుడనినన్
గొటుకుచు నవ్వనితలంత ఘోరాకృతులై

కం॥ రావణునకా విధంబును
వేవేగంజెప్ప జసిరి విశదంబుగ సీ
తావనజాక్షినిగావగ
నావెలదులుకొందఱుండిరట నామీఁదన్

గీ॥ రాక్షసాంగనలంతట రాక్షసేంద్రు
సముఖమునకేగి మ్రొక్కుచు సవినయమున
దేవ వానరుండొక్కఁడు దీప్తిమెఱయ
నంబుధిసిదాటి మనలంకకరుగుదెంచి

చం. ప్రియముసముచ్చటించె
పలురీతులజానకితోడ నంతని
ర్భయమునపర్వతాకృతిని
బాహుబలంబుననుబ్బుచున్ దుర
త్యయము మనోజ్ఞమైబరగునట్టి
భవద్వనమెల్ల నేఁడు ని
ర్దయతరుశూన్యమౌగతి మదంబున
పాడొనరించె నేమనన్

శా. సామర్థ్యంబున బాహువిక్రమునన్
చండాంశునింబోలు — సు
త్రాముండంపగవచ్చెనో
ధనదుడే దైతేయులంజంపగా
నీమాద్కిన్ బురికొల్పవచ్చెనొకో
దైత్యేంద్రా విచారించుచో
రాముండంపినదూతయో
దెలియగారాదేరికిన్ సుంతయున్

గీ. నందనోద్యానవనమును క్రీడింగనలను
పావనంబగు నీయశోకావనంబుఁ
జూపరుఁ విస్మయమునొంద నేపుమీరి
నాశమొనరించెదేవ యాకీశవరుఁడు

కం॥ జనకజకునీడనొసగెడి
ఘనపాదపమొకటిదక్క కపిపీగండా
వనమందలివృక్షమ్ములఁ
సునిశితమతి వెదకి వెదకి చూర్ణముజేసెన్

కం॥ నీమదికోరినకోమలి
నీమహిమనుధిక్కరించి నెవడేనియు దా
నీమహిసంభాషించునె
ధీమహిమోన్నతవిరాజ దీపితతేజా

ఆ.వె. వానివిక్రమంబు వానిజవంబును
వానితేజమెంచ దానవులను
నొక్క మొగినిమ్రింగ నుక్కలుండగు నింద్రు
నాజ్ఞవచ్చినట్టి విజ్ఞుడేమొ

మ. నిను సాధింపయ ముందు
భూతమొకదానికిఁ పేర్మిసృష్టించి బం
పెనొకోయివ్విధి -
నీవుకోరిననతిన్ బెండ్లాడనూహించుచో
దనుజాధీశ దురాత్ముడొకపివరున్దండించి నీభృత్యకో
టినిరక్షించుటలెస్స నావిని
నిశాటీపల్లభుండంతటన్

గీ. పంక్తిపటుపటుగోలుకుచు –
పాదసుతిని నువ్వుకోకళ్ళాశేనిన యుకె విధంబు
గద్దెడిగి కన్ను లెత్తినగాపసేనుడు
భటులవంకకమొంగోని పలికనిట్లు

ఉ. దాసవులార మీరు బలదర్పమునన్నిబుధాళినైన సుం
తైననులెక్కసేయక
జయించుమనోం రు యుద్ధమందు నా
యానతి లంకజొచ్చివనమంతయునాశమొనర్చినట్టి య
వ్వానరునినవధించి శుభవార్తను
నాకెఱుగంగజేయుడీ

ఉ॥ మీవిక్రమదర్పంబులు
దేవేంద్రుండెఱుగు తొల్లిదేవతలన్ మీ
రేవిధి యమునగెలిచితి
రావిక్రమమిప్పుడు జూపుడని సెలవీయన్

కం. ఎనిమిది వేలరక్కసులు
నిట్లధిపుండనుపన్ భయంకగా
ననులు మహోగ్రధకాయులు
స్వనంబులు నార్పులు నట్టహాసముల్
టెనగొన ముద్గరంబులను
పేరిమిశూలముల్ధరించి య
య్యానిలజుంబట్టనేగిరి రయంబున
ధామణికంపమొందగా

కం జ్వలనముపైఁ డెత్తిడి
శలభంబులరీతి రాక్షసవ్రజమంతన్
బలయుతుని మారుతాత్మజు
కలనఁ దుర్పంగ వెడలగా నుగ్రుండై

చం. పరిఘములన్ కృపాణముల
పట్టిశతోమరబాణహస్తులన్
సురరిపులన్ భయంకరులజూచి
మహాధ్వనినింప భూనభోం
తరములచార్చుచున్ కపివతంసుడు
బాహులనప్పళించుచున్
ధరణికిడిగ్గి దానవులధైర్యము వాయవచించెనిటులన్

గీ. జయమొదవుగాత రామలక్ష్మణులకిలను
కెరలుసూర్యజుడైన సుగ్రీవునకును
విజయమగుగాత రాక్షసవీరులార
యనిలునిసుతుండ హనుమంతుడంద్రు నన్ను

కం॥ హితుడను సుగ్రీవునకున్
మతిమంతుడుఁ మునుప మైథిలి వెదకన్
ధృతిరామదూతగానిట
కతిరయమునవచ్చి రాఘునశివనుగంటిన్

కం. అనినింగి కెగసియుఱుకుచు
హనుమంతుడు మరలనిట్టులనియె నిశాటుల్
మనమునభీతిన్ వడకగ
వినుడోరీదైత్యులార విలయార్భగతన్

ఆ.వె. దనుజకోటికయుం తత్తరగడజంపి
సీతదెలిగి రాముచెంతకేను
మరలువాక వేయిమందిరాక్షసులేని
సాటివారునాకు సత్యమనిన

కం. నానావిధాయుధవ్యూహల
దానవులార్చుచును హనుమతనువునవాటన్
వానరవర్యుడుకినుకన పూనిక
రాక్షసులజంపబూని రయమున్

గీ. ద్వారమునున్న పరిఘహస్తము నదాల్చి
సర్పములజంపు గరుడునిచందమెనయు
దైత్యులనుజంపి మరలయుద్ధమునుగోరి
ధైర్యముననుండె నాబహిర్ద్వారమందు

కం. హతశేషులైన రాక్షసులతిరయమునబారి
రావణాంతికమునకున్
ధృతిసెడరపలికిరివ్విధి
హతులైరినిశాచులెల్ల నవ్వానరుచేన్

గీ. ప్రలయకాలరుద్రునిభంగి నారిసనురి
భయముగొలుపుచు నీప్రియభటులదునిమి
దర్పమెనయంగ పురబహిర్ద్వారమందు
గంతులిడుచుండె దేవ యక్కపివరుండు

కం. హనుమంతునిచే

రక్కసులనిమొనమరణించిరనుచు నసురధిపుడున్

వినిమనమునశోకించుచు

ననుపమబలుడైన యాప్రహస్తుసితనయున్

గీ. జంబుమాలిని విక్రమోజ్జ్వలనతేజు
నంతకాకారు నమితదివ్యాస్త్రశస్త్ర
గర్వసంయుత శౌర్యవిగ్రహకలితుని
యుద్ధమునుగోరువాని ధీయుతు నజితుని

చం. కనుగొనికూర్మినిట్లులనె
గర్వమునన్ జలరాశిదాటివ
చ్చెనొకప్లవంగమిచ్చటికి
సీతకుధైర్యముజెప్పి మీదనా
వనమునుబాడుచేసి బలవంతులు
ధీరులు నీతివిత్తములుల్
దనుజులబట్టిజంపెనట
దానికిసెంతటిశౌర్యమబ్బెనో

గీ. నిన్నెఱుంగుద నె[illegible]గుదునీబలంబు
నింద్రుడేనియు నిన్నుజయింపగలడె
రణమునన్ బ్రీతి నవ్వానరమునుజంపి
రమ్ము పొమ్మన మ్రొక్కి యారక్కసుండు

కం. దనుజాధీశునిపంపున
తనశౌర్యము మెచ్చుకొనుచు దంభమునన్ బా
వని యుండు వెనకు
జనియెను దనుజులుజేల వెట్టి తామసవృత్తిన్

గీ. దనుజులన్ జంపి దనమదిందలచెనిట్లు
కపివరుండంత నీయశోకావనంబు
విఱిచిజాటితి నిటునాదువిక్రమమును
శ్రీకరమ్మను రాక్షససేవితమగు

కం, చైత్యప్రాసాదమ్మును
దైత్యులకున్భీతివుట్ట ధరణింబడ నా
దిత్యులు వొగడగగూల్చెద
ప్రత్యర్థులు విన్నవింప రావణుతోడన్

కం. అని చైత్యప్రాసాదంబునకెగసి
మహారవంబుబొడమగ నసురుల్
మనమునఁగుందగనొప్పెను
ననిలసుతుండెంచ పారియాత్రగిరివలెన్

మ॥ హనుమంతుండనిలోపమానజవమాహ్లాదంబుదీపింప త
ర్జనలంజేయుచు గర్జనల్సలుపుచున్
ప్రాసాదమీరీతినె
క్కిన నద్దానినిగాచురక్కసులు
శక్తిప్రాసఖడ్గమ్ములన్
గొనిరక్తిన్బ్రహరింప
వాయుజుడునక్రోధాగ్ని యుక్తుండునై

కం. ప్రాసాద స్తంభమ్మును
భాసురమణిబెటికి ద్రిప్పి బర్హిశ్శుష్మం
భాసమయంబున వెలువడి
ప్రాసాదంబెల్లదాన భస్మంబయ్యెన్

కం అనిలజుడా స్తంభముచే
దనుజులనూర్గురవధించి దర్పాన్వితుడై
వినవెల్లరిట్లు వల్కెను
ననిలజుడన్రాముబంటునగుదు నెఱుగుడీ

చం. జయమగుగాకరామునకు
సద్గుణధుర్యుడు లక్ష్మణుండు దు
ర్జయుడు నశేషవిక్రముడు
సంతతమున్జయమొందు గాత - ని
ర్భయమునరాక్షసాధములబట్టి
వధించి దశాననుండెదన్
భయమునకృంగ
రాఘవునిపత్నికిమ్రొక్కి యధేచ్ఛనేగెదన్

గీ। వేయిమందిరావణులైన విక్రమమున
సాటిరారు ధరిత్రిని ఇంబునాకు
తథ్యమనియార్చి సింహనాదమొనర్చె
రాక్షసులశక్తి శౌర్యధైర్యములు దఱుగ

సీ. రక్తమాల్యాంబర ప్రణిహితగాత్రుండు
సురుచిరకుండలశోభితుండు
కఠినదంష్ట్రుడు మహాకాయుండు
నతిశౌర్యయుతుడు దుర్జయుడు మహోదరుండు
నౌ ప్రహస్తాత్మజుఁగుజంబుమాలి
రావణునాజ్ఞ బంధింపవాయుసుతుని
పురుహూతువి టిని
బురుడించుధనువును గైకొని ఖరములగట్టినట్టి

గీ. రథముపై ప్రాగ్దిశన్ వెల్గురవివిధమున
ననిలతనయునమీపించి యసురవయము
వినుతిసేయగ నిలుసిఁ వీరవర్య
యనుచు ద్వారము పైదూలమందుతిరుగు

గీ॥ అర్ధచంద్రాకంబున హనుమశిరము
సరయపదిబాణముల ముఖమందుచెవుల
బాహువుల గ్రుచ్చ నప్పుడా పవనసుతుని
ముఖమురక్తమయంబునై మొగ్గతిలగ

ఉ. బాణహతిన్శరీరమున
పద్మమునుండిస్రవించు తేనె నా
శోణితమెంతయుంబొరయ
శోభమరుత్సుతుడంత చెంతపా
షాణముజెచ్చెరంబెరికి
వచ్చితివంచనిజంబుమాలిపై
రాణువభీతినొత్తిగిల
రాసభముల్వడ పెద్దయార్చినన్

హనుమంతుడు జంబుమాలినిజంపుట

మ॥ పదిబాణంబులచూర్ణమైధరబడన్
పాషాణముంద్రుంచి యి
ర్వదిబాణంబులగొట్టరక్కసుడు
నవ్వాతాత్మజుండేచి దు
ర్మదునిన్ ధీరుని జంబుమాలిని
వెసన్మర్ధింపగానెంచి యొ
ప్పిదమై చెంగటనున్న సాలతరువున్
బేర్మిన్ బెకల్చెన్ వడిన్

కం॥ దనుజుండావృక్షంబును
హనుమంతుడువిసరబోవునాసమయమునన్
గనుగొన భగ్నముజేసిన
ననిలజుడొకయినువగుదియ యటగన్పట్టన్

కం॥ దానింగొనిహనుమంతుడు
దానవునింగొట్ట రథము ధనువు ఖరంబుల్
గానన్ చూర్ణములై
ధరపైనెత్తురునొలుకఁజచ్చె పరగనసురుడుఁ

కం. హతశేషులైన దానవులతిభయముననేగి
రాక్షసాధిపుతో సీ
గతిబలికిరోమహాత్మా ధృతిసెదరగ
జంబుమాలిజెగె నాకపిచేన్

చం॥ అనవిని రావణుండు
కనులగ్నికణంబులురాల మంత్రినం
దనులనుజూచియిట్లనె మదంబున
వానరుడొక్కరుండు నే
ఫునమున సేనలందునిమి
పొంగుచుధీరుని జంబుమాలినిన్
పెనకువజంపివైచెనట
పీచముడంపుడు వానినిత్తటిన్

చం. అనిన మహాప్రసాదమని
యాసచివాత్మజులేడ్వురున్ దశా
ననుడుప్రియంబునొందగ
ఘనంబగుదీప్తిమహాస్త్రశస్త్రముల్
గొనిఁ గొలువన్ నిశాచరులు
గొప్పరథంబులనెక్కి యగ్నిహో
త్రునివలెమండుచుం జని
మరుత్సుతుదాకిరి భీమరూపులై

మంత్రిసుతసప్తకము హనుమంతునిచేజచ్చుట

గీ. స్యందనధ్వని గర్జితస్వనముగాగ
మంత్రిసుతశప్తకమునెంచ మబ్బులట్లు
బాణవర్షముగురిపించి పవనసుతుని
తనువు రక్తధారలనొప్ప తడిమిఁగొట్టె

గీ. రాక్షసులఘోరబాణవర్షనమునిగి
వానచేగప్పబడుహిమవంతురీతి
నొప్ప ధీవరుడైనవాయుజుడునలిగి
చెంతగల యొక్కపరిఘముచేతదాల్చి

కం॥ కొందఱిచేతంజిమ్ముచు
కొందఱివక్షంబుతోడగ్రుద్ది దునుము చున్
కొందఱినఖములజీల్చుచు
నందరబరిమార్చె దివ్యులభినందింపన్

గీ. మంత్రిసుతసప్తకంబునిమ్మాడ్కిజంపి
యగ్నివలెరేగి కడచుసైన్యమునుద్రుంచి
తోరణప్రదేశమునందు దుర్జయుడగు
ననిలజుండుండ హతశేషులైనవారు

ఉ. రావణుచెంతకుంజని
ధరంబడిసాగిలిమ్రొక్కుచున్ భయం
బావహిలన్ రణాంగణమునందున
నేడ్వురమంత్రిపుత్రులన్
శేషవధించెవానరుడుడీకొని
యంచువచింప నివ్వెరన్
భావముదక్కియిట్లను
సభాస్థలిరావణుడెల్లరున్ వినన్

ఉ. తానరుఁడొక్కఁడిట్లు
బలవంతుల ధీరులజంపుటేమి - దు
ర్మానసులైనదేవతలు
మంత్రహుతాగ్నిజనింపజేసి యీ
వానరభూతమున్
దనుజవర్గమునివ్విధిజంపబంపిరే
మో నిరపాయమౌవిధిని
ముట్టడిసేయుట మేలుయిత్తఱిన్

గీ. ప్రభుసునిన్ భాసకర్ణు దుర్ధరుని
విక్రమాఢ్యులగువిరూపాక్ష యూపాక్షులనెడువారి
పంచసేనాధిపతుల నేర్పడకనుగొని
చెన్నుమీరగ కపినిశిక్షించిగండు

కం॥ సేనానాయకులారా
వానరుబంధించి మీజవంబు బలంబున్
దానవులుఁ గొనియాడగ
మానితమగుదీప్తిమీరు మహివెలయుడికన్

గీ॥ వాలిసుగ్రీవులను జాంబవంతు నీలు
ద్వివిదులను వానరులజూచితిని నిజంబు
వారికీవిక్రమంబు జవంబు తీవి
తేజితోత్సాహములు గణుతింపలేవు

చం. అరయగ వానరాకృతి
జయంబుగొనంజనుదెంచినట్టి య
బ్బురమగుభూతమేయనుచు
బుద్ధివలంచెద సప్రమత్తులై
త్వరజని ధూర్తులైమెలగువానరు నేర్పునబట్టితెండు ని
ర్జరులజయింపగాదగు
పరాక్రమవర్యులుమీరలెంచగన్

గీ॥ యక్ష గంధర్వ దేవాసురాహిచయము
మనుజయించితి మీసాయముపరణమున
లెక్కయేమీకుయిక్కపి లేశమేని
పొందునాయాజ్ఞ శోభనంబులువరింప

గీ॥ రాజనీతిజ్ఞుడగువాడు రణమునందు
నిశ్చయింపగలేడు మన్నికవిజయము
కానమీరలు మిన్నుమనుగాచుకొనుచు
జాగరితవృత్తినెపుడు చతురులగుచు

హనుమంతుడు సేనానాయకులేవురంజంపుట

మ॥ అనిన్ రావణునాజ్ఞనాయసురులత్యంత
ప్రమోదమ్మునన్
ఘనమౌకార్ముకముల్
మహాస్త్రములు శంఖంబుల్ వెసందాల్చి గ
ర్జనలంజేయుచు సైనికుల్గొలువ౯
దూర్యధ్వానముల్మ్రోగ రం
జనహాత్మజుడున్న చెక్కనకు
నెంచనే జేరియుద్వృత్తులై

కం. సేనానాయకులేవురు
భానునిభున్ బుద్ధిమంతు బలవంతుని స
న్మానితయశు గుణవంతుని
జ్ఞానిన్ హనుమంతునరసి సాహసయుతులై

వం. అరదములన్ గజంబుల
హయంబులనెక్కి ధనుఃకృపాణము
ద్గరపరిఘాదిశస్త్రముల
గైకొని వెంటఁబదాతిసైన్యముల్
శరనిధులట్లుసాగ
రభసంబునపావనిజుట్టుముట్ట - దు
ర్ధరుడు కపీంద్రుగొట్టె
సమరంబునదైత్యులు మెచ్చిచూడగా

వం. శిరముఃనైదుబాణముల
చేడ్పడగొట్టిన సింహనాదముల్
బొరయువడిన్ నభంబునకుపొందికనేగ
రధంబుతోడదు
ర్ధరుడు నభంబుకున్నెగసి
దర్పమతింబవమానపు తునిన్
శరములనొంపవాయుజుడు
సత్వరమాతనిజంపనుక్కనన్

ఉ. శైలనిభోన్నతంబునగుచాద్పున
బిట్టుగమేనుబెంచి - వా
తూలమురీతిపైకెగసి దూకిన దుర్ధరువైరిమీదికిన్
దాలిమిదక్కి వాడును రథంబుసుభగ్నముగాగ నేలపై
గూలిసురారులున్వగవ
గూయిడిజచ్చె సురేంద్రుడుబ్బగా

గీ. నోటనెత్తురువడగదన్నుకొనిజావ
దుర్ధరునిదుర్దశనుజూచి ధూర్తచరితు
డైన యూపాక్షుడటు విరూపాక్షుగూడి
పవనతనయునిదునుమ నభమునకెగసి

కం. పరిఘుంబులనొప్పించిన
నయణాక్షుండగుచు క్రోధితాత్ముండై దు
శ్చరితులజంపగ కపివరు
డ రవుగనొక సాలతరువు నొగివెఱికివడిన్

కం. యూపాక్షుంబరిమార్చి
విరూపాక్షునిసమయజేసి రుద్రునిగతి యా
టోపంబునదైత్యులు మది
వాపోవగ గజతురంగ వాహినిద్రుంపన్

గీ. ప్రఘసుడున్ భాసకర్ణుడున్
పరిఘములనుదాల్చి నభమునకెగసి క్రోధంబునిగుడ
ననిలతనయునినొప్పింప నతడుకినిసి
యార్చుచున్గిరిపెకలించి యలజడివడి

చం॥ దనుజులశీర్షముల్వగుల
ధారుణిగూల్చి నిశాటసేనలన్
దునుముచు సింహనాదముల
దూకులుషెట్టుచు సంచరింప భీ
తినిహతశేషులంతటు
మదిన్వగనొందుచు పాఱిరావణుం
గనివచియించిరిట్లు
పరగన్కపిరేగివధించె సేనలన్

సీ. ప్రఘసుండుమరణించె
భాసకర్ణుడుజచ్చె మడిసెయూపాక్షుడు మదిగలంగ
దెగెవిరూపాక్షుండు దేవదుర్ధరుడిగ్గె
ముసైన్యమా ధృతిమంతుడైన
వానరాధిపుశక్తివర్ణింపబూదియై
గజతురంగంబులు కలనగూలె
ననిజెప్ప మండిదశాననుడంతట
కయ్యమెల్లప్పుడు కాంక్షసేయు

గీ. మహితవిక్రమునక్షకు మూరువంక
జూచినని హోమమునవ్రేల్వ శోభదనరు
నగ్నిహోత్రునివలె కాంచనాన్వితంబు
నైసదొడ్డవిల్లునుదాల్చి, యబ్బురమున

గీ॥ తండ్రికినమస్కరించి
యూదనుజవిభునిపంపునన స్యందనంబెక్కి భక్తిగొలుచు
రాక్షసులువెంటనడువ ద్వరనీకపీంద్రు
డుండుదెసనేగె నానందమురవడింప -

ఉ. వారినిధుల్గలంగె
Aకివర్గముసంచలనంబునొందె న
వ్వారిజమిత్రుతేజమునువాసియడంగె
చలించెధాత్రియున్
దారలురాలెఁ జీకటియుదగ్రత
దిక్కులగ్రమ్మె భూతముల్
బోరననార్చె శేషుడును బొమ్మరవోయె
భయంబెసంగగా

ఆ.వె. దుర్నిమిత్తములును
దుశ్శకునంబులు దుర్నిరీక్ష్యమగుచుదోప నెదుర
లేశమేనివానిలెక్కింపకన్
యక్షుడనిలసుతునిమీద కరిగెవేడ్క

కం. హనుమంతుండు
నశోకావనబాహ్యద్వారమందు వాసినిలువగాఁ
గనుగొనిమూడుశరంబుల
ననువుననక్షుండుగ్రొట్టె నతిమోదమునన్

కం. చతురుండగునాయక్షుడు ధృతియొసగన్
వానరేంద్రుతేజంబడుగన్
స్తుతికడుశరజాలమ్ముల
నతులితముగముంప నటచె, ననిలజుడంతన్

గీ. మరలమూడుబాణంబులు శిరమునందు
వడిప్రయోగింప నెత్తురుపుడమిదొరగ
బాలసూర్యునివలె శరజాలములును
కిరణములభంగివెలిగె వానరవరుండు -

కం. అక్షయునివీరవర్యుని వీక్షించి
మరుత్సుతుండు వీడసురులలో
దక్షుడనిదలచి నింగికితక్షణమెగయంగజూచి
దర్పోజ్జ్వలుఁడై

గీ. రథముతోఁ గిఁగి కెగసి పరాక్రమమున
యక్షుఁడా వాయుజుఁ దాకి యస్వరముగు
గర్జనల వానరుని శిరఃకంఠములను
గొట్టె తీవ్రాస్త్రముల దివ్యకోటి బెగడ

కం. దన జతనూజుని శరములు
తనపైబడకుండ ప్లవగతల్లజుఁడున్ నిం
గి సిఁ దిరుగుచుండ నక్షుఁడు
మనమున గర్వంబు నొంది మారుతి నొంపన్

గీ. ప్రళయకాలాగ్ని హోత్రునిభంగి వెలుఁగు
పావనిం జూచి యక్షుఁ డుపటిమ నొప్పు
ధీమహితుఁడు పరాక్రమతేజుఁ డనుచు
సాదరంబున వీక్షించి సత్వరమున

కం॥ ధనువింద్రధనువు రీతిన్
గనుపింపగ యక్షుఁడరయఁగా మేఘముభం
గి సిజూపట్టుచు శరముల
ననువుగ వర్షము నుగురిసె హనుమంతునిపైన్

చం. దనుజకుమారుఁడిట్టివిధి
మదంబున నొవ్వగఁజేయ వాయునం
దనుఁడు మనోజవంబున

సదాగతివోలె భ్రమించుచున్ ఘనం
బున దలఁచెన్ బలుండు నుకు బుద్ధియు
రావణనందనుండు నీ
దనుజుని వీఁడు బాలుఁడని
ధర్మము గాదు యుపేక్ష సేయగా

ఆ. వె. వృద్ధినొందుచున్న వీతిహోత్రునివిధి
ప్రజ్వరిల్లు వీనిబట్టిదునుమ
వలయునంచునెంచి
వాయుపుత్రుడుచేతజఱచె మీదకెగసిశౌర్యవృత్తి

కం. మారుతిగొట్టినదెబ్బకు
సారథియును వారువములు స్యందనమున్ వే
ధారుణిబడిచూర్ణంబై
సారవిహీనంబులైన సంభ్రమమొదవన్

చం. అతిబలుడున్ మహారథుడునైపనమీఱెడియక్షుడంత స
మ్మతివెసదాటి కోపమున
మారుతినింబరిమార్ప ఖడ్గమున్
ధృతిగొని పైకిదానెగయ
ధీమహితుండుకపీంద్రుడుక్కునన్
చతురిమవానిపాదములుజానుగబట్టి
సరోషమూర్తియై

ఆ. వె. వేయిమార్లుద్రిప్పి వేగంబునన్నేలగూలవైవ
నసురకోటిబెదర
కరము లూరువులును కంఠము మొలయును
విఱుగ నెత్తురొలుక వివశుడగుచు

కం. మరణించిన హతశేషులు
పరుగునరావణునికడకుపాటి బలికిరో
సురమర్దన యక్షయునిన్
పరిమార్చెను వానరుండు భయమొదవంగా

కం॥ హనుమంతునిచే
సక్షయుడనుపమబలశాలిదెఁటు యాలించిభయం
బును దుఃఖంబును వగవున్
దనమనమునవడచుకొనుచు దత్తరపడుచున్

కం॥ తనతనయుమేఘనాదుని
ననినింద్రునిగెలుచునట్టి యత్యుత్తమవీ
రునిజూచి యిట్టులనియెన్
మనపరశస్త్రాస్త్రవిదుని గర్వోద్ధతునిన్

మ. నినుఁజావానరుబట్టిదెచ్చుటకునై
నేఁ బంపఁ గాజాలనై
నను నీతమ్మునినక్షయుండునిమి
వినాశంబునన్ సింహాగ
ర్జనలంజేయుచునుండె నిష్ఠురమునన్
రాకొట్టిబంధించి దెం
పునఁ జెంతకుఁదోడిదెమ్ము
దనుజుల్ భూషింప నోపుత్రకా

మ. సురగంధర్వసరాహిరాక్షసులలో
శోభన్రణంబందు నీ
సరిలేరెవ్వరు నీతపంబు
బలమున్ సామర్థ్యమూహింప దు
ష్కరమౌనేరికినైన దుర్జయుడు
విక్రాంతిప్రదర్శించు ధీ
వరునవ్వానరుబట్టిదెమ్ము
యశమున్వర్ధిల్ల నిష్ఠనన్

చం. దనుజులబట్టిజంపె
బలదర్పయుతుండగు జంబుమాలినిన్
కినుకవధించె ధీవరులకింకరులంబరిమార్చె మీద నీ
యనుజుడునక్షయుందునిమి
యశ్వములన్ రథముల్ గజంబులే
పునమునియంగజేసెను
కుబుద్ధిని-వానివిధంబదెట్టిదో

గీ॥ రాజధర్మముకలచి శౌర్యయుతుడైన
నిన్నుబంపించుచుంటి నీనేర్పుజూపి
యతనిబంధించివడిదెమ్ము
యస్త్రములకు వెరువడాతడు పాయమువెదకవలయు

కం. లొంగడుశస్త్రాస్త్రములకు
సంగరమనభీతిలేక శౌర్యోజ్జ్వలుడై
బొంగుచు రిపులంజంపును
భంగింపుము వాని చతురుపాయగుణములన్

కం. కులిశమునబట్టుబడదత
డలయుడులెక్కింప డెందరాతనితోడం
దలపడియుద్ధమొనర్చిన
కలవిధమిది నీకుజెప్ప గావలెనొక్కో

కం॥ జనకుండీవిధిజెప్పిన
వినియసురోత్తముడు నీతివిదుడున్ మాయా
ధనియైనమేఘనాదుడు
జనకునకున్ మ్రొక్కి దనుజసమితిగొలువగా

మేఘనాథుడు హనుమంతు నిబంధింపనేగుట

చం. ఉరవడినింద్రతుల్యుడు
మహోన్నతతేజుడు విక్రముండు నా
బరగు రణప్రవీణుడును
భంజనశాత్రవుడైజెంతగు ధీ
వరుడగు మేఘనాదుడు
జవంబునకాంచననిర్మితంబునై
వరలురథంబునన్
దనుజవర్గముసమ్మతివెంటనంటిరాన్

గీ. అస్త్రవేత్తయు ధన్వియు
శస్త్రవిద్యనారితేరిన వాడును వీరులందు
నగ్రగణ్యుడు శాత్రవనిగ్రహుడగు
రాక్షసాధిపసుతుడు విపక్షునొంప

మ. కడునుత్సాహమునన్
ధనుశ్శరములన్గర్వంబునన్దాల్చి ధీ
రుడునౌ వాయుజునొంపనేగిన
మహర్షుల్సిద్ధసాధ్యామరుల్
కడకన్వారిరణంబుజూడ
మదిలోకాంక్షించి రావచ్చిర
య్యెడనమ్మారుతి
శాత్రవుంగెలువదానింపారకుప్పించుచున్

మ. ధరణీచక్రము దిర్దిరందిరుగ
ప్వాత్వాళంబుఘూర్ణిల్ల ది
క్కరులున్ మొగ్గ ననంతుడార్వ
గిరివర్గంబుల్ జలింపన్ దివా
కరశుభ్రాంశులకాంతిమాయ
జలధుల్ కంపింప లోకేశుడ
చ్చెరువొందన్ బవమాననందనుడు
జేసెన్ సింహనాదంబొగిన్

కం॥ ఆసింహనాదమునువిని
గాసిలిదైత్యవ్రజంబుకటకటబడగా
వాసిదశాస్యునితనయుడు
భాసురమతి ధనువుబూని పావనినొంపన్

ఉ. ఆయతతీక్ష్ణశల్యముల
నర్మిలికాంచనచిత్రపుంఖముల్
వేయ సమీరనందనుడు
విస్మయమందుచు నభ్రగామియై
ధీయుతుడై వడిందిరుగ
దేవరిపుండు పరాక్రమంబునన్
వాయుతనూభవుంబొదువవైచె
నదయోమయసన్నిభాస్త్రముల్

ఉ. ఇరవురువిక్రమాఢ్యులు
నహిపరాక్రమవర్యులౌట నొం
డొరులజయించఁ గోర్కె
గరుడోపవ (దుల్యజపంబునన్ సురా
సురులు భయంబునొంద
పరిశోధనయుద్ధమొనర్ప దానవే
శ్వరతనయుండు ఖిన్నమతి
వానరవర్యునివంక జూచుచున్

ఇతనివధింపనాకలవియే
యమరాసురబృందమొక్కటై
ధృతినను దెంచిరేని
గణుతింపపర జయమొందిదీనులై
మతవగగుందరే భువనమాన్య ।
సమర్థునినిక్కపింగ్రను నే
గతినికనిగ్రహింపనగు
కట్టడిబట్టుట నెట్టులో గదా

అస్త్రవేత్తలనుత్తముడైరహించు
రావణిదలంచియిట్లు ధీరమతియగుట
పరగబ్రహ్మాస్త్రమరిబోసి పవనసుతునిఁ
గొట్టెపిపిజులుబెదరి దిక్కులనుబార

హనుమంతుడుబ్రహ్మాస్త్రంబునుదాకిన
చేష్టలుడిగిపుడమినివ్రాలం
గనుగొనిదైత్యులుబొగడిరి
దనుజాధిపసుతుని సమ్ముదమునఁ దేవన్

వం. అనిలతనూభవుండు
ద్రుహిణాస్త్రమునన్నటగట్టివైవ ది
వ్యనుతుడు వారిజోద్భవుమహాత్మ్యము నెంచుచు
బ్రహ్మమంత్రముల్
వినుతిబఠించుచున్ దలచె
విశ్వనియామకుడాదిదేవుఁడి
చ్చినవరమున్ ప్రభావమును
చేవమునంబు నిర్వికారుఁడై

గీ. విధివరంబున శస్త్రాస్త్రవితతి నెంచ
దలప బాధింపవెన్నఁగు ధర్మబుద్ధి
నన్ను బ్రహ్మేంద్రపవనులెన్నగ నిరతముఁ
గావ, భయమేల సమ్మోదకారణంబె

గీ. కట్టుబడవలెనేను నిక్కముల గర్భ
నస్త్రమున నీరితో రావణాంతికమున
కేగుటయు వానితోడ భాషించుటయును
నౌదవుగాపున బద్ధుడైయుందు నేను

కం. హనుమంతుఁడు ద్రుహిణాస్త్ర బున
బద్ధుండగుటఁ జూచి బొంగుచు దనుజుల్
ఘనబలుని నారచీరల
గొనకొని బంధించి యతని గొట్టుచునుండన్

గీ. దనుజులీరీతఁ గ్రొవున త్రాళ్ళగట్ట
బ్రహ్మబంధము సడలిన రావణాగ్ర
నందనుఁడునిట్లుదలచె మనంబునందు
నౌర నాశ్రమమంతయు వ్యర్థమయ్యె

కం॥ దనుజులమూర్ఖత్వంబున
ఘనమగుబ్రహ్మాస్త్రమిట్లు కనుగొనవమ్మో
జనుట యితడెటిగెనేనియు
నను దనుజులలెక్కసేయునా చింతింపన్

గీ. ఐననీతడెఱుంగడీయస్త్రమిట్లు
ప్రతిహతంబౌటననుచు నెప్పటివిధమున
ననుదులకుసైగజేయ వారతనియాజ్ఞ
ననిలనుతునిమర్ధించుచు నతిరయమున

కం॥ రావణునాస్థానమునకు
పావనిగొనిపోవ నతడుపరికించెనటున్
దేవేంద్ర తీవినొప్పెడు
రావణుసురశాత్రవున్ పరాక్రమవర్యున్

హనుమంతుడు రావణునివైభవమున కాశ్చర్యమొందుట

సీ. స్వర్ణమౌక్తిక విరాజప్రబర్హమునైన
మకుటమణిప్రభల్ మంజులముగ
రత్నస్థగితమును రక్తచందనయుత
బాహుపురుల్ కాంతిబర్వ దెసల
నీలాంజనాద్రివన్నియనొప్పుతనువున
పంచశిరంబులబరగునట్టి
ఫణివలెనలరారు బాహుదండంబులు
బహుదుష్టజంతు సంపన్నమునగు

గీ. మందరాద్రివిధంబున మఘుపమించు
తేజమునరక్తనేత్రుడై ధృతిజెలంగి
స్ఫటికమణిపీఠమున దివ్యభామినులను
బోలుయువతులు చామరంబులనువీవ

సీ. నాల్గువారిధులట్లు నలువురుమంత్రులు
దుష్ప్రహస్తుడు ప్రహస్తుడు నికుంభు
డనగ మహాపార్శ్వుడనన్యొప్పువారటు
సేవింపవై భవశ్రీలెసంగ
సింహాసనంబునచెలగురాజుజూచి
సామీరిమదినినాశ్చర్యమొంది
యీబలంబును ఠీవి యీరాజసముకాంతి
శుభలక్షణంబులజూచితేని

గీ. యింద్రునినిన్ దేవలోకమునేలజాలు
నట్టిశక్తియుధృతియు సోయగముగలిగి
మహనధర్మరతుండుదుర్మార్గుడెంచ
క్రూరకర్ముడు జగకంటకుండునగుట-

కం. త్రిదశాసురవరులెల్లరు
మదిభీతివహింతురితని మరిజూచినచో
మదయుతడగునితడలిగిన
నుదధింగావించు జగమునుత్సాహమునన్

కం॥ అనిమదినాశ్చర్యమ్మున
హనుమంతుడుదలచుచుండ నసురవిభుండా
ననిలాత్మజునినతేజుని
గనుగొనిజెంతిం చె భీతిగలపమనమునన్

కం॥ మునునే కైలాసాచలమును
గదలింపంగ కోపమున శాపంబి
చ్చిననంది కేశ్వరుండే
నసుహింసింపంగవచ్చెనా యీరీతిన్

మ॥ బలిపుత్రుండగు బాణుడీవిధమునన్
బాధింపగావచ్చెనా
దలపోయన్ గపిరూపమూని
యనుచున్ దర్కించి కోపంబునన్
గలయంజూచి ప్రహస్తుకిట్టులను
శంకాలేశమున్లేక మొ
క్కలుడీవానరుడెవ్వడిచ్చటకు రాగా
కారణంబేదియో

గీ. వచ్చెనెవడంప నాకైనవనమువిఱిచి
దైత్యులనుజంపె వీనివిధంబెఱుంగు
మన ప్రహస్తుడు
రావణునాజ్ఞ పవనతనయుతోనిట్టులనె సమ్మదమునశీవి

కం. కపి వేషంబును గైకొని
కుపథంబుననగరుజొచ్చి గొంకకనసురా
ధిపుభటుల జంప నేటికి
నిపుణంబుగజెప్పుమిపుడు నిక్కముమాతోన్

కం, వరుణుండో వాసవుడో
సరసీజాక్షుండొ నిన్ను చారునిగా ని
ప్పురికంపెననిదలంతుము
సరళమతిందెలుపవలయు సత్యవిషయమున్

కం. నీవుయథార్థమువలికిన
చోవిడిచెదముల్లుగాక శూరుడవగుటన్
చేవంజూపదలంచిన
నీవేళనుజంపివైతురిచ్చటు జెపుమా

చం॥ అనవుడువాయునందనుడు
నాదశకంఠునిజూచియెల్లరున్
వినమధురోక్తులన్బలికె
విన్ముదశానన విష్ణుదేవుశా
సనమునగాని
యావరుణుశాసనముంగొనిగాని యింద్రుశా
సనమునగాని
రానిటకుసత్యపువానరుడే ఘటంగుమా

కం. అనిలునితనయుడ సుగ్రీవుని
సఖుడన్ మరియురాముపునిబంటును స
ద్వినుతుడగురామునాజ్ఞను
జనకజనరయ గవచ్చి నమ్ముదమొదవన్

కం॥ నీలంకానగరంబును
దాలిమిధరసాటియైనదానిని సీతన్
మాలిమినేకనుగొంటిని
నాలరివగునిన్నుజూడనద్భుతవృత్తిన్

హనుమంతుఁడు రావణునితో సంభాషించుట

మ. వనమున్ భగ్నమొనర్చి
సేనకుల్ దివ్యశ్రేణి కీర్తింపగా
నని పెంపొందితి మీద కట్టుబడి బ్రహ్మాస్త్రంబుచే నిల్లు రం
జననిచ్చోటికి వచ్చితి న్నిజము మాత్సర్యంబు పాటింపకన్
దనుజాధీశ హితంబు జెప్పెద
నమంద ప్రీత నాలింపుమా

కం॥ నీ సోదర తుల్యుండగు
నా సుగ్రీవుండు కడు ప్రియంబున నొదవగా
నీ సేమమడిగె రావణ
భాసురమతి నే వచించు పలుకులు వినుమా

సీ. కాంతిమంతుడు సద్గుణాకారుడైన
దశరథ సుతుండు సతిని సోదరుని గూడి
దండకారణ్యమందుండ తన్వియైన
ధరణిజను తస్కరించి యుద్ధతి నీవు

కం. కొనివచ్చుట జటాయువు
వినిపించిన దాశరథులు విపినములందున్
జనకజను నిన్ను వెదకుచు
చనుదెంచిరి ఋశ్యమూకశైలంబునకున్

కం॥ అటు సుగ్రీవునితోడన్
బటుమతి స్నేహంబు జేసి పార్థివుడా పై
దిటవుగ వాలిని జంపెను
త్రుటినొక బాణంబు చేత దివ్యులు పొగడన్

కం। వనచరరాజ్యంబునకున్
దినకరతనయుండు సమ్మతిన్ ప్రభుడగుటన్
జనపతికిమోదమెసగన్
వనచరులను సీతనెమెక వదిబంపించెన్

కం. నీలంకసీతగలదని
మాలిమినసంపాతిజెప్ప మారుతినగునే
గాలివలెనీదులంకన్
ప్రాలితికనుగొంటినిచట రామునిపత్నిన్

గీ. పండితుడవు తపంబునప్రతిభనొప్పు
ధీరుడవు నన్యకాంతలందివిరి యిట్లు
తస్కరించుటతగునె
పితామహుండుకమలభవుడట నీకు యోగ్యంబెజెపుమ

కం. నీవంటిబుద్ధిమంతులు
భావింపగనన్యసతులబట్టుదురే॥సీ
తావనజాక్షిందెచ్చుట
చావుంగొనిదెచ్చుకొనుట శౌర్యస్ఫూర్తా

కం. తపమునదీర్ఘాయుష్యము
నిపుణతసాధించితీవు నీబలమెల్లన్
నృపవరుడురాముడలిగిన
నపగతమగు దుష్టమతులకగునేశుభముల్

మ. దివికింబ్రాకిన వార్ధులందొదిగినన్
దేవేంద్రుసాయంబుగో
రిన పాతాళముజొచ్చినన్
జమునినర్థిన్ గావుమాయంచుమ
న్ననకాళ్ళంటిన నీతపంబునకునానాఙల్లునంప్రీతిమె
చ్చిన నాళీకభవుండువచ్చినను
వాసింద్రుంచు రాముండనిన్

కం. రాముని బాహుబలంబును
సామర్థ్యమునెఱుగకిట్లు జంకించెదవా
భూమీశుడలిగెనేనియు
నీమదమున్ బలమడంగు నిజమసురేంద్రా

కం॥ సరసిజగర్భుడొసంగిన
వరములదేవాసురాహివర్గంబులచే
మరణము లేదనియేగద
నరవానరసమితి నీదునామమడంచున్

సీ. తాటకంబరిమార్చెఁ దటిమెమారీచుని
శితికంఠువిల్లుద్రుంచెను గణింప
పరశురామునిభంగపరచె
విరాధునిపీఱకుమార్చె కబంధుపీచమడచె
ఖరదూషణాదిరక్కసులవధించెను
వాలినిజంపె దేవతలుబొగడ
రాజనజెల్లునేరామభూపాలుని
నినుజంపమహిని జన్మించినట్టి

గీ. యాదిదేవునిగానెంచి యతనిసతిని
శీఘ్రముమాతనికర్పింప చేరునీకు
మంగళంబులు లేనిచో మఘవుడేని
కావజాలడు చావునిక్కము దశాస్య!

గీ. నన్నుమించినవీరులు
నాకుసాటియైనవారలు వానరులమితబలులు
కలరుసుగ్రీవుచెంత లక్షలనుకోట్లు
నర్బుదములు పద్మంబులు నరసిహుడ

కం. గరుడానిలవేగంబున
ధర జలధిన్ వ్యోమమందు దర్పాన్వితులై
చరియింపగా సమర్థులు
వరవిక్రమవర్యులైన వానరులెంచన్

కం. నీసోదరాప్తవర్గము
నీసతులున్ నీపురంబు నీబలయశముల్
నీసుతులమేలుగోరిన
చోసీతనురాఘవునకు నొలయకనిమ్మా

కం. ఇనతయునిబలమెఱుగవె
నినువార్ధులముంచిదేల్చి నీపసయడగన్
నినుతికినెక్కినవాలికి
ననుజుడునింకేమిచెప్పనగు నసురేంద్రా!

గీ॥ కంఠమునగట్టుకొంటివికాలపాశమిట్లు
ధరణిజనీపాలిమృత్యువగుట
నెఱుగవైతివి జానకినిచ్చి
రాముచరణములప్రాలివేడుము శరణమీవు

కం అనిచెప్పినక్రుద్ధుండై
కనులెఱ్ఱనగాగ నొడలుకంపింపగ న
ద్దనుజేంద్రుడు హనుమంతుని
దునుమంగా భటులకాజ్ఞ దుర్మతినొసగన్

గీ. నీతివేత్తయు సద్గుణాన్వితుడు
ధీరుడగు విభీషణుడగ్రజునాననముఁ
గాంచియిట్లనె నీవుజక్కగనెఱుగుదు
రాజధర్మములన్ జతురత్వమొదవ

కం. దూతనుపరిమార్చినచో
పాతకమగురాక్షసేంద్ర పండితుడగుదీ
రీతినధర్మపుకార్యము
బ్రీతినొనర్పంగదగునె పెంపునశింపన్

సీ. అక్షకుమారాది యసురులపెక్కండ్ర
జంపినవీనినేచందమునను
సైరింపగావచ్చు చంపుటేమేలని
బలుకుటధర్మమే ప్రభుడునెట్లు
పలికిన నారీతిబలుకునాతనిబంటు
శక్తినారామలక్ష్మణులదునిమి
శత్రునిశ్శేషమెంచగనొనరించుట
యుక్తము దివ్వులనుక్కడించి

గీ॥ మహిమనలరారునీముందు
మనుజులెంత కానవీనికి తగినశిక్షనువిధించి
వెడలగొట్టిన నీశౌర్యవిక్రమములుఁ
గాంచి భీతినిగుములుదాఘవుడు దేవ

మ॥ అమరన్ నీమదిలోదలంపుమిటు
యుక్తాయుక్తముల్ పుణ్యపా
పములన్ దూతనుజంపకీర్తికరమా
ప్రాప్తించునానంపదల్
గుమతిన్ ధర్మమునీడనాడకుము
యోగ్యుండైనప్రాజ్ఞుండవే
క్రమముందప్పిచరింపగాదగునె
వీరశ్రేణిభూషించునే

కం॥ శిరముండనమునొనర్చుట
పరికింపగనంగవికృతి పరిభవమున్ఁజె
చ్చెరసేయుట దండించుట
నరవిన్దూతలకునొప్పు శాస్త్రవిచారం!

కం॥ కోపంబునకున్వశ్యుడవై
పాపమతింజరింప నర్హంబగునే
కోపించి వీని జంపిన
చోపాలసుడనుచునిన్ను చులకనఁగనరే

కం వానరునిప్పురమునకున్
మానితమతిబంపినట్టి మనుజాలకుంపం
గానీకుజెల్లునగ్రజ
నానిర్ణయమిట్టిదనిన నక్తంచరుడున్

చం. తనభటులంగనుంగొని
ముదంబునగద్దియనుండిలేచి యి
ట్లనియె విభీషణుండును
బ్రియంబునజెప్పినరీతి వానరుం
దునుముటమేలుగాదు
యహితుండుబలాఢ్యుడునైన వీనితో కనువెనగాల్చి
నెల్లరునుగానగద్రిప్పుడి లంకనెల్లెడన్

ఉ. తోకనుగాల్చిసముద్రదవుతో
పురవీధులద్రిప్పిద్రోలుడీ
యాకులపాటునొంది
బెగడందుచు రామునిజేరి రాక్షసా
నీకపరాక్రమంబు
గమనింపగసర్వము జెప్పి యేడ్చుచుగా
మోకరిలంగజేయుడన
మోదమునొందుచు దైత్యులంతటున్

కం, హనుమంతునివాలంబున
కనువుగవస్త్రములజుట్టి
యాపైతైలంబునముంచిమిగులదిట్టుచు
ననలముదరికొల్పి
మేలమాడుచురక్షిన్

కం. పురమందెల్లెడ ద్రిప్పుచు
నరుదెంచెనురామునాజ్ఞ నవనిజనరయన్
దురితాత్ముండగుపీడని
పరుషోక్తులబొబ్బలిడుచు బాధింపంగన్

చం. అనిలతనూభవుండు
దురితాత్ములు రాక్షసులప్పురంబునన్
గొనకొని ద్రిప్పుచున్
దివిరిగొట్టుచు గ్రుద్దుచునుండ మానసం
బునదలచెన్
నిశీధమునపూర్తిగలంకనుజూడనైతి రం
జనకనుగొందునిప్పుడు
నిశాచరవర్యులసౌధపంక్తులన్

చం. తలచినరావణాధముని
తక్కనదానవులన్వధించి నే
ర్పొలయనిమేషమాత్రమున
భూమిజనుంగొనిపోదు సద్గుణా
కలితుడురామచంద్రుసముఖంబునకున్
వివరింపతాముడీ
ఖలుడగు రావణుందునుమగాప్రతినంగొనె
ద్రోవబాడియే

కం. అని చింతించుచునుండగ
దనుజాంగనలంతమీాద ధరణిజకడకున్
జని యిట్లనిరోసీతా
నినునాశ్వాసింపవచ్చి నీతోప్రీతిన్

గీ. మాటలాడి వనంబు దుర్మతిఁ విఱిచి
రాక్షసులజంపినట్టి దుర్మార్గుఁడైన
వానరునిబట్టి దండించి
వాలమునకునగ్నిదరికొల్పి పురవీథులందుద్రిప్పి

కం. అవమానించెదరదిగో
నవలాపరికింపుమనిన నవయుచుమదిలో
నవనిజసప్రాంజలియై
సవినయమున నగ్నిదేవుశ్లాఘించెమదిన్

శా. పాతివ్రత్యమునం దపంబున
సదాప్రాణేశునింగూర్చి సం
ప్రీతిన్‌జింతనసేయుదేని
విబుధాప్తిన్‌బ్రహ్మచర్యంబునన్
నీతిన్‌రంజిలునేని యిక్కపివరున్
ఁ మంటులంగాల్పకన్
బ్రాతిన్ జందనశీతలుండవగుమో
భవ్యాత్మవైశ్వానరా

కం. అనిప్రార్థించిన
హనుమంతునివాలముకాల్పకగ్ని దురదురమంటల్
బెనగొనమండుచువెలిగిన
ననిలజుడబ్బురమునొంది యాత్మదలంచెన్

మ॥ కడు చోద్యంబుగదా
హుతాశనుడువి|క్రాంతిన్|బదర్శించి చొ
ప్పడనావాలమునంటివెల్గినను
సంభావింపనాదేహమే
ర్పడభస్మంబునుజేయబూనడిది
యాపద్బాంధుడౌ రాముపై
కడిమిం|ప్రీతివహించి.శీతలుడునై
గాపాడునేమో దయన్

గీ. జలధిలంఘించునప్పుడాజలధియందు
నచ్చెరువునొందగాన్పించె నద్రియొకటి
రాముమహిమయే దానికారణముగాన
నన్నురక్షింపబూనె ననలుడునేడు

చం. పరమపతి|వ్రతామణి
శుభ|వ్రత సీతకృపన్ మహాత్ముడౌ
సరసిజనే|త్రు రామువుని
చారుగుణామృతవృష్టినాపయిం
గురియుట వీతిహో|త్రుడును
కూరిమిచందనశీతలుండునై
కరుణదహింపకుండెనను
కావునతృప్తినిగూర్తు నగ్నికిన్

హనుమంతుడు లంకనుఁగాల్చుట

మ. అనివేగంబున రక్తిపైకెగసి
సింహధ్వానముంజేసి రం
జనబంధంబులువీడ
న్నుగ్రునివలెన్ శౌర్యంబెసంగన్ రయం
బునప్రాకారమునందునున్నపరిఘంబున్
ఠీవిచేదాల్చి య
ద్దనుజానీకముజంపి వెండియు
మహోత్సాహంబుదీపింపగా

కం॥ తనవాలాగ్నిప్రభలే
కనుగొనకిరణాళిగాగ కమలాప్తునితే
వనునొప్పి కపివరేణ్యుడు
మనమునతత్సవిత్రు ననలు మఘువుదలచుచున్

కం॥ వాలాగ్నిగాల్చవైచెద
నీలంకానగరమనుచు నింపొదవగ వా
తూలతనూభవుడెగసెన్
వేలిమిరక్కసులయిండ్ల వేల్మిదహింపన్

A. భర్గుడీరీతివానరప్రవరుడగుచు
త్రిపురములతొల్లిగాల్చి యార్తినిడపింప
రక్కసులు-లంకగాల్పగారమణవచ్చె
ననుచు భావించి మదినిభయంబునొంద

సీ. అద్రిప్రహస్తుగృహమ్ము భస్మముజేసిఁ
గొరలిమహాపార్శ్వ గృహముగాల్చి
సూర్యశత్రునికొంప శుకసారణులయిండ్లు
భస్మముజేసి యూపైన వజ్ర
దంష్ట్రునిభవనంబు దగమేఘనాదుని
గృహము నకంపనుగృహముగాల్చి
జంబుమాలి సుమాలి సదనంబులదహించి
ఘటకర్ణుగృహమునుగాల్చి పిదప

గీ. బ్రహ్మశత్రు నరాంతక హ్రస్వకర్ణ
రశ్మికేతుల గృహము శోర్పడదహించి
మరియులంఘించి రాక్షసమందిరములు
శౌర్యమేపారదహియించె జాలిమాని

కం. పరగవిభీషణువేశ్మము
నరయంగావదలి మిగిలినట్టిగృహములన్
కరువలిపట్టిదహించెను
సురలెల్లరుమెచ్చి నింగి స్తోత్రముజేయన్

కం॥ హనుమంతునకుందోడై
ననలుడుననిలుండు సాయమమరంజేయన్
దనుజులభవనములన్నియు
ఘనరవములకాలికూలె కడువడిధరణిన్

గీ. పుణ్యమునశింప దివినుండిభువికినొఱగు
పుణ్యవంతులవలె కాలిభూమిగూలు
సౌధచయములు ఫెళఫెళ
శబ్దములనువిఱిగిపడె సర్వభూతముల్ వెఱగుపడగ

కం. హా నాథా! హా సోద !
హా నందనయనుచు రాక్షసాంగనలార్తిన్
దీనమతిన్ విలపించుచు
నాననములశోభదఱిగి యార్పులు నిగుడన్

గీ. కొప్పులును వీడ భస్మమైకూలునట్టి
భవనములతోడ యాకాశపథము నుండి
భూమి పైబడుచుకక్కలపోల్కినొప్పి
భీకరంబుగనఱచుచు భీతిగొలుప

కం॥ కుంకుమ కింశుక శాల్మలి
సంకాశమునై కృశానుజ్వాలలెగయుచున్
సంకూాదినట్లు రవముల
ఱంకకవహ్నియుదహించె సౌధచయములన్

గీ. స్వర్ణ రజతమయంబులు
వజ్రనీలమణుల నిర్మితమైనట్టిమందిరముల
నదయుడై గాల్చె హనుమంతునాశ్రయించి
యగ్ని-బలవంతుమైత్రిధైర్యమునుగూర్చ

కం. మునురావణునకుజంకిన
ననలసదాగతులుతెచ్చి హనుమంతునిప్రా
పునలంకానగరంబును
దనుజేంద్రుడుభీతినొందుగ దహియించిరొగిన్

కం. నానావిధమణిమయమును
మానితసుందరము మేరుమందరనిభమౌ
దానవనాథునిభవనము
వానరవరుడెక్కి గాల్చి వసుధం ద్రోచెన్

కం. త్రిపురంబులనుదహించిన
కుపితుండగురుద్రుభంగి కుప్పించుచునా
కపివర్యుడలర దైత్యాధిపుడున్
వెఱగందిజూచె ధృతిగోల్పడగా

గీ। ప్రళయకాలాగ్నిహోత్రుడో భాస్కరుండో
శమనుడో రుద్రుడో కపీశ్వరునిరూపు
దాల్చివచ్చెనేమోయని దైత్యులెల్ల
భయమునందాగ పరికించిపవనసుతుడు

గీ. శాంతినొందిన వాలాగ్నినిజలధిముంచి
ప్రీతిజల్లార్చుకొని వడిన్పేర్మినెగసి
అల్లత్రికూటాద్రిశిఖరమునందునిలచి
యిట్లుయోచించె మదిభీతియెసగనార్తి

కం. నేనీలంకానగరము
హీనమతిన్గాల్చితిపుడ యేర్పడనిచ్చో
జానకియుండుటదలపక
మానసమునకోపగించి మాత్సర్యమువక

కం. కోపిష్ఠుఁడైనవాడిల
పాపాచరణుండు దుఃఖభాగుండగు నా
కోపమునజంపుగురులను
కోపముదాల్పంగరాదు కుత్సితవృత్తిన్

గీ. అరయఁదీప్తాగ్నినీటచల్లార్చునట్లు
ధీరుడైకోపమును నిరోధించు నెవడు
బుద్ధినతనిమహాత్ముడు పుణ్యుడనుచు
ధన్యవాదములర్పింపదగు ధరిత్రి

శా. నేపాపిష్ఠుడ హీనకర్ముడగుటన్
నీచత్వముంబూని హా
కోపావేశమునన్దహించితిపురిన్
ఘోరంబుగా నిందుసీ
తాపద్మాక్షివసించుటనెటిగియున్
దగ్ధంబుగాకుండునే
తాపంబందుచు మంటలంగటుగటా
ధ్వస్తంబుగాధైర్యమున్

కం॥ అనలంబునదగ్ధంబై
జనకజమరణించునేని సద్గుణఖనిరా
మునితోడనేమిజెప్పుదు
దనుజులబరిమార్చుటెల్ల దబ్బఱకాదే

ఉ. ఐననువీతిహోత్రుడు
శుభాంగి దయామయి సచ్చరిత్రయౌ
జానకిసత్కృపామహిమ
చందనమట్టులచల్లనౌట నా
మేనుదహింపజాలదన
మించుదలన్ సుగుణప్రదీప నా
జానకిగాల్చునెట్లు పరుషంబున
సందియమేలనిత్తఱిఁ

ఆ. వె. సాధ్వి మంగళాంగి సత్యస్వరూపిణి
పుణ్యకీర్తనీయ పూతచరిత
యైనసీతనెట్లు సగ్నిహోత్రుడుగాల్చు
నామె తేజమునకు నతఁడు వెఱచు

కం॥ అనిచింతించెడువేళన్
హనుమంతునివిక్రమమునకలరుచు నింగిన్
జనుచారణులుప్రియంబున
ననుమాటలు వనిలజుండునాకర్ణించెన్

కం. ప్రాకారప్రాసాదము
లాకారముదఱిగి యగ్నినదెభస్మంబై
జీకాకునొందె సీతను
వాకొనజేరంగనెఱచె వైశ్వానరుడున్

గీ. భస్మమొనరించె లంకనీపావకుండు
సీతకడకేగలేదని చెప్పుకొనెడి
చారణులమాటలాలించి సంతసమున
జానకింజూడపావనిజనిముదమున

౧౦. నినునాభాగ్యవశంబున
కనుగొంటినితల్లి యగ్నికరుణన్‌జూడన్
జనవిభునిచెంతకేగగ
మనమునకాంక్షింతుననిన మహిజయ్రుపీతిన్

౧౦. బలమునసీకుసాటి
గుణభద్రదయతేవ్వరులేరు యుక్కునన్
జలధినిదాటియిప్పగిది
శత్రుపురంబునుజేరి దుష్టదై
త్యులబరిమార్చి
సముద్రముతోడనులంకనుగాల్చితీవ మొ
క్కలమునమెచ్చిచేను
నినుగాంచినమోదమగున్ మనంబునన్

౧. జలనిధిదాటి యివ్విధివెసంజను
దెంచుటసీకు సద్గుణా
కలితుడు నీదుతండ్రియగుగాడ్పుకిం
దార్ఢ్యనకొప్పుగాని య
న్యులవశమేకపీంద్ర
పురుషోత్తములాఢ్యులు రామలక్ష్మణుల్
దలపగవార్థిదాటి
సముద్రంబునవిప్పురజేరుటెట్లొకో

. అనిన సమీరనందనుడు
నర్మిలిసీతకుమ్రొక్కి రక్తియి
ట్లను భయమొందనేల మహితాత్ముల
రాఘవులగ్రబియంబునన్
గొనియరుదెంతునిచ్చటకు
కోతులు ఋక్షములున్ పరాక్రమం
బునగొలువంగ నీమదినిబొక్కగనేల
సహింపుమమ్మరో!

గీ. కలరుసుగ్రీవుచెంత లక్షలుసుకోట్లు
నర్బుదములును శంఖసంఖ్యలను మీరు
ప్లవగవర్యులు వారెల్లభానుసుతుని
కొలిచివత్తురు దనుజులగూల్పవడిని

శా. ఉగ్రుండోయని శాత్రవుల్‌బెదర
దిక్కుల్‌మెచ్చగా నాగ్రహా
దగ్రుండై దశకంఠుసైన్యమును
నుత్యద్దీప్తిఁజెండాడ శౌ
ర్యోగ్రంపశ్యుడు నావెలుంగుచు
సమర్థుల్‌వానరుల్‌గొల్వగా
సుగ్రీవుండరుదెంచుశీఘ్రమున
నీశోకంబుటోకార్పగా

గీ. రామనామాంకితములు విరాజితములు
సర్వశాత్రవసంహారసంభ్రమములు
నైనరామాస్త్రములు లంకనావరించి
యెసగజూచెదు తడవులేదిదినిజంబు

మ. వినమోతల్లి భవత్ప్రియుండునరులన్‌
వీరత్వమేపారరం
జనదున్మాది యయోధ్యకేగి
యమితోత్సాహంబునన్‌ నీవుమ
న్ననసేవింప సుఖాన్వితుండునగు
నానందంబుజేకూర్చు నీ
కనిశంబున్‌ ప్రియయోగసౌఖ్యముల
దుఃఖావేశముల్వీడుమా

కం॥ అనియూరడించిసీతను
హనుమంతుండామెయాజ్ఞ ననురక్తినిగై
కొని యామీదనరిష్టం
బనుపర్వతమెక్కిదివ్యులభినందింపన్

కం॥ రామునిసన్నిధికింజనగా
మదిదలపోసి తనదుకాయముబెంపన్
ధీమహితుడైన నాతని బ్రేమంజారణులు
పొగడ భీమజవమునన్

గీ॥ మత్స్యకచ్ఛపనక్రాహిమందిరమును
నూర్మికలనుగంభీరమై యొప్పుదాని
నతిభయంకరమైనట్టి యర్ణవమును
గాంచి లంఘింపకాంతివిక్రాంతు డనయ

ఆ.వె. ఉదధినుత్తరించి యుత్తరపుందెస
జనదలంచి సిద్ధచయముపొగడ
పైకెగసె నరిష్టపర్వతముంభువి
నొదుగకాళ్ళనూది యురుజవమున

ఉ. పారములేనియాజలధిపై
జలదంబులడాగుచున్ త్వరన్
వారిదముల్దెసల్జెదర
వారిజమిత్రునివోలెకాంతి వి
స్ఫారితుడై ప్రభంజన
సుపర్ణులరీతి మనోజవంబునన్
మారుతిసింహనాదములుదున్నదిక్తటముల్వగుల్పగా

ఉ. అంబుధిపైపడింబలిచు
నాతడొనర్చుచున్న సింహా
దంబులనాలకించి సముద్రంబుననంగద డాదివానరుల్
సంబరమొంది వాలములజానగ్రదిప్పుచు
నెంచిరిట్లు మో
దంబునవచ్చు వాయుజుండు
ధాత్రిజజూచిన రీతిదోచెడిన్

హనుమంతుండు జాంబవదాది వానరులతో భాషించుట

ఆ.వె. జాంబవంతుడంత సంతసమునసుబ్బి
కపులజేరబిలిచి కలతనొంద
నేల గాలికొడుకు నీక్షించెసీతను
గానసేయుసింహగర్జనములు

కం॥ కృతకృత్యుడుగాడేనియు
నితడివ్విధిగర్జనముల నింపొదవంగా
స్తుతమతినలరారునొకో
క్షితిజన్పరికించియుండు శ్రేయములొదవన్

ఆ.వె. చిన్నకొమ్మలూగచిందులుద్రొక్కుచు
కపులుతోకలెత్తి కడుముదమున
చేతులెత్తినిలచి చేమోడ్పులుపటింప
నమ్మహేంద్రపర్వతాగ్రమందు

ఉ. వ్రాలి-గుహాల్ ప్రతిధ్వనులవందురనార్చి
సమీరజుండు క
ల్లోలమునైమహేంద్రగిరి
లోగ్గడిలన్ నిలువంగ వానరుల్
వాలములన్ గదల్చుచు
జవంబున పావనిచెంతకేగి గై
కోలుననంజలింపఁ
గడుకూరిమినంగదజాంబవంతులన్

ఆ.వె. చూచిమ్రొక్కి ప్రేమజొప్పిల
కపులెల్లదనకుమ్రొక్క సమ్మదమువహించి
వారితోడజెప్పె వనశక్షిసీతను
జూచివచ్చితేను శూరులార

కం॥ అంగదునికౌగిటనుజేర్చి యనిలజుండు
నీమహేంద్రాద్రిసమతలమిచటుగలదు
రండుకపులెల్ల వేనుశ్రీరాముసతిని
కాంచివచ్చితి తత్కథాక్రమమువినుడు

కం. అనినన్ వానరులెల్లరు
హనుమంతునిమెచ్చియచట నాసీనులునై
జనకజనెచ్చటుగంటివి వినిపింపుమువీరవర్య
వేడుకననిన—

కం॥ మనమునమోదమునొందుచు
హనుమంతుడుబలికె మీదుయానతిజలధిన్
గానకొనిదాటుచునుండగ
వినుడొకనగముద్భవడియె విపులజలధిలో

కం, మైనాకమనెడుయాగిరి
జానుగనాకడ్డువడిన శౌర్యమ్ముననం
భోనిధివడవక్షంబున
నానగముండ్రోయనదియు నతిమధురముగా

గీ. నీకుసాయమొనర్పగానిలచితేను
గౌరవింపుముమిత్రునిగా మహాత్మ
యనిన నాగిరిన్మన్నించి యవలికేగ
నురసయనునాగమాత నేచోద్యమొంద

గీ. వచ్చిననుదినకాంక్షింప వనజనయను
డైన శ్రీరాముకార్యార్థమరుగుచుంటి
విడువుమని దీనమతిని
నేవేడుకొనిన నాపెయంగికరింపక నబ్బురమున

గీ॥ తివిరిననుమ్రింగవక్త్రిముదెఱవనామె
పెక్కుయోజనములనేను పెరుగునంత
దెఱచెనంతనాస్యము ననుదినగనామె
ప్రీతి నంగుష్ఠమాత్రశరీరమూని

కం. నేనామెవదనకుహరము
లోనికిజనివెడలివచ్చి లోకేశుడు త
ల్లీనీకిచ్చినవరమున
నీనోటంబడితిననిన నివ్వెరవడుచున్
సెలవొసగిన నటమీదన్ జలధిన్
సింహికయుననెడిఛాయాగ్రాహిన్
జలమునవ్రాలివధించితి
కలకలభూతములువొగడి గౌరవమీయన్

సీ. ఆ హైనిశీథమునందు
లంకాపురంబున కేగ లంకకుబుద్ధినన్ను
నదలింపగావనితాకృతిదాలిచి
యెదిరింపనోడించి యింపుమీర
సీతనన్వేషింపశీఘ్రమునాలంకలో
రాక్షసగృహము లారామములను
చైత్యంబులందు ప్రాసాదంబు లందున
మహిజనుగానక మదిగలంగి

గీ॥ కంపమొందుచు కడకశోకావనంబు
నందుసాధ్వీసుశీలయౌ నవనిసుతన్గ
గాంచిరావణుడాడు వాక్యముల
రాముఁరమణియొసఁగిన ప్రత్త్యుత్తరమునువింటి

కం. దనుజేశ్వరుడుం దానవవ
నితలులేనట్టివేళ వరవర్ణిని సీ
తనుగాంచి యామెతోడన్
వినయంబునమాటలాడి వేడ్కనెనయగా

కం. శ్రీరాముడిడినముద్రిక
నారమణికినేనొసంగ నవనిజప్రీతిన్
గౌరవమునదానింగొని
శ్రీరామునిజూచినట్లు సిగ్గుంజెందెన్

ఉ. రామునిమీఁదిభక్తిని విరాళిని
దద్దయుశోకమొంది యా
భూమిజరామలక్ష్మణుల
భూరిపరాక్రమమెంచుచున్ నిజ
స్వామి రఘూద్వహుందలచి
సంభ్రమమొందుచుగుర్తుగాగ చూ
డామణినీయగైకొని
హుటాహుటిరావణుజూచువేడ్కతోన్

సీ. సుందరమైన యశోకావనంబును
విఱిచి గర్వంబునవిక్రమించి
వనపాలకులజంపివైవ నిశాచరుల్
భయమునరావణుపాలికిజని
నాభుజబలము విన్నాణంబువిన్పింప
మండిరావణుడు దుర్మతినసురుల
నెనిమిదివేలు నహీనబలాఢ్యుల
ననుజంపబంప ఘనాఘనంబు
వలెగర్జనములుబ్బ వారివధించిన
మంత్రిపుత్రుల వెండి మత్సరమున

గీ॥ బంపినన్ మంత్రిపుత్రులపటిమమీఱ
బట్టిజంపిన సేనాధిపతులు నన్ను
జంపవచ్చిన వారినిజంపి మరియు
నక్షయకుమారుజంప భయంబునొంది

కం॥ రావణుడు నింద్రజిత్తను
ధీవరుదనన్రగసుతుని ధృతిననుబట్టన్
వావిరిబంపిన నాతడు
కావరమున నన్నెదిర్చికలనయొనర్పన్

ఉ. వానిమహాస్త్రశస్త్రములవాడిమి
నొంచుచు నబ్బురంబునన్
దానవులన్ వధించుచు
సదాగతివోలెనభంబునందు స్వే
చ్ఛానియతింజరించుచు
నిశాచరసైంతయునొవ్వజేయ నా
పైనరయంబునన్ విడిచె
భాసురమౌద్రుహిణాస్త్రమంతటన్

సీ॥ పరగబ్రహ్మాస్త్రమునకట్టుబడిన నన్ను
నసురులెల్లరుగ్రుద్దుచు నసురనాథు
సన్నిధికిగొనిపోయిన శాత్రవుడగు
రావణునివైభవముజూచి రాణమీర

సీ. రామసందేశమును వానరప్రభుండు
నైనసుగ్రీవుసందేశమునురజెప్ప
రావణుడుమండి ననుజంపరాక్షసులకు
నాజ్ఞనొసగ విభీషణుడనజెలంగు

కం. దనుజేంద్రుడైన రావణు
ననుజుడునిట్లనియె దనదునగ్రజుతోడన్
వినుమన్నా దూతనుజంపనుబాడియె
రాజనీతిపారీణుడవై

చం. అనినమహాగ్రహంబున
దురాత్ముడురావణుడంతమీద వం
చనమనసైన్యమెల్ల ననిజంపినవానరుడైన వీని తో
కనువడిగాల్చి
యెల్లరునుగాంచపురంబునద్రిప్పిద్రోలుడీ
యనిన నిశాచరుల్ హరుసమందుచు
నవ్విభునాజ్ఞనంతటన్

ఉ. తోకకునిప్పువెట్టి విమతుల్
దనుజాధములుబ్బి గుంపులై
పీకపురంబునందు
సరవింనన్ద్రిప్పుచునుండ బంధముల్
దేకువనార్చి ద్రెంపుకొని
ధీరమతిన్ పరిఘాయుధంబుచే
నాకరవృత్తి రాక్షసులనచ్చట
ధీమతిజంపి యేర్పడన్

కం. అలంకానగరంబును
వాలిమివాలాగ్నిగాల్చి మరియామీదన్
గాలెడిదోకనువార్ధిని
నాలోజల్లార్చిసీతయనుమతిగొనగా

గీ. తిరిగిజానకిసన్నిధి కరిగిసేమ
మడిగిమోదార్చిరాముని కడకుజనగ
ననుమతినొసంగుమనిన నాజనకతనయ
రెండునెలలేనుజీవించి యుండుదాన

కం. జనవిభునిదోడిదెమ్మన
వినయంబున మ్రొక్కి మగిడి విక్రమమున నే
వననిధినిదాటివచ్చితి
జనపతికడకేగలెండు సద్గుణమెనయన్

కం. అనినన్ తారానందను
డనుకపులనుజూచి యొక్కహనుమంతుడె లం
కనుగాల్చిజంపెదనుజుల
దనుజేంద్రుడుభీతినొందగ ధైర్యాన్వితుడై

సీ. క్షోణీధరంబుల చూర్ణముగావించు
మనజాంబవంతునిమహితశక్తి
దిక్పాలకులనేని ధృతిదాకినోడించు
నిరుపమానబలుండు నీలుపటిమ
యశ్వినీసుతులైన యసమానవిక్రముల్
మైందద్వివిదుల సమర్థతయును
యక్షగంధర్వదేవాసురవర్గము
నోడింపగల కపులుక్కుమిగుల

గీ. నింకవెనుకాడబనియేమి
యెల్లరమును లంకకుంబోయి దైతేయులనువధించి
రావణునిబట్టి కట్టి ధరాతనూజ
సహితముగ రాముచెంతకుజనుటమేలు

కం హనుమంతునివిక్రమమున్
వినుతింపన్వశమె వేదవేత్తయునగు నా
వనజాసనునకునేనియు
కనుగొనకబళించుముజ్జగంబుల వరుసన్

కం. సురమర్దనుడగురావణు
సురలత్యాశ్చర్యమొంది(జూడగకడిమిన్
పరగవధించిప్రియమ్మున
ధరణిజనర్పింతు రామధరణీపతికిన్

కం తేవను ధృతి శౌర్యమ్మున
రావణుడేగాదు దేవరాజే నన్నుసం
భావింపదాకెనేనియు
చేవంజెడియోడుటన్ వచింపనగుగదా

కం. రావణునజంపి సీతా
దేవినిగొనితెవి రాఘుదేవునికడకున్
జోపుటయేయుక్తంబని
భావంబునదలచితేను పావనబుద్ధిన్

గీ. అనిన నంగదుమాటలకనుమతించి
కపులుగంతులువేయుచు-కపటమతిని
ధరణిజనుదొంగిలించిన దురితకర్ము
బవరమునజంపదగునను నవసరమున

గీ. నిరుపమానపరాక్రమాన్వితుడు ధీరు
డైనజాంబవంతుడు నిట్టులనియె కపుల
వంకగన్గొని మిమ్ము బవరమునందు
గెలువదివ్యులకేని శక్తియునులేదు.

మ॥ మనతో సీతనుజూచిరండనుచు
సమ్మాన్యుండురాముండు జె
ప్పెనుగాని దనుజేంద్రునిన్దునిమి
సంప్రీతిన్వడిన్ జానకిన్
గొనిరండంచువచింపలేదుగద
యోగ్యుల్ రామసౌమిత్రులే
జని యారావణునిన్వధింపవలయున్
శౌర్యంబుదీపింపగా

కం. జనకజసేమపువార్తను
జననాథునితోడజెప్పజనవలెనని చె
ప్పినజాంబవంతుపలుకులు
వినివానరులెల్లమదిని విస్మయమొదవన్

కం. ధీనిధిరామునిజూడం
బూనిమహేంద్రాద్రివిడిచి పొంకముగా నా
వానరులునభ్రపథమున
పూనికజని మధువనంబుపొంతనుడిగ్గన్

ఉ. తేనియలన్ ఫలంబుల
నతిప్రమదంబునుగూర్చు నామహో
ద్యానవనంబుజేరి
కపులందరుడయ్యుటజూచి యింగిత
జ్ఞానియునైనయంగదుడు
సంభ్రమమొందగనేల మీరలీ
తేనియలన్ ఫలంబులనుదీకొని
ద్రాగుడు మెక్కుడీ యనన్

వానరులు మధువనంబును పాడొనరించుట

మ. పరమానందమునన్కపుల్
ఫలములన్భక్షించుచుం దేనియల్
సరవింగ్రోలుచు కొమ్మలన్
విఱుచుచున్ సంతోషముంజెంది జె
చ్చెరగొబ్బిళ్ళుఘటించుచున్
వివశులై చెర్లాటలన్ నవ్వుచున్
పరిహాసోక్తుల జేతులంజఱచుచున్
భక్తిన్బ్రలాపించుచున్

గీ. ఒకడుగానముసేయ వేఱొకడునవ్వు
నొకడుదుఃఖింప నాడుచునొకడు ప్రీతి
నొక్కడొక్కనిబడద్రోయ నుర్విదుమికి
తొడజఱచిమీదికిగురును దొమ్ములాడ

కం॥ కపులెల్లరు మధుమదమున
నపగతవిజ్ఞానులగుచు నామధువనమున్
గుపితమతిబాడొనర్చిన
నపనోదకరుండునగుచు నాసమయమునన్

గీ॥ తరణిజునిమేనమామయౌదధిముఖుడను
బలియుడదిజూచి యావనపాలకుండు
నగుట రౌద్రాకృతిన్వచ్చి
యగచరులనుముష్టిహతినొంచి మరిపాదములనుదన్న

అనిలజాంగద జాంబవంతాదికపులు
దధిముఖుని వానిభటులను దర్పమెనయ
గోళ్ళచేరక్కి పీడింపకోయటంచు
వారుసుగ్రీవుచెంతకు వలసనేగి

ధీవినుతుల్ గుణోన్నతులు
దివ్యపరాక్రమతేజితార్కులున్
శ్రీవిమలాంతరంగులు సుశీలురు
రాఘవులఁ భజించు సు
గ్రీవునిచెంతజేరి వివరించిరి
మ్రొక్కుచు మోసమయ్యెనీ
సేవకులైనమమ్ము పరిశీలనగావుము తప్పులుండినన్

అనినన్ దధిముఖుడిట్లను
నినజునితో మాదుదేహమెల్లనుఁజెడియెన్
గానకొనిమముబాధించిరి
యనగాసుగ్రీవుడనియె నాదధిముఖుతోన్

కారణమేమి నీతనువుగాయమునై
రుధిరాంబుపూరముల్
ధారలుగాస్రవించు
విదితంబుగజెప్పుము దుర్వినీతులై
వైరమునూని యెవ్వరునవజ్ఞనొనర్చిరి
వారినామముల్
పేరిమిజెప్పదేని
వధీపిచమడంచెద విక్రమోన్నతిన్

ఆ.వె. అనినదధిముఖుండు
నర్కాత్మజునకిట్లులనియె వినుము యంగదాదికపులు
మత్సరమునవచ్చి మధువనంబునతేనె
ద్రావిపండ్లుమెక్కెఁ దన్నిరిమము

మ. హనుమంతుండును జాంబవంతుడును
శౌర్యాన్వితుడౌ యంగదుం
డును నీలుండు నలుండు
వెండిఋషభుండున్ వానరానీకమున్
తినుడీపండ్లను గ్రోలుడీమధువు
సందేహంబు లేకుండ ని
వ్వనమెల్లన్మనదేసుమీ
యనినధీవర్యుల్కపుల్ దుర్మతిన్

కం. వనమునచెట్లనువిఱుచుచు
ఘనరవములపండ్లుదినుచు గర్వోద్ధతికాం
క్షమతేనియలంద్రావిరి
వనమృగములుబాఱ పక్షివర్గముబెదరన్

గీ. మధువుద్రావనివాడును
మత్తుగొననివాడు లేఁడొక్కడేనియు వానరులను
వారివారింపనేగిన వారలెల్ల
మమ్ముగొట్టిహింసించిరి మహితతేజ

చం. కిలకిలనవ్వుచుం బడుచు
కేళల వేయుచు కొమ్మలూవుచున్
జలజలపూలురాల్చుచు
వెసంబరుగెత్తుచు ముష్టియుద్ధమున్
సలుపుచు క్రిందమీదగుచు
చంక్రమణంబులుసేయుచున్ బలే
ఫలములుమెక్కరండనుచు
పండ్లికిలించుచు నుండిరచ్చటన్

గీ. ఋక్షరజునకు బ్రహ్మమున్నిచ్చినట్టి
వనమునంజొచ్చి భీతిరవ్వంతయేని
లేక నంగదుడిట్లుబలియుడనుచు
మమ్ముమర్ధించి ద్రావునేమధువునిట్లు

కం. అనిజెప్పువేళ నినజుని
కనుగొనిసౌమిత్రి యితడుగాసింబడగా
మనమునగుములుచునివ్విధి
వనటుంబడనేలయనిన వాత్సల్యమతిన్

ఉ. భానుజుడంత రాఘవుల
భవ్యమనస్కులజూచ్చిమ్రొక్కి స
మ్మానితకీర్తిశాలి హనుమంతుడు
సాధ్వి గుణాగ్రగణ్యయా
జానకిజాడదానెఱిగి
సమ్మతివచ్చినరీతిదోచు య
ల్లేసిశుభంబు మావనమునందలి
తేనెలగ్రోలసాధ్యమా

కం. గడువొకమాసంబొసగితి
పుడమిసుతన్వెదకిరందు పొందని గడిమిఁ
గడువేనాఁడోముగిసెను
కడుకొని వనమిట్లుజెఱుపగాఁ దలపోయన్

చం. మహీజనుజూచివచ్చిరని
మానసమందుదలంతునేను ధూ
ర్వహులగువానరోత్తములు
వారలుసీతనుగాంచరేని ని
స్పృహగడు దీనవక్త్రులును
సిగ్గిలువారలునై క్షమార్తులై
తహతహలాడుచున్ మదిని
తాపమునొందుచు వచ్చిమ్రొక్కరే

కం॥ సీతనుజూడక నంగదుడే
తీరునవచ్చునిట్లుయేతెంచినచో
భీతినివడకుచునుండక
ప్రీతినిమధువనమునెట్లు పాడొనరించున్

గీ. అంగదుడు జాంబవంతుడునధిపులగుచు
నుందురెయ్యెడ హనుమంతుడురవడించి
కార్యసాధకుడగుచు నక్కార్యమందు
జయముసిద్ధించు కలుగునుత్సాహమెంచ

కం. సీతాసేమంబారసి ప్రీతింజనుదెంచె
శత్రుభీకరుడగు న
వ్వాతాత్మజుడుగణింపగ
ప్రీతాత్ముడవగుముసీవు పెలుచనరామా

కం. అనిదధిముఖునికనుంగొని
ఘనజుండిట్లనియె నీవునేగి ప్రియమునన్
హనుమంతుడాదికపులను
ఘనజుడురమ్మనియెననుచు నింపునజెపుమా

ఆ. వె. భానుజుండ నేను ప్రస్రవణాద్రిని
దాశరధులగూడి దమక మెసగ
నుండెననుచుజెప్పి
నోగివారిబంపుమాయనిన దధిముఖుండు నాక్షణంబ

ఆ. వె. అంగదాదికపుల యంతికమునకేగి
యంజలించి మిమ్మునర్కజుండు
దాశరధులగూడి దాప్రస్రవణగిరి
నుండిబిలువనంపె నుత్సుకమున

చం. అనవిని యంగదుండు
కపులందరగన్గొని శూరులార ధీ
వినుతుడు సూర్యనందనుడు
వేగమరమ్మనివార్తనంపె - సీ
తనుపరికించివచ్చిన విధంబు
నెఱింగినరీతిదోచు - రం
జననికఖావికార్యము
ప్రసన్నతనెవ్విధిజేయగాదగున్

కం॥ మీనిర్ణయముం దెలుపుడు
భానుజుఁడా దాశరధుల పజ్జవసింపం
గానయగారమునం జన
మానితమగుగాదె యనిన మర్కటులెల్లన్

కం. యువరాజు సుగ్రీవుని
నవిధంబున కేగుటొప్పు సత్వరమనిసన్
జవమున నాకాశమునకు
బ్రవిమలమతినుద్గమించి ప్లవగులుదీప్తిన్

కం. హనుమంతునిముందిడుకొని
యనుపమవిక్రములునైన యగచరులంతన్
జనిసుగ్రీవునిచెంతను
వినమితులైమహికిడిగ్గి వేడుకమ్రొక్కన్

కం. అనిలజుఁడు రామచంద్రుని కనుగొని
యానందబాష్పకణములు నొడలన్
నిసయమున నంజలించుచు
వినమితగాత్రుండునగుచు వెసనిట్లనియెన్

గీ. చూచితినిసీతనో రామ
శోకవివశయగుచు గమనింప నీవిరహంబువలన
దీప్తిదటిగికృశాంగియై దీనమతిని
రావణుపురంబునందుండ రమణ నేను

సీ. పరమపతివ్రతామణి
శుభ్రవత ధీరయు నేకవేణియై
ధరశయనించుచున్
విరహతాపమునన్నినునెంచుచున్ నిరం
తరమునురామరామయని
ధ్యానముసేయుచు - రావణుండుని
ష్ఠురముగుహీనభాషణల
గ్రుక్కబడన్ వెతపింప రాఘవా.

హనుమంతుఁడు రామునకు సీతవిధమును జెప్పుట

కం. అనిహనుమంతుడుబలికిన
ననిలజువాక్యములుమదికి నానందముగా
ర్వను రామలక్ష్మణుల్ ప్రియ
మునమెచ్చిరివాయుసుతుని ముదితమనస్కన్

ఉ. సీతనుజూచివచ్చితనిచెప్పిన
మారుతివంకజూచి వి
ఖ్యాతుడురాముగిట్లను
దయామయవాయుకుమార ధీమతిన్
సీతను నామనోహరిని
శీలగుణాన్విత నెందుజూచితే
రీతినినెట్టులుండె వివరింపుము
జెప్పెర నాలకించెదన్

చం॥ అనినమరుత్సుతుండు
సుగుణాత్మునిరామునిమెచ్చిమ్రొక్కి యి
ట్లనె కరుణాంతరంగ
జలజాక్షవచించెద సర్వమేను శ్రే
ద్దనువిమమోమహాత్మ సముదంబున
భానుజునాజ్ఞ సాధ్వియౌ
జనకజచూడగోరి
వరుసంగపుల్లెల్లరు వెంటనంటగా

కం. కాననముల శైలంబుల
మానితమగుగుహలవెదకి మఱియామీదన్
పూనిక ముందునకుంజన
గానంబడెజమునిదెనను కడలిమహాత్మా

గీ. దక్షిణసముద్రమునుజూచి
దైన్యమొంది కపులుభయపడి మేనులుంగంపమొంది
యెదుగ సంపాతియనువిహగోత్తముండు
నమలగుణుడు జటాయువుకగ్రజుండు

కం॥ తనతమ్ముడగుజటాయువు
ననిరావణుచేతచెగుట నాలించిభయం
బును శోకము క్రోధంబును
మనమునముప్పిరిగొనంగ - మనికితపడుచున్

ఉ. రావణపాలితంబమరరాజురంబునకీడునైన సు
శ్రీవిలసత్ప్రభానిలయ
సేవ్యము రాక్షసరక్షితంబు శో
భావహమున్ మనోజ్ఞము
శుభాకరమైదగు లంక కేగు నా
త్రోవమజూప వానరులు తొక్కటుముంబడ పార్థిదాటగా

కం॥ శత యోజనవిస్తీర్ణంబతిగంభీరంబునైన
నంబుధి నీయా
నతిదాటబూని తార్క్ష్యునిగతిగగనంబున
కునెగసి కడువడినేగన్

గీ॥ వార్ధి మైనాకమనెడిపర్వతమునన్ను
దాకినంద్రోచి నాగమాతయగుసురస
నన్ను భక్షింపగా వదనముతెఱచిన
దానియుదరంబుజొచ్చి చోద్యమున వెడలి

గీ॥ మరలనింగికిజగసి సమ్మతినిపోవ
సింహికయను ఛాయాగ్రాహి చెంతకునను
పట్టిలాగిన దానినేర్పడవధించి
గగనపథముననేగి మార్గమమునైన

కం. లంకానగరముగాంచివి
శంకటముననేగువేళ సాహసవృత్తిన్
లంకస్త్రీయాకృతినను
జంకింపగ దానిగెలిచి సామర్థ్యమునన్

కం॥ ప్రీతిపురంబునజొచ్చి పునీతను
భూజాత సీత నిరుపమసుగుణా
న్వితను పుణ్యస్ఫీతను
బ్రాతిగనాలంకయందు పటిమవెదకుచున్

చం. దనుజులసౌధముల్‌దిరిగి
దానవనాథుగృహంబుజూచి రం
జనపురమెల్ల నేవెదకి
జానకినెచ్చటగానలేక వం
తనుగుడిగోపురంబులను
దక్కగలట్టిస్థలంబులందు మ
నన్నమటియొక్కమారు
సదనంబుగదానవులిండ్లజూతితిన్

గీ॥ రావణాధీనమగు యశోకావనమున
రాక్షసస్త్రీలననుమ ప్రతిక్షణంబు
యుగముగానెంచి దుర్ధశబొగులు నీదు
సతినిదర్శించి మోదమున్నతివహింప

కం. రావణుడానమయంబున
వావితిసతులెల్ల గొలువవచ్చి మహీజన్
ఠీవినిగన్గొని సౌఖ్యములీవేయనిబలుక
సీతయెంతయుభీతిన్

కం. కరమునతృణమొకదానిన్
సరగునగొనిబలికెనిట్లు సాధ్వి నన్నీ
కరణిన్ రట్టుంబెట్టగ
సురమర్దనదగునెనీకు శూరుడవౌరా

కం॥ పతిచెంతలేనివేళన్
సతినబలన్‌దొంగిలించి సాహసమున ని
గ్గతినీయింటికిదెచ్చితి
పతిమెఱిగిన నీదుమేనప్రాణములున్నే

కం. అనిపలువిధముల
నిందించినరావణుడంతమీద సిగ్గునేగక
జనకజకున్వినిపించితి
జనవరనీచెప్పినట్టి సందేశంబున్

కం. వినిపించి యాయశోకావనమున
వృక్షములవిఱువ వనపాలకులె
ల్లనునాపైనేతెంచిన
దనుజాధిపుడడల వారిఁదగదునుమాడన్

సీ. అసురేంద్రుడవ్వార్తనాలించి
ననుజంపవీరులనెనిమిది వేలసంఖ్య
నడుపగా నేజంపినన్
మంత్రిసుతన ప్తకమునుబంపించిన కడగిదునుము
సేనాధిపతులజెచ్చెరబంపినవధింప
నక్షయుడనుపుత్రునంతమీద
బంధింపనురవడిబంపిన దునుమాడ
నామీదరావణుడగ్రసుతుని

గీ. మేఘనాదునిబంపిన మిక్కుటమగు
యస్త్రములనన్నునొప్పించి యాదరమగు
బ్రహ్మశరమ నబంధించి
రాక్షసేంద్రుకడకుగొనిపోవగా భయంకరుడునగుచు

కం. నావిధమున్బ్రశ్నింపగ
పావనినని రామునాజ్ఞ పావనియగుసీ
తావనజాక్షిని వెదకగ
నేవచ్చితిననుచు నతనినిందింపంగన్

కం. ననుజంపగదనభటులకు
ననుమతినిడరావణునకుననుజుండును ధ
ర్మనిరూఢినెసగు శూరుడు
ఘనుడువిభీషణుడు నంతకరుణాన్వితుడై

కం॥ దూతనుజంపుటదగునే
నీతివిదుల్ నిన్ను పుడమినిందింపరొకో
పాతకముగాన నీవీ
దూతనుజంపింపవలదు దోషియువైనన్

చం. అనినభయంకరాకృతి
నహంకృతినొప్పెధీరావణుండు యి
వ్వనచరుతోకగాల్చి
బలవంతమునన్ మెడబట్టిగెంటుడీ
యనిన నిశాచరుల్ వడినినంబరముల్
గొనితెచ్చిజుట్టి నూ
నెనునధికంబుగాదడిపి
నిక్కుచుతోకనుగాల్చి గుంపులై

గీ॥ పురమునందెల్లద్రిప్పి
డప్పులున్మ్రోగ పీడురామునిదూత వేవేగవచ్చి
దనుజులనుజంపి విక్రమోద్ధతిజరింప
వాలముదహించినార మివ్వరుసనను చు

కం. పలువిధములననుగొట్టుచు
లలనలునెగతాళిజేయ లంకాపురమం
దలయకద్రిప్పిన పురముంగలయంగా
మరలజూచి కడుభీమముగా

ఉ. కట్టిఁకట్లుతెంచుకొని
గ్రక్కుననావెనువెంటనవ్వుచుం
దిట్టుచువచ్చురక్కసుల
దిగ్గనజంపి పురంబుగాల్చుచే
నెట్టనమానసంబునగణించి
హుటాహుటి నింటినింటికిన్
కట్టుడినిప్పువెట్టి దమకంబున
రెండవయగ్నియోయనన్

చం. వెలుగుననొప్పునన్నుగని
వేదనరాక్షసకాంతలంత కే
కలనుభయంబునన్ భ్రమసి
గంతులువేయుచు చంటిబిడ్డలన్
కలతవడంగనెత్తుకొని
కాలెడియాగృహపంక్తితోడ చు
క్కలవలెక్రిందవాలిపరగన్
మరణించుచు రావణాధమున్

కం॥ విరసోక్తులదూషింపగ
సరగునసౌధములగాల్చి సద్గుణఖని ధీ
వరుడువిభీషణుసదనము
పరికింపగవిడిచి చైత్యపతివగనొందన్

కం॥ అపైనావాలంబు
నకూపారమునందుముంచికొడిగట్టిన యా
దీపమునార్పెడిరీతిఁ
బ్రాపునజల్లార్చినీదుపత్నికుశలమున్

ఆ. వె. ఎఱుగగోరి మగిడి యింతిసన్నిధికేగి
యాపెసేమమరసి యంతమీద
నిన్ను జూడగోరి నీచెంతకీరీతి
వచ్చితేను నిపుడు వనజనయన

కం. నీమగువనీకుగుర్తుగ
ప్రేమకొఱంపించినట్టి శ్రేష్ఠంబగుచూ
డామణియిదెగైకొనుమో
రామాయని యనిలజుండు రహినర్పింపన్.

ఉ. రాముడు వాయుజుండొసగు
రత్నముగైకొని మోసపోతి నో
భూమిజయంచుదుఃఖమున
భూమినివ్రాలిన లక్ష్మణుండునా
రాముని లేవదీసి మధురంబగుమాటలనూరడించి యో
స్వామివిచారమేల సురశాత్రవునొంచి
సురల్నుతింపగ

ఆ. వె. భార్యతోడగూడి భక్తినే సేవింప
నొగినయోధ్యకేగి యుత్సాహమున
పౌరులెల్లగొలువ పట్టాభిషిక్తుడై
మహిసుఖించెదీవు మానితముగ

గీ. రావణునిపుత్రమంత్రిపురస్సరమున
ప్రీతిగునుమాడి కీర్తినార్జింపగలవు
కలడునీయాజ్ఞనడువలక్ష్మణుడు
సూర్యనందనుడు కపుల్దనవెంటనడువరీవి

కం. అనినఁ రాఘవుడంగదు
హనుమంతునిజాంబవంతు నర్కతనయునిం
గనుగొనియిట్లనె సీతకు
జనకమహారాజు పెండ్లిసమయంబందున్

కం. ప్రేమనొసంగెను సీచూ
డామణినిదిజూడనక్కటావివశుడనై
భూమిజబాసినవిరహము
నామదపీడించె వేదనారూపమునన్

కం॥ అనిమఁ(బొగులుచురాముడు
హనుమంతునిజూచియిట్టులనె కపివర్యా
జనకజయభిమతమేమీ
ననుగూరిచియేమిదలచు నర్మిలిజెపుమా

చం. అనిలతనూజసీతవిధమారసివచ్చితివీవుగాన నా
వనితవిధంబుయేమనిన
వాయుతనూజుఁడురాముతోడ యి
ట్లనునరవిందనేత్ర సుగుణాత్మ
పతివ్రత పావనాంగియౌ
జనకజ లంకయందుదనుజాంగన
లెంతయునొవ్వజేయగా

కం. రామా! రామా! యనిసీ
నామస్మరణంబుజేయు నన్నిలకావన్
రాముడు లక్ష్మణుతోడన్
ధీమణినగు [illegible]

కం ఓః దుఃఖించుచు నాతో
వినుమో శ్రీరామ వెనుకవృత్తాంతము జె
ప్పెను చిత్రకూటపర్వత
మునజానకియంకమందు మోగినిద్రింపన్

గీ॥ ఆసమయమందు నొకకాకియరుగుదెంచి
యవనిజకుచంబులనుగీటి యంతబోక
మరలమరలబాధింపగ
మండినీవు దర్భనొకదానిబ్రహ్మమంత్రములచేత

మ॥ అభిమంత్రించి రయమ్మునన్
విడువగా నయ్యస్త్రమా వాయసం
బుభయంబందుచుబాఱి వెంటబడి
యంభోధిన్ వెసంజొచ్చినన్
నభమందేగిన నింద్రలోకమునకెన్నన్ జేరబోనీక నా
రభటిన్‌జంపగనుద్యమించిన విచారంబూనినీచెంతకుఁ

కం. అరుదెంచికావుమని నీ చరణంబుల్వ్రాల దానిజంపక కరుణా
భరణా దక్షిణనయనము
పొరిగొని దయ కాకివిడిచిపుచ్చవె రామా

గీ. దురితకర్ముఁడు నీసతిన్‌దొంగిలించి
నట్టిరావణుకున్నింప నర్హమగునె
పక్షులందల్పమగు కాకిపైనకినుక
విడిచితీవుబ్రహ్మాస్త్రము విమలతేజ

మ. పురుషశ్రేష్ఠుడు సద్గుణాభరణుడున్
పుణ్యుండు శూరుండు ధీ
వరుడున్ లక్ష్మణుడగ్రజాజ్ఞగొనిఁ
దావధ్యుల్ దురాచారులున్
కరుణాహీనులునైన రక్కసుల
జక్కాడంగరాడేల దు స్తరమౌ భర్తృవియోగ
మేకరణినెంచన్ బాయుదున్ హావిధీ!

కం॥ అనిదుఃఖించుచుజనకజ
నిను లక్ష్మణు నర్కతనయు నీతివిదుండౌ
ఘనుజాంబవంతు నంగదు
వినయంబుననడిగె గౌరవించుచు రామా!

కం దనుజాంగనలు నిరంతర
మునుబెదరింపంగ దుఃఖమునకురరిపడెన్
మనమునబొగులుచు నెంతయు
ఘనతుంబడ నూరడించివాత్సల్యమతిన్

కం॥ జననీనాపీపెక్కిన
నినుగొనిచనిదేర్చువాడ న్ప్రియుచెంతన్
ననునమ్మిదేనిరమ్మన
జనకజయిట్లనియె నీదుశౌర్యమెఱుగుదున్

కం॥ పరపురుషునంటుదగునే
పరికింపగసాధ్వియైనపడతి కపీంద్రా!
పరవశమునమూర్ఛిలనను
దురితాత్ముడు రావణుండుతోకొనివచ్చెన్

ఉ. రామునిదక్కనన్యుని సురప్రభునైననుదాక నేను నా
నీమముయిట్టిదౌటు గమనింపుము నాస్థితి
రామలక్ష్మణుల్
ధీమహితుల్ గణింపనరుదెంచి
దురాత్ములమూపుమాపి నా
బాములదీర్పగావలయు
భావిసుఖంబగునట్టులేనియున్

గీ. దాశరథులు సుగ్రీవుడు దక్కగలుగు
కపులుసీతోడగూడి సంగ్రామమందు
నిలువగెలువవశంబౌకో
నిర్జరాధినాథునకునైన నేలవిన్ను దననింక

గీ. గాలికిఁ దార్క్ష్యునకు నీకుగాక నొరుల
కలవియే శతయోజనాయతమునైన.
వారిధిన్ దాటి లంకకువాసిమీర
వచ్చుటనుదాశరథులింకవచ్చుటెట్లు

మ. అసికన్నీటను మోముదాఁదడపుచున్
హాయంచు దుఃఖించు ఒం
గననూరార్చుచునిట్టులంటి వినుమో కంజాక్షి నేనేగిన
జ్జనులౌరాఘవులన్ దయాకరుల నాశ్వాసింపగానిన్ను జ
య్యనదోడ్తెచ్చెద నంసభాగమున దివ్యానీకముగ్గింపగన్

కం. ఉత్తమవీరునిదూతగ
పుత్తెంతురెయెవ్వరేని పొలతీ ధీరో
దాత్తు ఖవిక్రములగు కపి
సత్తములున్నారుయటు నసంఖ్యాకులుగా

కం. ఏపనియందుత్సాహము
జూపుట లేదావిభుండు శోకించుచు దా
నీప్రేమమతన్ పడతీ
వాపోవున్ లక్ష్మణుండు వంతదపింపన్

ఉ. వచ్చునిజంబురాముడు
జనంబునలంకకు వానరోత్తముల్
మచ్చికవెంటనంటగ
సముద్ధతులైనరఘూద్వహాస్త్రముల్
జెచ్చెరలంకనిండి పరిశీలనభస్మమొనర్ప మౌనులున్
మెచ్చగ రావణాధముని
మేకొనిజంపు శమింపుమమ్మరో

కం. నినునాభాగ్యవశంబున
కనుగొంటినిదుఃఖమొందగాఁ దగునేనీ
కనుపమమగుసౌఖ్యంబులు
వినుమమ్మాగలుగుఁ దొలగువిరహామువగయున్

కం. శంకాలేశము లేదిక
లంకనుజయింత్రు రామలక్ష్మణులరయన్
లంకేశుడు మరణించును
సంకటములు వీడిపోవు సత్యము తల్లీ!

ఉ. వానరపుంగవుండు గుణవంతుడు
శౌర్యరసాన్వితుండు వి
జ్ఞానచరిత్రుడున్ దివిజసన్నుతుడున్ కపిరాజునైన యా
గ్రీవసుభానుజుండు గణుతింపగ వానరసేనతోడ లం
కానగరంబు జొచ్చి దమకంబున శత్రులజంపునమ్మరో

గీ. అంగదుడు జాంబవంతుడు నర్కజుడును
ముప్వరేఖాలు దనుజుల మోహరించి
జంప నీలుడు నలుడును శరభుడనెడు
వీరులున్నారు కపులందు వినుము తల్లి!

ఆ.వె. మఱియనేకకోట్ల మర్కటసైన్యము
రామచంద్రునాజ్ఞ రక్కసులను
నూచముట్టుగాగ నొగివధింతురుమీద
కలదునీసుతుండు గాడ్పపట్టి

కం. నేనుంటిరామ నానతి
దానవులంజంపి సముద్రము గూర్చంగా నేనీపుత్రుడనమ్మా
నానేర్పుంబలముదెలిసెనా భయమేలా

చం. అడలకుమమ్మ రాముడురయంబున
రక్కసులన్ వధించి యే
ర్పడనినుఁ దానయోధ్యకమరంగొనిపోయి హితాప్తవర్గముల్
గడుకొనిభక్తితో గొలువగా నిజరాజ్యమునందునిల్చి నీ
యిడుమలదీర్చు సౌఖ్యములు నెంతయు తామరతంపరై దగన్

మ. అని వైదేహిని సీమనోహరిని నిట్లాసక్తినోదార్చి రం
జనసీ కాంతననుజ్ఞవచ్చితిని నాచందంబుసర్వంబు ధీ
రనిధీజెప్పితినంచు వాయుజుడు శ్రీరామున్ బ్రశంసింప మె
చ్చెను నమ్మారుతినిన్ రఘూద్వహుడు వాసిన్
కౌగిలిన్ జేర్చుచున్

గీ. కావున నివ్విధి సుందరకాండకథను
మునులకుంజెప్పె సూతుడు మోదమెనయ
నంబికానాధ మృత్యుంజయా మహేశ
విశ్వనాధ దయామయ వేదవేద్య

ఆశ్వాసాంతము

చం. అనుపమవైభవోన్నత మహాత్మక సూర్యశశాంకవహ్నిలో
చన రజతాద్రివాస మునిసన్నుత ధీరగుణాగ్రగణ్య స
జ్జనహృదయప్రమోదకర శంకర పాపభయంకరా యశో
ధన పరమాత్మ శూలధర ధర్మనియామక విశ్వనాయకా

మాలిని :— నిరుపమగుణతేజా నిత్యసత్యప్రకాశా
పరిగణితవికాసా భక్తహృత్పద్మవాసా
పురహరయభినీతా భుక్తిముక్తిప్రదాతా
దురితనిచయహారీ దుష్టదైత్యప్రహారీ

కం. హర శంభో పరమేశ్వర
పరమానందస్వరూప భర్గ గిరీశా
పరమాత్మ పార్వతీప్రియ
స్మరహర మృత్యుంజయేశ మధిరనివాసా!

గద్య. ఇది శ్రీమద్భరద్వాజసగోత్రుడును పరమేశ్వరశాస్త్రి
పుత్రుడునగు అవధానులపురుషోత్తమశర్మ ప్రణీ
తంబైన పురుషోత్తమరామాయణంబున సుందరకాండము.

మంగళంమహాత్